

Voorjaarsnota 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	4
Voorwoord.....	4
Samenvatting.....	5
Leeswijzer.....	6
Begroting in een oogopslag.....	6
Ambities.....	7
Programma's.....	8
Inwoner.....	8
Wat willen we bereiken?.....	8
Wat gaan we daarvoor doen?.....	8
Wat mag het kosten?.....	15
Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota.....	23
Relevante beleidskaders.....	26
Verbonden partijen.....	26
Onze buurt.....	27
Wat willen we bereiken?.....	27
Wat gaan we daarvoor doen?.....	27
Wat mag het kosten?.....	33
Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota.....	46
Relevante beleidskaders.....	50
Verbonden partijen.....	52
Onze gemeente.....	53
Wat willen we bereiken?.....	53
Wat gaan we daarvoor doen?.....	54
Wat mag het kosten?.....	65
Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota.....	73
Relevante beleidskaders.....	75
Verbonden partijen.....	75
Ons geld.....	77
Algemeen.....	77
Wat mag het kosten?.....	77
Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota.....	80
Relevante beleidskaders.....	84
Verbonden partijen.....	84
Overhead.....	85
Algemeen.....	85
Wat mag het kosten?.....	85
Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota.....	86
Relevante beleidskaders.....	88
Verbonden partijen.....	88
Paragrafen.....	89
Lokale heffingen.....	89
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	90
Onderhoud kapitaalgoederen.....	91
Algemeen.....	91
Financiering.....	102
Bedrijfsvoering.....	103
Algemeen.....	103
Personeel.....	103
Organisatie.....	107
Informatievoorziening.....	109
Digitale dienstverlening.....	111

Inkoop en aanbesteding	112
Verbonden partijen.....	114
Grondbeleid	115
Financiële begroting	116
Overzicht baten en lasten	116
Incidentele baten en lasten	116
Financieel MeerjarenPerspectief	118
Bijlagen	119
Raadsvoorstel	119
Specificatie FinancieelMeerjarenPerspectief	121
Specificatie FinancieelMeerjarenPerspectief	126
Toelichting financiële begrippen	129
Toelichting afkortingen	131

Algemeen

Voorwoord

In de Programmabegroting 2018 hebben wij onze ambities, doelen en resultaten voor 2018 beschreven. Ook de geraamde uitgaven en inkomsten staan in de begroting.

Tussentijds rapporteert het college aan de raad over de realisatie van de begroting. De eerste rapportage voor 2018 is de Voorjaarsnota.

Deze rapportage gaat over :

1. Hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten?
2. Welke geraamde uitgaven en inkomsten passen we aan?

Hoe ver staan we met de afgesproken resultaten en de ambities?

Per programma hebben we de actuele stand van zaken van de doelen en resultaten beschreven, en de financiële gevolgen hiervan verwerkt.

De grootste nadelige afwijkingen worden veroorzaakt door het sociaal domein, bijstand, doelgroepenvervoer, en een actualisatie van de inzet van ambtelijke uren.

De grootste voordelige afwijkingen worden veroorzaakt door de algemene uitkering uit het gemeentefonds (maartcirculaire 2018) en het dividend van de BNG.

Voor zover van toepassing zijn de financiële gevolgen meerjarig doorberekend.

Wat is het financieel effect van deze Voorjaarsnota?

De mutaties uit deze Voorjaarsnota leiden tot de volgende begrotingssaldi:

2018 : - € 1.658.000

2019 : - € 1.796.000

2020 : - € 991.000

2021 : - € 202.000

Het tekort voor 2018 zullen we dekken door de algemene reserve aan te wenden.

In de Kadernota 2019 komen we terug op de tekorten voor 2019 tot en met 2021.

Het raadsvoorstel en het raadsbesluit zijn opgenomen in de bijlagen. Klik hier om direct naar het [raadsvoorstel en het raadsbesluit](#) te gaan.

Samenvatting

Op 2 november 2017 heeft de gemeenteraad de Programmabegroting 2018 vastgesteld. Het begrotingssaldo van de primaire begroting was **€ 1.293.000**.

Volgens genomen besluiten en de ontwikkelingen en afwijkingen die in deze Voorjaarsnota zijn vermeld stellen we het begrotingssaldo met **€ 2.951.000** nadelig bij. Het begrotingssaldo komt daarmee op **€ 1.658.000** nadelig. Zie onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Hoofdstuk	Bedrag
Primaire begroting		1.293 V
Begrotingsresultaat na vaststelling (2 november 2017)		1.293 V
Voorjaarsnota 2018:		
> verwerkte besluitvorming		-955 N
> overige ontwikkelingen		-1.996 N
		-2.951 N
Begrotingsresultaat na voorjaarsnota 2018		-1.658 N

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met daarin de saldi per programma na verwerking van de mutaties in deze Voorjaarsnota.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutatie	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2018	t/m	2018	2019	2020	2021
	Primair	VJN	na VJN			
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-31.511	-1.950	-33.461	-33.791	-33.497	-33.144
Onze buurt	-11.673	-750	-12.422	-12.038	-12.330	-12.397
Onze gemeente	-4.692	-186	-4.877	-5.087	-4.954	-4.919
Ons geld	56.695	629	57.324	57.092	57.770	58.291
Overhead	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095
Saldo rekening baten en lasten	626	-3.344	-2.718	-2.927	-2.135	-1.265
Toevoeging aan reserves	-2.078	-700	-2.778	-524	-517	-532
Onttrekking aan reserves	2.745	1.093	3.838	1.655	1.661	1.595
Resultaat rekening baten en lasten	1.293	-2.952	-1.658	-1.796	-991	-202

Leeswijzer

Na het algemeen gedeelte staan bij de `ambities` de keuzes weergegeven die bij de programmabegroting zijn gemaakt. De `programma's` bevatten de inhoudelijke uitwerking. De `paragrafen` gaan over onderwerpen die van invloed zijn op alle programma's. Onder `financiën` wordt een beeld geschetst van het meerjarenperspectief. Ook staat hier het totaaloverzicht van de baten en lasten voor 2018 en komende jaren. Tot slot zijn in de `bijlagen` verschillende overzichten en specificaties opgenomen en wordt een toelichting gegeven op afkortingen en financiële begrippen.

De schrijfstijl is kort en helder en verwijst met links naar onderliggende documenten.

Begroting in een oogopslag

OZB

€ 230

Uitgangspunt voor de berekening:

woningwaarde € 228.000

Rioolheffing

Eenpersoonshuishouden	€ 117
Meerpersoonshuishouden	€ 233

Uitgangspunt voor de berekening:

eenpersoonshuishouden waterverbruik 50 m³

meerpersoonshuishouden waterverbruik 150 m³

Afvalstoffenheffing

	Vast	Variabel	Totaal
Eenpersoonshuishouden	€ 144	€ 17	€ 161
Meerpersoonshuishouden	€ 202	€ 26	€ 228
Tarief huisvuilzak € 1			

Uitgangspunt voor de berekening:

eenpersoonshuishouden circa 17 zakken per jaar

meerpersoonshuishouden circa 26 zakken per jaar

Ambities

We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk maken.

Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Onze belastingen zijn bijna de laagste van Gelderland en dat willen we zo houden.

Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Als u daar niet op eigen kracht in slaagt, dan helpen wij daarbij. Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is in onze gemeente veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea. Het toerisme is dan ook belangrijk voor onze gemeente en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor u als inwoners, maar ook voor al die bezoekers. Het toerisme zorgt ook voor werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Wat willen we bereiken?

1.1 Ik heb voldoende inkomen.

1.2 Ik kan hulp vragen als dat nodig is.

1.3 Ik ben betrokken en doe mee.

1.4. Alle kinderen krijgen gelijke kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1 **Alle inwoners kennen de regelingen voor inwoners met een laag inkomen. Wie het nodig heeft kan er gebruik van maken.**

Programmabegroting 2018

Het gebruik ten opzichte van 2017 is toegenomen. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Pas aan het einde van het jaar is te zien of het gebruik van gemeentelijke regelingen in 2018 is toegenomen. We benaderen inwoners op verschillende manieren (bijv. gemeentepagina, nieuwsbrieven of gericht) met informatie over mogelijkheden van de diverse regelingen. Ook andere partijen wijzen daarop of hebben aangegeven dat ze dat op hun website e.d. willen gaan doen. We controleren meer met steekproeven achteraf, zodat het aanvragen eenvoudiger wordt, met minder papierwerk.

1.1.2 We ondersteunen initiatieven voor inwoners met een laag inkomen.

Programmabegroting 2018

Er zijn meer inwoners met een laag inkomen die deelnemen aan initiatieven voor hen. Voorbeelden hiervan zijn het buurtsoepie, een kleding- of speelgoedbank of schuldhulpbuddy's. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met partners kijken we hoe inwoners zich makkelijker voor iets kunnen aanmelden. Hierbij is de vraag van de inwoner leidend, en niet meer het werkproces. Doorverwijzingen gaan sneller doordat we maatwerk leveren.

1.1.3 We nemen zo veel mogelijk administratieve rompslomp weg.

Programmabegroting 2018

We gebruiken de beschikbare (persoonlijke) gegevens die we al hebben. Procedures zijn zo eenvoudig mogelijk en formulieren zijn digitaal en offline beschikbaar. (relatie met ambitie 1, 3 en 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

We gaan sneller (bijv. kindpakket) beoordelen wie er recht heeft op een voorziening. Wij wachten niet af tot een inwoner een aanvraag doet maar informeren hem/ haar over de mogelijkheden. Als iemand al eerder een voorziening heeft gehad kijken we actief of hij/zij in het jaar daarop weer recht heeft. We kennen de voorziening dan weer toe.

1.2.1 We helpen u als het u niet lukt via internet uw zaken bij de gemeente te regelen.

Programmabegroting 2018

Inwoners moeten steeds meer diensten via internet aanvragen en regelen. Als inwoners dat moeilijk vinden, helpt de gemeente. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Inwoners doen steeds meer digitaal een aanvraag voor een voorziening. Als iemand dat niet kan of wil mailen we een pdf-bestand van het aanvraagformulier of sturen we een papieren versie toe. We merken dat deze mogelijkheden voldoende zijn en zetten geen verdere acties uit. Als inwoners toch nog problemen ervaren bieden we een oplossing op maat

1.2.2 60 % van de inwoners en 100% van de lokale partners (huisarts, school, kinderopvang, politie, woningbouw etc) kent de sociale teams en weet hen te vinden.

Programmabegroting 2018

We verbeteren de bekendheid van de sociale teams. Dit doen we bijvoorbeeld door te zorgen dat er via internet, de website, de lokale krant en folders meer informatie over de sociale teams komt. We investeren extra in de samenwerking met de lokale partners. De sociale teams houden in hun werkgebied een spreekuur voor alle inwoners. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is meer promotiemateriaal gemaakt dat ingezet wordt om de bekendheid van de Sociale Teams te vergroten. We hebben afspraken gemaakt over structurele informatie over de Sociale Teams in de lokale krant, internet en de website. Een facebookpagina voor Team Zuid is in de maak. We werken aan het realiseren van locaties in de kernen. Team Noord is nu drie dagdelen te vinden in het Voorzieningshart Op de Heuvel, Team Beek in het Kulturhus Beek. We hebben de contacten met scholen geïntensiveerd. Daarnaast is per team contact gelegd met de huisartsenpraktijk(en) en worden afspraken gemaakt voor een betere samenwerking. Komend jaar werken we hier verder aan.

1.2.3 We helpen inwoners zichzelf te redden.

Programmabegroting 2018

Voorkomen is beter dan genezen. We helpen inwoners met informatie over activiteiten, cursussen en voorzieningen. Ook organiseren we groepsactiviteiten over onderwerpen waar veel vragen over zijn. Bijvoorbeeld een cursus met tips om te voorkomen dat je valt, informatie over dementie of psychische problemen. We versterken de samenwerking tussen mensen. Bijvoorbeeld door groepen deskundige vrijwilligers te ondersteunen die mensen helpen. (relatie met ambitie 1 en 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

We hebben met onze partners afspraken gemaakt over het organiseren van het preventieve aanbod. Dit aanbod is voor een deel vast. Het andere deel wordt lopende het jaar in samenspraak met de Sociale Teams geïnitieerd en ingezet. In het kader van de pilot Wijkgerichte Ggz zijn Indigo en MEE gestart met de trainingen "Mental Health First AID" en "Ontwa(a)r verward gedrag".

1.2.4 Wij helpen mantelzorgers, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen blijven bieden.

Programmabegroting 2018

Het steunpunt Mantelzorg Berg en Dal staat klaar voor mantelzorgers in onze gemeente. Kijk op www.mantelzorgbergendal.nl waarvoor u hen kunt bellen. Om nog meer bekendheid te geven aan mantelzorg gaat het steunpunt zich in de gemeente presenteren. Op zoveel mogelijk plekken, waar ook mantelzorgers komen en waar een gesprek kan ontstaan. In 2018 heeft Mantelzorg Berg en Dal zich op 10 verschillende plekken voorgesteld. Bij verenigingen, maar bijvoorbeeld ook het bedrijfsleven. Ook zijn in 2018 door Mantelzorg Berg en Dal meer jonge mantelzorgers ondersteund. Bijvoorbeeld bij het opzetten van een activiteit, zodat de jongeren met elkaar over zorg, maar ook hele andere dingen kunnen praten. Of een chatfunctie voor onze jonge mantelzorgers waar ze hun verhaal en vragen kwijt kunnen. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Mantelzorg Berg en Dal is een project gestart om contact te leggen met jonge mantelzorgers uit onze gemeente. Een eerste stap is door jongeren (vrijwilligers) uit Millingen gezet. Zij voeren op verschillende plekken het gesprek met jongeren voeren over mantelzorg. Dit doen ze door bijvoorbeeld de volgende vraag te stellen 'Is het normaal dat je voordat je naar school gaat voor je moeder zorgt?' Ook nodigt Mantelzorg Berg en Dal zichzelf uit op verschillende plekken om haar verhaal te doen. Een voorbeeld is een bijeenkomst over Parkinson bij Kalorama in Beek (18 januari). In het eerste kwartaal hebben zij dit al meerdere keren gedaan. Zoals bijvoorbeeld bij een bijeenkomst over Parkinson bij Kalorama in Beek (18 januari).

1.2.5 De hulp en ondersteuning die u krijgt voldoet aan de wettelijke (kwaliteits-)eisen.

Programmabegroting 2018

Hulp en ondersteuning moeten van goede kwaliteit zijn en op een goede manier ingezet worden. Niet alleen voor de hulp die u krijgt, maar ook voor de medewerkers in de sociale teams, Veilig Thuis en de aanbieders die samen met u kijken wat er nodig is. Samen met bijvoorbeeld huisartsen, uitvoerders en aanbieders werken we aan het verbeteren van de kwaliteit maar ook aan het voorkomen van fraude. In 2018 maken we afspraken waaraan de kwaliteit moet voldoen en hoe we controleren. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er wordt op diverse manieren gewerkt aan (het verbeteren van) de kwaliteit. In 2017 is het beleidskader voor kwaliteit en handhaving opgesteld en is gestart met het ontwikkelen van het uitvoeringsplan. Samen met de regio wordt hier verder aan gewerkt. Er wordt een PGB-toets ontwikkeld, waardoor ook de aanbieders van PGB gefinancierde -zorg op kwaliteit getoetst kunnen worden. De voorbereidingen van het jaarlijks cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd (CEO) zijn getroffen. Bij jeugd is gekozen voor een kwalitatieve insteek in plaats van een kwantitatieve insteek. Het CEO wordt in mei uitgevoerd. Er is onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de hulpmiddelen. Hier zijn verbeterpunten uit voortgekomen, waarna we een verbetertraject in gang hebben gezet.

1.2.6 De verbeteringen uit de evaluatie van de sociale teams zijn uitgevoerd.

Programmabegroting 2018

De sociale wijkteams zijn in 2017 geëvalueerd. Ook is in 2017 een onderzoek uitgevoerd naar de gemeentelijke organisatie. Het onderzoek en de evaluatie geven aanleiding de werkwijze en de personele inzet verder te onderzoeken. In het najaar van 2017 is hiermee gestart. Daarnaast heeft de evaluatie een aantal verbeterpunten opgeleverd. In 2018 werken we verder aan deze verbeteringen. Bijvoorbeeld betere stuurinformatie en het aanbod van voorzieningen beter afstemmen op de vragen en behoeften van de inwoners in onze gemeente. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Het meerjarenbeleidskader voor het sociaal domein 2018-2022 is in concept klaar en wordt voorgelegd aan externe partners. Behandeling van het beleidskader in de Raad is gepland na de zomervakantie. Het beleidskader combineert actuele uitgangspunten van de transformatie met trends en ontwikkelingen in de gemeente. Het sluit daarmee aan op aanbevelingen uit de evaluatie van de lokale toegangspoort. Eind 2017 is een project gestart om de monitoring van gegevens van de Wmo en Jeugdzorg te verbeteren. Naar verwachting zullen eind 2018 de verbeterde gegevens beschikbaar zijn. We werken verder aan maatregelen om het financiële tekort voor de Wmo en Jeugd terug te dringen. Een werkgroep van de Raad is hierbij betrokken. De Raad besluit over de maatregelen na de zomervakantie. Er loopt een project om de lokale toegangspoort (de sociale teams) beter te laten functioneren. Planning is om per 1 januari 2019 een nieuwe organisatievorm operationeel te hebben. De 'quick wins', ofwel 'het laag hangend fruit' uit de evaluatie van de sociale teams is hierin meegenomen.

1.3.1 Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.

Programmabegroting 2018

Inwoners bespreken met elkaar wat ze in hun dorp kunnen doen. Hierover maken ze samen afspraken. Inwoners bepalen zelf waar ze aan willen werken en waar ze hulp van de gemeente of andere organisaties bij nodig hebben. De onderwerpen waar ze aan willen werken is de 'dorpsagenda'. De gemeente stimuleert inwoners een 'dorpsagenda' te maken. Ook vanuit de Omgevingswet staat de invloed van de inwoner op zijn omgeving centraal. Per dorp of wijk wordt daarom samen met inwoners gewerkt aan wat er in het dorp moet gebeuren. Er is budget beschikbaar om te helpen de wensen van inwoners te realiseren. Er is ruimte om te zoeken naar de beste ideeën en oplossingen. Ook inwoners die door het jaar heen met ideeën komen, maar niet goed weten hoe ze deze kunnen realiseren, helpen we. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Kekerdorp heeft op 7 januari haar dorpsagenda aan de gemeente overhandigd. Hierna is door de inwoners een start gemaakt met de uitvoering van verschillende actiepunten. De gemeente ondersteunt hen hierbij wanneer dit nodig is. Heilig Landstichting heeft met 'Horizon 2020' ook al een dorpsagenda. In Breedeweg is door initiatiefnemers vorig jaar veel met inwoners gesproken over mogelijke onderwerpen voor de agenda. Zij werken dit nog uit. In Ooij en Leuth hebben we met mogelijke initiatiefnemers eerste oriënterende gesprekken gevoerd voor een dorpsagenda. Dit wordt (vooral door de inwoners zelf!) verder opgepakt. Op de Horst inventariseert de gemeente samen met stakeholders wat er allemaal in het dorp speelt en wat inwoners daarmee willen. In Stekkenberg Noord organiseren we een gesprek met betrokken professionals om met hen in kaart te brengen wat er al is in de wijk is en wat er nog nodig is. Dit is een eerste aanzet voor een mogelijke dorpsagenda.

1.3.2 Alle statushouders doen mee in de Berg en Dalse samenleving.

Programmabegroting 2018

Statushouders krijgen een 'maatje' die hen betreft bij activiteiten in het dorp. De nieuwe inwoners willen graag iets voor onze gemeente betekenen. Ze worden geholpen bij het vinden van vrijwilligerswerk. Zeker als ze nog geen betaalde baan hebben. We steunen initiatieven waarbij zij met andere inwoners activiteiten uitvoeren in de buurt. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

We voeren het plan "statushouders, onze nieuwe inwoners", voor de integratie van statushouders uit van december 2016. Speerpunten in dit plan zijn: 1. We zorgen voor woningen voor statushouders 2. Zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren 3. Snel integreren in de wijk door ontmoeting met andere inwoners 4. Zo snel mogelijk aan de slag en aan het werk gaan. We zetten actief in op succesvolle inburgering. Er is een casusregisseur statushouders aangetrokken. Zij houdt in beeld hoe het staat met de inburgering, of er een traject naar werk is opgesteld, of vluchtelingenwerk betrokken is en ze kijkt bijv. met P&O naar werkervaringsplaatsen binnen de gemeente. Daarnaast worden de gemeentelijke participatiecoaches en Forte Welzijn ingezet bij het vinden van (vrijwilligers)werk. 18 statushouders hebben een vrijwillig maatje. Deze helpt hen bij het leren kennen van buurt en omgeving en het ondernemen van activiteiten. Daarnaast hebben 80 statushouders een vrijwillig taalmaatje. Deze helpen vooral bij het leren van de Nederlandse taal (naast taalonderwijs), maar nemen hen vaak ook mee naar bijvoorbeeld evenementen in het dorp. Statushouders verrichten inmiddels steeds meer vrijwilligerswerk. Bijvoorbeeld bij 't Groeske, de Treffers, de Meent en zwembad de Lubert. In het eerste kwartaal van 2018 zijn 37 statushouders actief in een traject, zijn 7 statushouders geplaatst op een werkplek met behoud van een uitkering en zijn 2 statushouders uitgestroomd uit de uitkering (1 x werk en 1 x opleiding).

1.3.3 Eind 2018 heeft elk sociaal team in samenwerking met de teams van Forte Welzijn en andere partners in de dorpen een vrijwilligersgroep.

Programmabegroting 2018

In deze groep zitten bijvoorbeeld vrijwilligers van Mantelzorg Berg en Dal, ouderenadviseurs of 'maatjes'. Maar ook actieve inwoners die af en toe iets voor een ander willen betekenen. Door te werken met een groep wordt per dorp zichtbaar welke vrijwilligers er op dit gebied zijn. Een vrijwilliger kan zo sneller door een lid van een sociaal team aan een vraag gekoppeld worden. Ook kan in een breder verband met vrijwilligers gekeken worden of het zinvol is om samen een cursus te organiseren, zodat vrijwilligers nog beter hun vrijwilligerswerk kunt uitvoeren. In de nota vrijwilligerswerk heeft de gemeente geld voor cursussen beschikbaar gesteld. (relatie met ambitie 1 en 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

We zijn met Forte Welzijn in gesprek hoe we de vrijwilligersgroep vorm te geven. We pakken dit op met het vrijwilligerssteunpunt, Mantelzorg Berg en Dal en Samen meedoen (koppelen van maatjes). Op dit moment loopt de cursus fondsenwerving voor stichtingen/verenigingen. Binnenkort start de cursus vertrouwenscontactpersoon. Beide cursussen worden door onze vrijwilligers goed bezocht en enthousiast ontvangen. We hebben vanuit vrijwilligers nog drie aanvragen voor cursussen ontvangen. Hier gaan we mee aan de slag.

1.3.4 Er zijn eind 2018 laagdrempelige en betaalbare vervoersvoorzieningen die aansluiten op de vervoersbehoeften van inwoners.

Programmabegroting 2018

In de kernen worden lokale, kleinschalige vervoersvoorzieningen gemist: de bus komt niet altijd en overal. Avan is niet altijd het geschikte vervoermiddel. Er zijn signalen dat vooral oudere inwoners daarom minder de deur uit gaan. De gemeente wil dat iedereen mee kan doen aan activiteiten en vindt dat het vervoer daarin zo min mogelijk een belemmerende factor mag zijn. In 2017 is met inwoners van de kernen geïnventariseerd wat hun behoefte is en welke invulling daaraan gezamenlijk gegeven wordt. In 2018 voeren we dit uit. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Een inventarisatie in de kernen maakte duidelijk dat er vooral behoefte is aan betere informatie over de vervoersmogelijkheden. We hebben daarom een flyer gemaakt met alle vervoersmogelijkheden, zoals openbaar vervoer en lokale initiatieven. We hebben deze informatie ook op de website www.ikwilvervoer.nl gezet. Diverse initiatieven hebben we ondersteund met advies of geld, zoals de Toektoek in Berg en Dal. De inventarisatie wees daarnaast uit dat er geen structurele problemen zijn met het vervoer in onze gemeente, ook niet naar Inloop en Ontmoeting. Het blijkt vooral te gaan om incidentele vervoersproblemen bij inwoners. Die incidentele problemen worden nu opgepakt door bijvoorbeeld de sociale teams of Forte Welzijn. De flyer kan daarbij behulpzaam zijn. Het project is afgerond.

1.3.5 Eind 2018 worden de mogelijkheden van Inloop en Ontmoeting door een grotere groep inwoners benut.

Programmabegroting 2018

In veel kernen zijn er plaatsen waar mensen zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten, de Inloop en Ontmoetingspunten. In 2018 willen we er voor zorgen dat meer mensen en ook meer verschillende (kwetsbare) inwoners hiervan gebruik maken. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met de aanbieders hebben we eind 2017 een traject gestart om de Inloop en Ontmoeting te verbreden, de verschillende (kwetsbare) inwoners beter te bereiken en ze te betrekken bij de ontwikkeling van de inlooppunten. We hebben hiervoor een gezamenlijk toekomstbeeld gemaakt, waar we de komende tijd stapsgewijs naartoe werken. In het kader van dit traject wordt in mei 2018 een volgende gezamenlijke werkbijeenkomst gehouden.

1.4.1 Jongeren helpen we in hun ontwikkeling naar het volwassen worden.

Programmabegroting 2018

In 2018 zijn college en raad twee keer met Berg en Dalse jongeren in gesprek gegaan om te vragen wat bij hen speelt. Hier worden onderwerpen besproken die voor hen belangrijk zijn. De jongeren kunnen meedenken en ook invloed uitoefenen. De gemeente heeft in 2018 drie initiatieven van en door jongeren ondersteund die volgens de initiatiefnemers een succes zijn (geweest). Dit zijn initiatieven die een positieve bijdrage leveren aan de leefomgeving van de jongeren in onze gemeente. Jongeren leren door zelf iets te organiseren. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Met verschillende groepen jongeren is gesproken over het realiseren van een ontmoetingsplek. Helaas hebben deze gesprekken nog niet geleid tot een succes. Ondanks dat het initiatief van de jongeren komt, worden zij minder enthousiast gedurende het proces ernaartoe. We bespreken daarom met het jongerenwerk hoe we hiermee verder te gaan. Het uitgangspunt blijft dat jongeren eigenaar zijn van hun eigen initiatief. Het college en raad hebben dit jaar nog niet met Berg en Dalse jongeren gesproken.

1.4.2 Voor ouders met opvoedvragen is er informatie en praktische hulp.

Programmabegroting 2018

Ouders kunnen op verschillende manieren informatie en hulp krijgen. Bijvoorbeeld via de website www.opvoedinforegionijmegen.nl en de peutercafés. Er is ook hulp thuis, zoals video home training en Home Start. De sociale teams kijken samen met ouders wat het beste past bij de behoefte van de ouders. (relatie met ambitie 1 en 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Om gezinsondersteuning breder in te kunnen zetten is de opzet van Home Start iets gewijzigd en de leeftijdsgrens verhoogd. Kinderen van 0-12 jaar komen nu in aanmerking. Dit was eerst 0-6 jaar. Home Start heet nu Forte Thuis. Begin april hebben 7 vrijwilligers zich gecertificeerd voor Forte Thuis. Zij kunnen nu ingezet worden om gezinnen te begeleiden.

1.4.3 De samenwerking van maatschappelijke organisaties bij de aanpak tegen huiselijk geweld en kindermishandeling is verbeterd.

Programmabegroting 2018

We helpen sociale teams, kinderopvang, scholen en andere maatschappelijke organisaties bij het bespreekbaar maken, signaleren en het aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onder andere door deskundigheidsbevordering, het organiseren van themabijeenkomsten en het ondersteunen van Veilig Thuis. (relatie met ambitie 1 en 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Begin april is een werkbijeenkomst "samen doen, samen leren" georganiseerd voor alle medewerkers van de sociale wijkteams, regieteam, Veilig Thuis en het Veiligheidshuis in Gelderland-Zuid. Binnen onze sociale teams zijn inmiddels twee mensen aangewezen die zich gaan richten op de problemen rond ouderenmishandeling. Zij volgen dit jaar hiervoor extra scholing.

1.4.4 Meer leerlingen maken hun middelbare beroepsopleiding af, zodat ze meer kans op werk hebben.

Programmabegroting 2018

Samen met gemeenten om ons heen willen we niet dat kinderen met school stoppen zonder diploma. Onze leerplichtambtenaren ondersteunen ouders en leerlingen daarbij als er problemen zijn. Via het Regionaal Opleidingscentrum in Nijmegen worden leerlingen op MBO niveau 1 extra begeleid. De scholen voor voortgezet onderwijs helpen leerlingen bij de overstap naar het middelbaar beroepsonderwijs. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De bestaande aanpak met scholen over het tijdig melden van schoolverzuim bij de leerplichtambtenaren werkt. De leerplichtambtenaren gaan na melding in gesprek met de leerling en de ouders. In de meeste situaties is dit voldoende om weer naar school te gaan en een diploma te behalen. Een andere route kan zijn dat de leerling naar een andere school gaat of even hulp krijgt vanuit het Sociaal Team. Pas aan het einde van het jaar is zichtbaar of de inzet leidt tot een daling van het schoolverzuim.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten	-43.622	-43.155	-1.608	-44.763	-44.772	-44.468	-44.116
Baten	12.349	11.644	-342	11.302	10.981	10.971	10.971
Totaal programma	-31.273	-31.511	-1.950	-33.461	-33.791	-33.497	-33.144

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Openbaar basisonderwijs		-21	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-1.879	-1.874	0	-1.874	-1.866	-1.854	-1.837
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.336	-1.194	-318	-1.513	-1.521	-1.541	-1.561
Samenkracht en burgerparticipatie	-1.899	-1.696	-47	-1.743	-1.718	-1.679	-1.676
Wijkteams	-2.576	-3.134	9	-3.125	-2.669	-2.669	-2.669
Inkomensregelingen	-15.030	-14.938	240	-14.698	-14.693	-14.693	-14.693
Begeleide participatie	-5.163	-4.896	0	-4.896	-4.709	-4.489	-4.286
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.652	-1.748	21	-1.727	-1.974	-1.974	-1.974
Maatwerkdienstverlening 18+	-6.368	-6.469	-438	-6.908	-7.425	-7.415	-7.267

Maatwerkdienstverlening 18-	-3.410	-3.258	-300	-3.558	-3.447	-3.405	-3.405
Geëscaleerde zorg18+	-313	-342	-79	-421	-447	-447	-447
Geëscaleerde zorg 18-	-3.975	-3.606	-696	-4.302	-4.302	-4.302	-4.302
Lasten	-43.622	-43.155	-1.608	-44.763	-44.772	-44.468	-44.116
Baten							
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	104	123	0	123	99	99	99
Samenkracht en burgerparticipatie	390	346	15	361	363	353	353
Wijkteams	18	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	10.958	10.675	-356	10.319	10.319	10.319	10.319
Begeleide participatie	183	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+	488	500	0	500	200	200	200
Maatwerkdienstverlening 18-	207	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0
Baten	12.349	11.644	-342	11.302	10.981	10.971	10.971
Totaal programma	-31.273	-31.511	-1.950	-33.461	-33.791	-33.497	-33.144

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Openbaar basisonderwijs							
Openbaar basisonderwijs/Alg.		-21	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting							
Onderwijshuisv./Basisonderwijs		-836	-859	0	-859	-858	-849
Onderwijshuisvesting							
Onderwijshuisv./Speciaal onderwijs		-686	-664	0	-659	-651	-646
Onderwijshuisvesting							

Onderwijshuisv./Voortgez. onderwijs	-358	-351	0	-351	-348	-345	-342
Onderwijsbegeleiding							
Onderwijsbegeleiding/Algemeen	0	0	0	0	0	0	0
Stimuleren schooldeelname							
Stimuleren schooldeelname/Leerpl.	-125	-153	0	-153	-153	-153	-153
Leerlingenvervoer							
Leerlingenvervoer/Algemeen	-579	-414	-314	-728	-741	-741	-741
Peuterspeelzalen							
Peuterspeelzalen/Algemeen	-287	-277	0	-277	-277	-277	-277
Overige onderwijsvoorzieningen							
Ov. onderw. voorz./Achterst. beleid	-221	-255	0	-255	-251	-271	-290
Overige onderwijsvoorzieningen							
Ov. onderw. voorz./Maatsch. vorming	-64	-63	0	-63	-63	-63	-63
Overige onderwijsvoorzieningen							
Ov. onderw. voorz./Kunstz. vorming	-31	-32	-4	-36	-36	-36	-36
Volwasseneneducatie							
Volwasseneneducatie/Algemeen	-9	0	0	0	0	0	0
Voortgezet onderwijs							
Voortgezet onderwijs/Algemeen	-21	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&burgerpart/kinderopvang	-269	-193	0	-193	-192	-192	-192
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&burgerpart/alg. vrz. WMO/jgd	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie							

Samenkr&bürgerpart/jeugdgez.zorg	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&bürgerpart/soc.maatsch.werk	-202	-213	-152	-365	-340	-340	-340
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&bürgerpart/jeugdwerk	-258	-253	134	-119	-119	-118	-118
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&bürgerpart/ouderenzorg	-111	-111	-6	-117	-117	-117	-117
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&bürgerpart/maatsch.werk	0	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&bürgerpart/WMO	-83	-61	-22	-83	-87	-87	-87
Dorps- en buurthuizen							
Dorps- en buurthuizen/Algemeen	-125	-124	0	-124	-123	-122	-121
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis de Mallemolen	-152	-163	0	-163	-163	-163	-163
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis Op d'n Heuvel	-234	-244	0	-244	-244	-244	-244
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis Kloosterstraat 7-9	-11	-13	0	-13	-13	-13	-13
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis den Ienloop	-248	-140	0	-140	-140	-139	-138
Dorps- en buurthuizen							
Kulturhus Kekerdóm	-2	-6	0	-6	-6	-6	-6
Dorps- en buurthuizen							
Jeugdsoos Rietlanden 5	-7	-8	0	-8	-8	-8	-8
Dorps- en buurthuizen							

Dorpshuis de Ubburch	-36	-37	0	-37	-37	0	0
Dorps- en buurthuizen							
Kulturhus Beek	-43	0	0	0	0	0	0
Dorps- en buurthuizen							
Kulturhus Leuth	-119	-131	0	-131	-131	-130	-130
Wijkteams							
Wijkteams/1e lijnslok.WMO/Jgd-uitv	-2.431	-3.045	243	-2.802	-2.335	-2.335	-2.335
Wijkteams							
Wijkteams/1e lijnslok.WMO/Jgd-zrg/ROB	0	0	-235	-235	-245	-245	-245
Wijkteams							
Wijkteams/1e lijnslok.WMO/Jgd-CJG	-146	-89	1	-88	-88	-88	-88
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink.-bijst.voorz./Algemeen	-1.193	-1.156	0	-1.156	-1.156	-1.156	-1.156
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./Participatiewet	0	0	0	0	0	0	0
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink.-bijst.voorz./Participatiewet	-11.438	-11.119	250	-10.869	-10.869	-10.869	-10.869
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./BBZ	-222	-255	0	-255	-255	-255	-255
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./minima en schuldenbel.	-1.715	-1.941	0	-1.941	-1.941	-1.941	-1.941
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./Kwijtschelding	-402	-388	-10	-398	-393	-393	-393
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./Soc.recherche	-60	-79	0	-79	-79	-79	-79
Begeleide participatie							
Begel.participatie/Algemeen	-69	-74	0	-74	-74	-74	-74

Begeleide participatie							
Beg.participatie/Soc.werkvoorz.	-5.094	-4.822	0	-4.822	-4.636	-4.416	-4.213
Maatwerkvoorzieningen (WMO)							
Maatwerkvoorz.(WMO)/Algemeen	-1.652	-1.748	317	-1.431	-1.631	-1.631	-1.631
Maatwerkvoorzieningen (WMO)							
Maatwerkvoorz./WMO/DRAN DG.Vervoer	0	0	-296	-296	-342	-342	-342
Maatwerkdienstverlening 18+							
Maatwerkdienstverl.18+/Huish.verz	-3.058	-3.002	20	-2.982	-2.982	-2.982	-2.982
Maatwerkdienstverlening 18+							
Maatwerkdienstverl.18+/Mantelzorg	-144	-170	1	-169	-169	-169	-169
Maatwerkdienstverlening 18+							
Maatwerkdienstverl.18+/Dagbest. Blok A	-3.166	-3.298	2.246	-1.052	-1.569	-1.554	-1.410
Maatwerkdienstverlening 18+							
Maatwerkdienstverl.18+/Inkoop Blok A/B	0	0	-2.431	-2.431	-2.432	-2.432	-2.432
Maatwerkdienstverlening 18+							
Maatwerkd 18+ Arbma. Dagbesteding	0	0	-274	-274	-274	-279	-274
Maatwerkdienstverlening 18-							
Maatwerkvz.18-/Individuele voorz.	-3.284	-3.108	-189	-3.297	-3.186	-3.144	-3.144
Maatwerkdienstverlening 18-							
Maatwerkdienstverlening 18-/PGB	-126	-150	0	-150	-150	-150	-150
Maatwerkdienstverlening 18-							
Maatwerkdienstverl.18-/Ouderbijdr	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18-							
Maatwerkdienstverl.18-/Subsidies	0	0	-111	-111	-111	-111	-111
Geëscaleerde zorg18+							

Geësc.zorg18+/Opv./besch.wonen	-313	-342	-79	-421	-447	-447	-447
Geëscaleerde zorg 18-							
Geësc.zorg 18-/Veil./reclas./opvang	-3.975	-3.606	-696	-4.302	-4.302	-4.302	-4.302
Totaal Lasten	-43.622	-43.155	-1.608	-44.763	-44.772	-44.468	-44.116
Baten							
Leerlingenvervoer							
Leerlingenvervoer/Algemeen	7	10	0	10	10	10	10
Peuterspeelzalen							
Peuterspeelzalen/Algemeen	0	0	0	0	0	0	0
Overige onderwijsvoorzieningen							
Ov.onderw.voorz./Achterst.beleid	97	113	0	113	89	89	89
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&burgerpart/kinderopvang	3	2	0	2	2	2	2
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&burgerpart/soc.maatsch.werk	43	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie							
Samenkr&burgerpart/WMO	51	33	15	48	50	50	50
Dorps- en buurthuizen							
Dorps- en buurthuizen/Algemeen	0	0	0	0	0	0	0
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis de Mallemolen	96	100	0	100	100	100	100
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis Op d'n Heuvel	0	0	0	0	0	0	0
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis Kloosterstraat 7-9	10	11	0	11	11	11	11
Dorps- en buurthuizen							

Dorpshuis den Ienloop	115	130	0	130	130	130	130
Dorps- en buurthuizen							
Jeugdsoos Rietlanden 5	1	1	0	1	1	1	1
Dorps- en buurthuizen							
Dorpshuis de Ubburch	11	10	0	10	10	0	0
Dorps- en buurthuizen							
Kulturhus Leuth	60	60	0	60	60	60	60
Wijkteams							
Wijkteams/1e lijnslok.WMO/Jgd-uitv	18	0	0	0	0	0	0
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./Participatiewet	0	0	0	0	0	0	0
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink.-bijst.voorz./Participatiewet	10.766	10.397	-356	10.041	10.041	10.041	10.041
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./BBZ	41	203	0	203	203	203	203
Inkomens- en bijstandvoorziening							
Ink./bijst.voorz./minima en schuldenbel.	150	75	0	75	75	75	75
Begeleide participatie							
Beg.participatie/Soc.werkvoorz.	183	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)							
Maatwerkvoorz.(WMO)/Algemeen	1	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+							
Maatwerkdienstverl.18+/Huish.verz	488	500	0	500	200	200	200
Maatwerkdienstverlening 18+							
Maatwerkdienstverl.18+/Mantelzorg	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+							

Maatwerkdienstverl.18+/Dagbest. Blok A	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18-							
Maatwerkvrz.18-/Individuele voorz.	207	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-							
Geësc.zorg 18-/Veil./reclas./opvang	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	12.349	11.644	-342	11.302	10.981	10.971	10.971
Totaal programma	-31.273	-31.511	-1.950	-33.461	-33.791	-33.497	-33.144

Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota

						Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2018	2019	2020	2021	Invest		
Besluitvorming raad							
1e begrotingswijziging	-	53	107	106	-2		
Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling:							
- Verkoop of sloop dorpshuis De Ubburch	-	-	27	27			
Gemeentebrede uitrol project Passende Kinderopvang	-36	-36	-36	-36			
Totaal besluitvorming raad	-36	17	98	97	-2		
Overige wijzigingen							
Buurtbemiddeling- voortzetting project	-7	-15	-15	-15			
Subsidie Toek Toek	-6	-	-	-			
Hogere bijdrage Munitax i-kwijtschelding	-10	-5	-5	-5			
Bestrijding overlast jeugd door grotere inzet Maddogs t.l.v. stelpost nieuw beleid	-25	-	-	-			
Bijstand	-106	-106	-106	-106			
Doelgroepenvervoer	-323	-348	-348	-348			
Sociaal domein, onderdelen jeugd en Wmo	-1.435	-1.384	-1.373	-1.373			
Sociaal domein, mutaties maartcirculaire							
- Groeirimte Wmo/ jeugd	-	-76	-61	-68			
- Verlaging abonnementstarief Wmo	-	-300	-300	-300			
- Toename aanvragen Wmo voorzieningen	-	-200	-200	-200			
- Effect belastingmaatregel leerlingenvervoer/ Wmo	-	-80	-80	-80			
Afrondingsverschillen	-2	-3	-3	-3			
Totaal overige wijzigingen	-1.914	-2.517	-2.491	-2.498			
Totaal mutaties programma 1	-1.950	-2.500	-2.393	-2.401	-2		

1e begrotingswijziging

Tegelijk met de begrotingsbehandeling in november 2017 heeft de raad de 1e begrotingswijziging vastgesteld. In de Kadernota 2018 is besloten dat er geen nieuwbouw plaats zou vinden voor de adaptieve school. Wel is ingestemd met een investering van € 200.000 voor een onderwijsleerpakket en meubilair. Dit was per abuis niet juist verwerkt in de begroting 2018 en is in deze eerste begrotingswijziging gecorrigeerd. Dit leidt tot lagere kapitaallasten vanaf 2019.

Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling

Tijdens de begrotingsbehandeling is een aantal moties aangenomen die directe financiële gevolgen hebben. Deze zijn verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om: verkoop/ sloop van dorpshuis De Ubburch € 27.000.

Gemeentebrede uitrol project Passende Kinderopvang

De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de jeugdhulp. In 2017 is gestart met het project Passende Kinderopvang bij twee organisaties voor kinderopvang in onze gemeente. Bij die organisaties is een specialistische jeugdzorg professional beschikbaar. Zowel ouders als medewerkers van de kinderopvang ervaren deze inzet als positief. Daarom heeft de raad besloten om de Passende Kinderopvang in te voeren bij alle kinderopvanglocaties in onze gemeente. De extra kosten van € 36.000 per jaar dekken we uit de stelpost sociaal domein (zie programma Ons geld).

Buurtbemiddeling- voortzetting project

Het huidige project buurtbemiddeling liep tot 1 juni 2018. Deze buurtbemiddeling zetten we in om bewonersconflicten vroegtijdig te signaleren en op te lossen. Dit doen we met behulp van medebewoners. Het college heeft besloten om dit project voor 3,5 jaar voort te zetten. Voor 2018 is een aanvullend budget nodig van € 7.000 en vanaf 2019 € 15.000. De kosten dekken we uit de stelpost sociaal domein (zie programma Ons geld).

Subsidie Toek Toek

De Toek Toek is een succesvol burgerinitiatief dat bijdraagt aan de gemeentelijke doelstelling om mobiliteit in de kleine kernen te verbeteren. Aan de gemeente is gevraagd om een financiële bijdrage te leveren voor de opstartperiode van twee jaar. Het college heeft besloten om eenmalig € 5.650 bij te dragen in de kosten. De kosten dekken we uit de stelpost sociaal domein. Per saldo leidt dit dus niet tot een uitzetting van de begroting.

Hogere bijdrage Munitax i-kwijtschelding

Vanaf 2018 is de behandeling van kwijtscheldingsaanvragen veranderd. De zogenaamde 'kostendelersnorm' is van toepassing en er komt een bezwaarmogelijkheid tegen de uitspraak op een aanvraag. Tot 2018 was er alleen de mogelijkheid van beroep. Om het proces van afhandeling zonder extra personeel af te kunnen, is de applicatie 'i-kwijtschelding' aangeschaft. Dit betekent voor onze gemeente een extra bijdrage van € 10.000 in 2018 en € 5.000 structureel.

Bestrijding overlast jeugd door grotere inzet Maddogs

Dit project zetten we voort in 2018. De kosten ramen we op € 25.000 en brengen we ten laste van de stelpost sociaal domein (zie ook programma Ons geld).

Bijstand

De bijstandsuitgaven verlagen we met € 250.000 in verband met de daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. Voor de bijstandsuitgaven ontvangen we een genormeerde rijksuitkering. Daarnaast maken wij aanspraak op een aanvullende uitkering, omdat onze bijstandsuitgaven meer dan 12,5% van de rijksuitkering bedragen. Dit percentage is aangepast van 10% naar 12,5%. Dit betekent dat een hoger bedrag ten laste van de gemeente blijft. Door de lagere bijstandsuitgaven en de hogere drempel voor de vangnetuitkering daalt de rijksuitkering met € 356.404. Per saldo een nadelig effect van € 106.404.

Doelgroepenvervoer

De ontwerpbegroting 2018 van de BVO DRAN (Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen) laat zien dat we naar verwachting € 322.671 meer moeten betalen voor het doelgroepenvervoer dan in de begroting 2018 is opgenomen. Dit komt door de gewijzigde kostentoedeling naar de gemeenten. Daarnaast heeft het bestuur van de BVO DRAN besloten om een solidariteitsfonds te maken waarmee over een aantal jaar de meer- en minderkosten voor gemeenten deels en in aflopende mate worden vereffend. Het is nog niet bekend wat het effect voor de gemeente Berg en Dal is, maar wel duidelijk is dat wij als nadeelgemeente deels gecompenseerd gaan worden vanuit dit fonds. In 2018 wordt regionaal en door onze gemeente onderzocht welke maatregelen we kunnen nemen om de kosten te drukken. Dit jaar wordt eveneens onderzocht op welke manier het gezamenlijke regionale doelgroepenvervoer na medio 2020 wordt voortgezet. Conform de regeling BVO DRAN kunnen gemeenten medio 2020 uit de BVO stappen.

Sociaal domein, onderdelen jeugd en Wmo

Op basis van de regionale inkoop- en productiecijfers verwachten we dat de uitgaven voor de nieuwe taken jeugd en wmo € 1.434.548 hoger uitvallen. Hier staat tegenover dat we van het rijk een prijscompensatie verwachten van 2%. Dat betekent dat we € 240.789 ontvangen via de algemene uitkering. Dit wordt bekend gemaakt in de meicirculaire. In de risicoreserve jeugd/wmo is nog € 263.371 beschikbaar om een deel van de extra uitgaven te dekken. De mutaties op de rijksuitkering en de reserve verantwoorden we op het programma Ons geld. Per saldo is sprake van een nadelig effect van € 930.388 op onze begroting. Het tekort op het sociaal domein (uitgaven -/- rijksuitkering) bedraagt hierna ongeveer € 2,3 miljoen in 2018 en € 2,1 miljoen in volgende jaren.

Groeiruimte Wmo/ jeugd

In de maartcirculaire 2018 krijgen we van het rijk extra middelen door demografische ontwikkelingen (verandering in samenstelling inwoners). We verwachten dat hierdoor ook bij onze gemeenten de uitgaven zullen stijgen. Daarom verhogen we de uitgaven tot het gelijke bedrag. Dit leidt tot een meerlast van € 76.000 in 2019.

Verlaging abonnementstarief Wmo/ Toename aanvragen Wmo voorzieningen

In het regeerakkoord is opgenomen dat er met ingang van 2019 een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken komt voor huishoudens die gebruikmaken van de Wmo-voorzieningen. Het huidige principe "bijdrage naar draagkracht" vervalt hierdoor. Per 2020 wordt de gemeente (nu CAK) verantwoordelijk voor de inning van de eigen bijdrage. Wij schatten in dat door de verlaging van de eigen bijdrage de inkomsten dalen met € 300.000. Wij ontvangen van het rijk een compensatie via een verhoging van de algemene uitkering van ongeveer € 210.000. Voor de midden- en hogere inkomensgroepen wordt het aanmerkelijk goedkoper om gebruik te maken van Wmo-voorzieningen. We verwachten dat de uitgaven voor Wmo-voorzieningen fors toenemen. Dit komt omdat de prikkel voor veel mensen met midden- en hogere inkomens, om de ondersteuning zelf te regelen en te organiseren, voor een groot deel wegvalt. We ramen € 200.000 aan extra uitgaven.

Effect belastingmaatregel vervoer leerlingen/wmo

Met ingang van 2019 wordt het btw tarief van 6% naar 9% verhoogd en komt de vrijstelling van belasting op taxibussen te vervallen. We verwachten dat hierdoor de kosten voor leerlingenvervoer en Wmo met € 80.000 zullen stijgen.

Relevante beleidskaders

Sociaal Maatschappelijke Visie 2014-2018

Algemene subsidieverordening Berg en Dal 2017

Nota vrijwilligerswerk 2017-2019

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Berg en Dal 2017

Verordening jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2016

Nadere regels voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2017

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe Mee! gemeente Groesbeek 2015

Beleidsregel bijzondere bijstand gemeente Groesbeek 2016

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Groesbeek 2014

Verbonden partijen

- Gemeentelijke GezondheidsDienst
- Instituut Bijzonder Onderzoek

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Wat willen we bereiken?

2.1 In onze buurt is iedereen, zo veel als mogelijk, lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.

2.2 Ik voel me veilig in mijn buurt. Inwoners en ondernemers werken samen met de gemeente, politie en andere (zorg)instanties om dat zo te houden.

2.3 In onze buurt is een prettige sfeer.

2.4 We willen een duurzamere gemeente zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1 Inwoners die actief hun eigen gezondheid willen verbeteren ondersteunen we.

Programmabegroting 2018

Uitvoering van het Plan van aanpak Gezond in Berg en Dal. Samen met inwoners worden onder andere de volgende activiteiten georganiseerd: cursus 'gezonde voeding hoeft niet duur te zijn' en de kookcursus voor mannen 60+. In Berg en Dal wordt een bankjesroute (om uit te rusten) en in de Heiliglandstichting een beweegroute uitgezet. In resultaat 3.7.3. wordt nader ingegaan op wandelroutes. We maken Fitplannen voor inwoners die een uitkering hebben. (relatie met ambitie 1, 3 en 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De kookcursus voor mannen 60+ vindt nu, naast in Leuth, ook in Groesbeek plaats. De pilot 'liever bewegen dan moe' krijgt een vervolg via de pilot 'vrouwen zijn kleur'. De beweegcoach van Berg en Dal en een medewerker van Indigo gaan wekelijks samen lesgeven aan vrouwelijke statushouders en vrouwen met lage SES (sociaal-economische status), om deze groep vrouwen te ondersteunen bij hun mentale problemen en te activeren om meer te bewegen.

2.1.2 Elke inwoner kan sporten en spelen in de buurt.

Programmabegroting 2018

Speeltuinen vernieuwen wij in overleg met kinderen en buurtbewoners. Voor 2018 zijn de volgende plekken aan de beurt: Bisschop Hamerplein (Berg en Dal), Burgemeester Reijmersstraat (Millingen aan de Rijn), Koningin Wilhelminastraat (Ooij). Daarnaast is er een inwonersinitiatief voor een speelplek in het centrum van Groesbeek. Ook overleggen wij met inwoners over een ander inwonersinitiatief; buurtpark de Drul. (relatie met ambitie 1, 3 en 4).

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Bisschop Hamerplein (Berg en Dal). Er is opdracht gegeven voor het vernieuwen van deze speelplek. Hoe de speeltuin er uit komt te zien is bepaald door de dorpsraad, het kinderparlement van school en 118 kinderen uit de wijk. Medio juni 2018 zal de nieuwe speelplek klaar zijn. - Burgemeester Reijmersstraat (Millingen aan de Rijn). Hier staan slechts vier kunststof doelpalen. De palen zijn nog goed en zullen wij voorlopig niet vervangen. - Koningin Wilhelminastraat. Op deze plek staat alleen een wipkip. Met het actualiseren van het vervangingsschema adviseren wij over deze locatie. Wij verwachten het actuele vervangingsschema eind 2018 voor te leggen aan de gemeenteraad. - Inwoners zijn met het idee gekomen om een speelplek te maken naast het gemeentehuis. Hiervoor is vanuit de buurt veel draagvlak. Initiatiefnemers zijn een stichting aan het oprichten. Via subsidies willen zij een groot deel van het benodigde budget regelen. - Buurtpark de Drul is in uitvoering. Vorig jaar zijn twee speelplekken in het buurtpark vernieuwd. In mei 2018 is het voetbalveld vernieuwd. Nu zijn wij met bewoners in overleg over een boomstammenpad. De bewoners regelen zelf veel.

2.1.3 In mijn buurt is begrip voor mensen met psychische problematiek en/of dementie.

Programmabegroting 2018

In 2018 wordt de pilot wijkgerichte GGZ uitgevoerd. We willen inwoners met psychische problemen helpen, zodat ze zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen blijven doen aan activiteiten in hun buurt. Daarvoor willen we samenwerken met alle instellingen uit de gemeente. We willen dat de dorpen vriendelijk zijn voor mensen met dementie. Hiervoor worden in 2018 de sociale teams en medewerkers van de gemeente getraind in hoe dementie te herkennen en hoe een gesprek te voeren met iemand met dementie. We gaan onderzoeken hoe het samenwerkingsproject in het dorp Berg en Dal tussen huisarts, wijkverpleging en opbouwwerk voor dementerende inwoners ook in andere dorpen kan plaatsvinden. (relatie met ambitie 1 en 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

We willen dat meer mensen met psychische problemen kunnen meedoen in de samenleving. Daarom zijn in april 2 trainingen gestart: "Mental Health First Aid (EHBO voor GGZ)" van Indigo en "Ontwa(a)r verward gedrag" van MEE. Beide trainingen bieden inzicht, handvatten en vaardigheden voor (de omgang met) mensen met een psychiatrische achtergrond. Een mix van professionals en vrijwilligers neemt deel aan de trainingen. Ook is in april in de Stekkenberg een spreekuur van IrisZorg gestart voor verslavingsbehandeling. Mensen met verslaving worden vandaar uit laagdrempelig doorverwezen en hoeven niet eerst naar Nijmegen. Een huisbezoek is ook mogelijk. Daarbij vergemakkelijkt de aanwezigheid van IrisZorg in Groesbeek de samenwerking met andere professionals.

2.2.1 Mijn kind kan zelfstandig naar school.

Programmabegroting 2018

Om dit te bereiken voeren we de volgende projecten uit: school-thuis route projecten (hoe komen kinderen via een veilige route op school); studie fietspad Ooij – Erlecom; studie schoolroute Marktplaats Groesbeek – Nijmeegsebaan. (relatie met ambitie 4).

Stand van zaken Voorjaarsnota

De hierboven genoemde projecten staan gepland voor het derde en vierde kwartaal 2018, eerder bleek niet haalbaar door de krappe formatie voor verkeer, welke pas begin 2018 op sterkte is gebracht.

2.2.2 We maken de wegen veiliger.

Programmabegroting 2018

Na een voorbereiding in 2017 worden in 2018 de volgende wegen veiliger gemaakt door: aanleg apart fietspad Heumensebaan – Rijlaan; herinrichting Herwendaalseweg; herinrichting Heerbaan – Wethouder Koenenstraat (ook vanwege trillingshinder); ingebruikname van het tweede parkeerterrein bij de Lidl in Groesbeek met een veiligere route voor vrachtverkeer (relatie met ambities 3 en 4) en door groot onderhoud aan de Meerwijkselaan. Deze weg wordt veiliger gemaakt door een maximum toegestane snelheid van 50 km/uur in de Heilig Landstichting en 80 km/uur tussen de Heilig Landstichting en de Postweg. In 2018 werken we bovendien aan de ontwikkeling van toeristisch opstappunten (TOP). Een TOP is een herkenbare plek met parkeerterrein, een horecagelegenheid en plattegronden. Met deze goed bewegwijzerde plekken willen we toeristen een goede voorziening bieden en kunnen we de verkeerssituaties op de dijken en in de Weverstraat in Kekerdome verbeteren. (relatie met ambitie 3 en 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Fietspad Heumensebaan-Rijlaan; momenteel lopen de ruimtelijke procedures voor zowel het fietspad als de verplichte natuurcompensatie, voor het laatste zijn in de polder zijn aangekocht. - Herinrichting Herwendaalseweg; na een uitvoerig traject met burgerparticipatie werken we momenteel aan het realiseren van het technisch bestek en –tekeningen. - Heerbaan – Koenenstraat; het concept definitief ontwerp is besproken met omwonenden. We streven naar uitvoering vanaf oktober / november 2018. - Tweede parkeerterrein De Lidl: we starten dit jaar met de bestemmingsplanprocedure. - Onderhoud Meerwijkselaan; na afronding van de provinciale werkzaamheden aan de Nijmeegsebaan krijgt de Meerwijkselaan deze zomer onderhoud. Het idee om tussen de Heilig Landstichting en Postweg de weg in te richten als 80 km/uur weg blijkt helaas niet mogelijk. De snelheid op dit stuk weg blijft daarom 60 km/uur. - TOP's: staan als genoemd gepland voor 2018.

2.2.3 We helpen inwoners hun eigen veiligheid en zelfredzaamheid te vergroten.

Programmabegroting 2018

Inwoners en instellingen weten wat ze moeten doen in een noodsituatie. Ze weten wat ze van de overheid kunnen verwachten en wat ze zelf (met elkaar) kunnen doen. Buurtbewoners zijn in alle woonkernen van onze gemeente aangesloten bij WhatsApp Buurtpreventiegroepen. De gemeente helpt onder andere door het plaatsen van waarschuwbordjes in de kernen. Nadat in 2017 binnen de Veiligheidsregio Gelderland- Zuid extra aandacht is besteed aan het thema 'brand en verminderd zelfredzaam' staat in 2018 het thema 'continuïteit van voorzieningen' op het programma. Hoe kunnen we samen de gevolgen van storingen/uitval van bijvoorbeeld gas en stroom, internet en/of drinkwater verkleinen en ons hierop zo goed mogelijk voorbereiden? Samen met hulpdiensten, nutsbedrijven en instellingen/inwoners zullen we hiervoor onderzoek, oefening en planvorming organiseren. Daarnaast wordt in 2018 een besluit verwacht over een plan van de Veiligheidsregio dat onder andere inhoudt hoe het beschikbare personeel en materieel zo efficiënt en effectief mogelijk kan worden ingezet. We letten daarbij op de risico's in het gebied en wat er door alle betrokkenen aan het voorkomen van risico's wordt gedaan. (relatie met ambitie 1, 3, 4 en 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Inmiddels is ook de kern Heilig Landstichting afgedekt met WhatsApp-Buurtpreventiegroepen en voorzien van waarschuwborden (Attentie Whatsapp Buurtpreventie). Hiermee zijn nu alle grote woonkernen van de gemeente Berg en Dal afgerond. Dit project heeft de nodige mediapubliciteit opgeleverd. Verder is in april 2018 het 'Brandweezorgplan basisbrandweezorg Gelderland-Zuid' definitief vastgesteld, met als insteek risicobeheersing en kostenbeheersing. Hierdoor ontstaat voor de komende jaren duidelijkheid over de verdeling van personeel en materieel. Voor de brandweerpost Groesbeek betekent dit o.a. het behoud van de hoogwerker. De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid werd eind 2017 getroffen door een vliegtuigongeval met grootschalige stroomuitval in meerdere gemeenten. Dit incident heeft geleid tot inzet van de volledige regionale crisisorganisatie tot en met GRIP 4. Hierbij werd nauw samengewerkt met de crisisorganisaties van Liander, Defensie en het Waterschap. In deze periode stond ook de regionale systeemtest "Hermes" op het programma, waarbij een GRIP 4 situatie zou worden beoefend. Om deze systeemtest goed te kunnen evalueren heeft de voorzitter van de Veiligheidsregio, na overleg met de Inspectie Justitie en Veiligheid, hem tot nader bericht uitgesteld. Bij de evaluatie wordt ook gekeken naar verbeterpunten voor het thema continuïteit van voorzieningen.

2.3.1 We richten de dorpscentra goed in.

Programmabegroting 2018

We willen dat er een prettige sfeer is in de verschillende dorpen. De toeristen die op het landschap afkomen kunnen daardoor langer blijven. De toeristische sector kan zich hierdoor verder verbeteren. (relatie met ambitie 3). Op de volgende plekken zijn we bezig met de voorbereiding van projecten: In het centrum van Ooij; herinrichting Reinier van Ooijplein, de uitvoering volgt in 2021. Op de volgende plekken gaan we aan de slag met de uitvoering van projecten: In het centrum van Beek: aanpassing winkelcentrum Beek. In het centrum van Groesbeek: herinrichting van het marktplein. In 2017 is een proef gestart, of we door gebruik van verkeerslichten het autoverkeer kunnen verminderen op de Dorpsstraat in Groesbeek. In 2018 zullen we daarover besluiten. Om in ieder geval te beschikken over goede alternatieven voor het verkeer worden alternatieve routes in orde gemaakt. Denk hierbij aan (een gedeelte van) de Kerkstraat en de Burg. Ottenhofstraat.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Hetzelfde als de tekst hierboven. Ter aanvulling: Voor herinrichting markt Groesbeek loopt momenteel een uitgebreid burgerparticipatie traject. In samenhang daarmee loopt een politieke discussie over de mate van autoluw maken van de Dorpsstraat en het marktplein.

2.3.2 We gebruiken de accommodaties beter.

Programmabegroting 2018

Met accommodaties bedoelen we gemeentelijke gebouwen of gebouwen die met gemeenschapsgeld zijn opgezet of in stand worden gehouden. Al deze gebouwen bekijken we samen met de gebruikers op beter en vaker gebruiken. We willen zo de kosten verminderen en de opbrengsten verhogen. We sluiten aan bij de dorpsagenda waarbij inwoners zelf bepalen wat zij belangrijk vinden voor hun dorp (relatie programma inwoners). We doen dit omdat we deze ontmoetingsmogelijkheden belangrijk vinden voor de leefbaarheid van een dorp. Per jaar worden twee dorpen aangedaan. In 2018 zijn dat Leuth en Ooij.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In Leuth is een groep vrijwilligers bezig met de voorbereidingen voor een dorpsagenda. Hier zijn vrijwilligers van het Kulturhus en de vriendenkring bij betrokken. Het gebruik van dorpsaccommodaties komt hierbij aan bod. In Ooij is een oriënterend gesprek gevoerd met inwoners die met de dorpsagenda aan de slag willen. Het dorpshuis de Sprong wordt hier ook bij betrokken. De inwoners gaan als eerste in gesprek met verschillende stakeholders uit het dorp, om te kijken wat er allemaal speelt. Aan hen zal ook gevraagd worden of zij mee willen helpen/denken.

2.3.3 We zijn zuinig op de bijzondere, oude panden/monumenten in onze gemeente.

Programmabegroting 2018

In Millingen aan de Rijn bekijken we (in overleg met de eigenaren) wat de bijzondere panden zijn en wijzen we er weer zeven aan als gemeentelijk monument. Voor alle eigenaren van een gemeentelijk monument komen er nieuwe monumentenschildjes met daarop het nieuwe gemeentewapen. Er zullen vier borden met informatie over de Tweede Wereldoorlog worden geplaatst in respectievelijk Beek, Leuth, Millingen en Heilig Landstichting. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

In januari 2018 zijn uiteindelijk acht panden in Millingen aangewezen als gemeentelijk monument. De nieuwe monumentenschildjes met het wapen van Berg en Dal worden uitgereikt op 9 juni. Van de vier informatiepanelen WOII is het paneel in Leuth op 4 mei onthuld.

2.3.4 We maken het landschap mooier en beter bereikbaar.

Programmabegroting 2018

Uit het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) voeren we meerdere projecten uit. We voeren het Plan van Aanpak Regie op Wandelen uit. We brengen alle basisscholen en natuurorganisaties bij elkaar om natuurprojecten op te nemen in het lespakket. Er worden bij de scholen zelf verschillende groene lesplekken aangelegd of uitgebreid. (relatie met ambitie 3 en 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Plan van Aanpak Regie op Wandelen: Alle wandelpaden en -routes zijn in beeld gebracht. Er is al veel aan promotie van wandelen in de gemeente Berg en Dal gedaan. De knelpunten en de mogelijke oplossingen zijn in beeld gebracht. Met de basisscholen in Beek, Leuth, Groesbeek en De Horst zijn afspraken gemaakt over natuureducatie en groene lesplekken. De groene lesplekken zijn al aangelegd of leggen we binnenkort aan.

2.4.1 We nemen maatregelen tegen de effecten van klimaatverandering.

Programmabegroting 2018

We zoeken een oplossing voor de wateroverlast in de kernen Beek en Breedeweg. Uitvoering van deze oplossing staat gepland in de periode 2018-2020. We moedigen inwoners aan om bij de inrichting van hun tuin rekening te houden met extremere weersomstandigheden. Bijvoorbeeld regenwater niet meer via het riool afvoeren, ook wel afkoppelen genoemd en meer groen en minder tegels, zodat het water in de bodem kan zakken. We gaan samen met bijvoorbeeld Waterschap nieuwe methodes zoeken om de effecten van bijzonder harde regenbuien beter in de vingers te krijgen. De wijk Groesbeek Noord vormt hierbij een proeflocatie. We stellen samen met de gemeentes in de regio een plan op om in de toekomst overlast van klimaatverandering (te nat, te droog, te warm) zo veel mogelijk te voorkomen (Regionale Adaptatie Strategie). (relatie met ambitie 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De Regionale Adaptatie Strategie (RAS) is in de maak. Er zijn interviews gehouden met allerlei partijen in het gebied. Daarnaast hebben verschillende workshops en inspiratiebijeenkomsten plaatsgevonden. De RAS is in november 2018 klaar.

2.4.2 We stimuleren het verminderen van de hoeveelheid restafval.

Programmabegroting 2018

De hoeveelheid restafval in 2015 per inwoner in de voormalige gemeente Ubbergen was 190 kg. In de voormalige gemeenten Groesbeek en Millingen was dit 70 kg per inwoner. Vanaf 2017 wordt in de hele gemeente op dezelfde wijze afval opgehaald. In 2018 kunnen we de eerste resultaten beoordelen en stellen waar nodig verbeteringen voor. We streven naar gemiddeld maximaal 70 kg restafval per inwoner. We gaan proberen deze hoeveelheden nog verder terug te brengen. We ondersteunen initiatieven, die ertoe leiden dat afval steeds meer als grondstof wordt gebruikt (circulaire economie). (relatie met ambitie 2 en 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De scheidingsresultaten over 2017 inclusief de milieustraten, worden momenteel verzameld en geanalyseerd. Op basis hiervan kunnen we mogelijk verbeteringen voorstellen. De gescheiden ingezamelde grondstofstromen worden al gerecycled. We informeren inwoners over het goed scheiden van hun afval. Hiermee hopen we de vervuiling in de gescheiden grondstofstromen terug te dringen, zodat recycling zo hoogwaardig mogelijk plaats vindt.

2.4.3 We maken duidelijk waar en onder welke voorwaarden we de opwekking van duurzame energie mogelijk maken.

Programmabegroting 2018

We gaan samen met inwoners en gemeenteraad een kaart maken waarin we voor iedere vorm van duurzame energie aangeven waar mogelijkheden zijn. De kaarten stellen we op voor zonne-energie, windenergie, geothermie (warmte-koudeopslag), biomassa-verbranding en waterenergie.

Stand van zaken Voorjaarsnota

Inmiddels zijn er verschillende ontwerpessies Kansenskaart Duurzame Energie geweest. Hierin konden inwoners aangeven hoe en waar volgens hen duurzame energie opgewekt moet worden binnen de gemeente. Komende tijd worden de resultaten samengevoegd en teruggekoppeld naar de inwoners. Daarna bespreken we de resultaten vanuit verschillende beleidsvelden. Nadat dit deel is afgerond kan het resultaat het besluitvormingstraject in.

2.4.4 We geven zelf het goede voorbeeld en stimuleren onze inwoners, bedrijven en instellingen om te verduurzamen.

Programmabegroting 2018

We willen ieder jaar 3 tot 5% minder CO₂ (kooldioxide) produceren en zoeken bedrijven en instellingen die met ons meedoen. We gaan zwembad De Lubert duurzaam opknappen en zonnepanelen plaatsen. Ook sporthal De Duffelt krijgt zonnepanelen. Binnen 7 jaar is 50% tot 80% van alle elektriciteit die de gemeente zelf gebruikt duurzaam opgewekt in onze regio. Wat we nog niet regionaal duurzaam opwekken en nog moeten kopen, mag vanaf 2018 alleen nog maar Nederlandse groene stroom zijn. We richten een energiewinkel in waar inwoners informatie kunnen krijgen over energiebesparing en het duurzamer maken van hun woning. We verstrekken een duurzaamheidslening zodat ook inwoners die het geld zelf niet hebben kunnen verduurzamen. We gaan meer laadpalen voor elektrische auto's plaatsen. We stellen energiescans beschikbaar aan inwoners en sportverenigingen. Met bedrijven gaan we in gesprek om te inventariseren wat de mogelijkheden van verduurzaming zijn. We gaan bekijken wat de mogelijkheden zijn in het ondersteunen van de bedrijven om dit te realiseren. (relatie met ambitie 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Als gemeente geven we het goede voorbeeld. Er lopen verschillende trajecten om nog meer zonnepanelen op ons vastgoed te plaatsen. De gunning voor het plaatsen van nog meer laadpalen in onze gemeente vindt deze zomer plaats. Om klimaatneutraal te worden, faciliteren we onze bedrijven, organisaties en inwoners. Dit doen we onder andere door overlegruimte beschikbaar te stellen aan organisaties zoals Energiecoöperatie Energierijk. Ook is er een energiewinkel (pop-up store) in Beek die onze inwoners van juiste informatie kan voorzien. Verder hebben we een subsidie voor energiebesparende maatregelen woningen, een duurzaamheidslening, en een stimuleringslening duurzame maatregelen non-profitorganisaties Berg en Dal opgezet. Daarnaast zijn we constant met bedrijven en organisaties in gesprek om te kijken in hoeverre het mogelijk is om (verder) te verduurzamen en hoe wij als gemeente daarbij kunnen faciliteren. Naast deze zaken komt er steeds meer aandacht te liggen op gasloos bouwen en wat dat betekent voor onze gemeente. Ook geven we meer aandacht aan communicatie rondom duurzaamheid.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten	-19.576	-20.125	-795	-20.920	-20.628	-21.071	-21.320
Baten	10.408	8.452	45	8.497	8.590	8.741	8.923
Totaal programma	-9.168	-11.673	-750	-12.422	-12.038	-12.330	-12.397

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Beheer overige gebouwen en gronden	-152	-127	0	-127	-127	-127	-127
Crisisbeheersing en brandweer	-2.022	-2.106	-75	-2.181	-2.142	-2.146	-2.149
Openbare orde en veiligheid	-311	-364	-9	-373	-380	-380	-380
Verkeer en vervoer	-3.968	-4.231	-50	-4.281	-4.407	-4.545	-4.714
Parkeren	-170	-174	0	-174	-159	-159	-159
Sportbeleid en activering	-624	-666	12	-654	-654	-654	-654
Sportaccommodaties	-1.658	-1.593	-43	-1.636	-1.640	-1.678	-1.687
Cult.presentatie,productie,participatie	-526	-466	-7	-473	-476	-478	-475
Cultureel erfgoed	-189	-205	0	-205	-205	-204	-204

Media	-778	-742	0	-742	-677	-675	-675
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.110	-2.121	-144	-2.265	-2.134	-2.219	-2.142
Volksgezondheid	-1.211	-1.291	-29	-1.320	-1.285	-1.309	-1.285
Riolering	-2.022	-2.359	0	-2.359	-2.522	-2.685	-2.862
Afval	-3.035	-2.899	-141	-3.040	-3.043	-3.036	-3.031
Milieubeheer	-657	-659	-309	-968	-659	-659	-659
Begraafplaatsen en crematoria	-141	-121	0	-121	-118	-117	-116
Lasten	-19.576	-20.125	-795	-20.920	-20.628	-21.071	-21.320
Baten							
Beheer overige gebouwen en gronden	105	90	4	93	93	93	93
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	17	25	0	25	25	25	25
Verkeer en vervoer	1.560	149	0	149	149	129	129
Parkeren	74	112	-50	62	64	64	64
Sportbeleid en activering	1	1	0	1	1	1	1
Sportaccommodaties	644	587	25	612	581	581	581
Cult.presentatie,productie,participatie	44	50	0	50	50	50	50
Cultureel erfgoed	53	43	0	43	43	43	43
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	750	8	0	8	8	8	8
Riolering	3.192	3.414	0	3.414	3.583	3.761	3.948
Afval	3.858	3.878	42	3.920	3.897	3.890	3.885
Milieubeheer	55	51	24	75	51	51	51
Begraafplaatsen en crematoria	55	45	0	45	45	45	45
Baten	10.408	8.452	45	8.497	8.590	8.741	8.923
Totaal programma	-9.168	-11.673	-750	-12.422	-12.038	-12.330	-12.397

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Beheer overige gebouwen en gronden							
Overige gebouwen&gronden/Alg.	-152	-127	0	-127	-127	-127	-127
Crisisbeheersing							
Crisisbeheersing/Rampenplan	-37	-38	0	-38	-38	-38	-38
Brandweer							
Brandweer/Regionale Brandweer	-1.985	-2.067	-75	-2.143	-2.103	-2.108	-2.110
APV en Bijzondere wetten							
APV&Bijzondere wetten/Beleid	-166	-193	0	-193	-193	-193	-193
APV en Bijzondere wetten							
APV&Bijzondere wetten/APV	-4	-6	0	-6	-6	-6	-6
APV en Bijzondere wetten							
APV&Bijzondere wetten/Drank&Horeca	-42	-44	0	-44	-44	-44	-44
Integrale veiligheid							
Integr. veiligheid/Beleid&uitvoering	-81	-94	-9	-103	-110	-110	-110
Beschermende maatregelen							
Beschermende maatr./Dierenbesch.	-16	-13	0	-13	-13	-13	-13
Beschermende maatregelen							
Beschermende maatr./Doodschouw	-3	-10	0	-10	-10	-10	-10
Beschermende maatregelen							
Beschermende maatr./Overig	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1
Beschermende maatregelen							
Beschermende maatr./Explosieven	0	-4	0	-4	-4	-4	-4
Wegen							
Wegen/Beheer	-2.356	-2.511	-50	-2.561	-2.736	-2.923	-3.094

Wegen							
Wegen/Onderhoud	-84	-95	0	-95	-95	-75	-75
Wegen							
Wegen/Bermen	-60	-57	0	-57	-57	-57	-57
Wegen							
Wegen/Schoonhouden wegen	-321	-330	0	-330	-330	-330	-330
Rationeel wegbeheer							
Rationeel wegbeheer/Beheer	-153	-236	0	-236	-191	-161	-161
Gladheidsbestrijding							
Gladheidsbestrijding/Beheer	-209	-129	0	-129	-124	-124	-124
Kabels en leidingen							
Kabels en leidingen/Beheer	-34	-33	0	-33	-33	-33	-33
Openbare verlichting							
Openbare verlichting/Beheer	-377	-446	0	-446	-446	-446	-446
Openbare verlichting							
Openbare verlichting/Onderhoud	-43	-48	0	-48	-48	-48	-48
Verkeersplannen							
Verkeersplannen/Beheer	-56	-76	0	-76	-76	-76	-75
Verkeersmaatregelen							
Verkeersmaatr./Verkeersveiligheid	-255	-260	0	-260	-262	-263	-262
Verkeersmaatregelen							
Verkeersmaatr./Verkeersmiddelen	-20	-9	0	-9	-9	-9	-9
Parkeren							
Parkeren/Parkeerbeleid	-29	-31	0	-31	-31	-32	-31
Parkeren							
Parkeren/Parkeergarage Dorpsstraat	-128	-140	0	-140	-125	-125	-125
Parkeren							

Parkeren/Gehandicaptenparkeerplaats	-13	-3	0	-3	-3	-3	-3
Parkeren							
Parkeren/Parkeergarage Spoorlaan	0	0	0	0	0	0	0
Ondersteuning sportinstellingen							
Onderst. sportinstell./Combinatiefunctie	-260	-294	0	-294	-294	-294	-294
Ondersteuning sportinstellingen							
Ondersteuning sportinstell./Subs.	-364	-372	12	-360	-360	-360	-360
Sporthallen							
Sporthallen/Algemeen	-59	-67	-3	-70	-69	-69	-68
Sporthallen							
Sporthal/Heuvelland	-157	-141	-4	-145	-140	-140	-140
Sporthallen							
Sportzaal/Biga	-86	-77	-2	-80	-79	-78	-78
Sporthallen							
Sporthal/De Duffelt	-272	-190	-20	-211	-191	-190	-190
Sporthallen							
Accom.de Til/Rietlanden 7	-6	-8	0	-8	-8	-7	-7
Zwembad							
Zwembad De Lubert	-496	-540	-13	-554	-545	-519	-519
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden algemeen	-399	-381	0	-381	-466	-549	-566
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden Achilles'29	-9	-6	0	-6	-3	0	0
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden BVC'12	-34	-68	0	-68	0	0	0
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden de Treffers	0	0	0	0	0	0	0
Sportvelden, inclusief opstallen							

Sportvelden DVSG	-7	-7	0	-7	-20	-6	-6
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden Germania	-4	-1	0	-1	-3	-3	-1
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden Groesb.Boys	-4	-1	0	-1	-11	-13	-3
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden Rood-Wit	-6	-1	0	-1	-3	-1	-6
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden VVLK Leuth	0	0	0	0	0	0	0
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden SC Millingen	-17	-4	0	-4	-1	0	0
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden SVO'68 Ooij	-102	-102	0	-102	-102	-102	-102
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden DKV De Horst	0	0	0	0	-1	0	-1
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden DKV Klimop	0	0	0	0	0	0	0
Muziek, dans en toneel							
Muziek, dans en toneel/Algemeen	-207	-221	-7	-227	-227	-227	-227
Kunstzinnige vorming							
Kunstbevordering/Algemeen	-105	-58	16	-42	-42	-42	-42
Kunstzinnige vorming							
Kunstbevordering / onderhoud	0	0	-16	-16	-16	-16	-16
Volksfeesten & Evenementen							
Volksfeesten&Evenementen/Evenementen	-175	-158	-2	-160	-163	-165	-162
Volksfeesten & Evenementen							
Volksfeesten&Evenementen/Vlksfstn	-23	-13	2	-11	-11	-11	-11
Volksfeesten & Evenementen							

Volksfeesten&Evenementen/Kermis	-16	-17	0	-17	-17	-17	-17
Monumentenzorg & Archeologie							
Monum.zorg&Archeologie/Algemeen	-42	-43	0	-43	-43	-43	-43
Monumentenzorg & Archeologie							
Monum.zorg&Archeologie/Monumenten	-143	-154	0	-154	-154	-154	-154
Monumentenzorg & Archeologie							
Monum.zorg&Archeologie/Archeologie	-5	-8	0	-8	-8	-8	-8
Openbare bibliotheek							
Openbare bibliotheek/Algemeen	-748	-702	0	-702	-652	-652	-652
Lokale media							
Lokale media/Lokale omroep	-30	-39	0	-39	-25	-23	-23
Natuurlijk groen							
Natuurlijk groen/algemeen	-486	-546	0	-546	-555	-561	-553
Natuurlijk groen							
Natuurlijk groen/Stedelijk groen	-787	-776	-10	-786	-786	-786	-786
Natuurlijk groen							
Natuurlijk groen/Landsch.groen	-197	-241	-100	-341	-218	-218	-218
Natuurlijk groen							
Natuurlijk groen/Boombeheer	-90	-81	-4	-85	-81	-156	-86
Natuurlijk groen							
Natuurlijk groen/Openbare hygiene	-28	-22	-15	-37	-37	-37	-37
Kapvergunningen							
Kapvergunningen/Algemeen	-7	-9	0	-9	-9	-9	-9
Speeltuinen							
Speeltuinen/Algemeen	-168	-125	4	-121	-121	-121	-120

Speeltuinen							
Speeltuinen/Subsidie	0	0	-4	-4	-4	-4	-4
Waterlossingen							
Waterlossingen/Beheer	-2	-4	0	-4	-6	-10	-13
Natuur en landschap							
Natuur en landschap/Algemeen	-153	-163	0	-163	-163	-163	-163
Natuur en landschap							
Natuur en landschap/Projecten	-193	-156	-15	-171	-156	-156	-156
Basisgezondheidszorg							
Basisgezondheidszorg/Algemeen	-1.154	-1.203	-23	-1.226	-1.193	-1.217	-1.193
Overige instellingen							
Overige instellingen/Algemeen	-46	-77	-6	-83	-81	-81	-81
Jeugdgezondheidszorg, uniform deel							
Jeugdgez.zorg, uniform deel/Alg.	-11	-11	0	-11	-11	-11	-11
Riolering							
Riolering/Beleid	-1.304	-1.525	0	-1.525	-1.711	-1.864	-2.042
Riolering							
Riolering/Hoofdrielen	-281	-271	0	-271	-271	-271	-271
Riolering							
Riolering/Kolken	-29	-81	0	-81	-81	-81	-81
Riolering							
Riolering/Huisaansluitingen	-58	-40	0	-40	-40	-40	-40
Rioolgemalen							
Rioolgemalen/Beheer	-278	-346	0	-346	-323	-333	-333
Rioolheffing							
Rioolheffing/Algemeen	-72	-96	0	-96	-96	-96	-96
Afval							
Afval/Algemeen	-372	-332	0	-332	-335	-328	-322

Afval							
Afval/Inzameling	-1.096	-1.146	-55	-1.201	-1.201	-1.201	-1.201
Afval							
Afval/Verwerking	-699	-664	35	-629	-629	-629	-629
Afval							
Afval/Aankoop materialen	-178	-177	-7	-184	-184	-184	-184
Afval							
Afval/Milieustraten	-454	-406	-96	-502	-502	-502	-502
Afval							
Afval/Advies en projecten	-172	-114	-18	-132	-132	-132	-132
Afvalstoffenheffing							
Afvalstoffenheffing/Algemeen	-63	-61	0	-61	-61	-61	-61
Milieubeheer							
Milieubeheer/Beleid en uitvoering	-140	-182	-50	-232	-182	-182	-182
Milieubeheer							
Milieubeheer/ODRN	-470	-424	-9	-433	-424	-424	-424
Milieubeheer							
Milieubeheer/Duurzaamheid	-47	-53	-250	-303	-53	-53	-53
Begraafplaatsen en crematoria							
Begraafplaats/Algemeen	-29	-30	0	-30	-28	-26	-26
Begraafplaatsen en crematoria							
Begraafplaats/Heselenberg	-62	-69	0	-69	-69	-69	-69
Begraafplaatsen en crematoria							
Begraafplaats/Vossengraaf	-51	-22	0	-22	-22	-22	-22
Totaal Lasten	-19.576	-20.125	-795	-20.920	-20.628	-21.071	-21.320
Baten							
Beheer overige gebouwen en gronden							
Overige gebouwen&gronden/Alg.	105	90	4	93	93	93	93
Brandweer							

Brandweer/Regionale Brandweer	0	0	0	0	0	0	0
APV en Bijzondere wetten							
APV&Bijzondere wetten/APV	5	8	0	8	8	8	8
APV en Bijzondere wetten							
APV&Bijzondere wetten/Kansspelen	4	5	0	5	5	5	5
APV en Bijzondere wetten							
APV&Bijzondere wetten/Drank&Horeca	6	2	0	2	2	2	2
Beschermende maatregelen							
Beschermende maatr./Doodschouw	2	10	0	10	10	10	10
Wegen							
Wegen/Beheer	1.376	0	0	0	0	0	0
Wegen							
Wegen/Onderhoud	1	3	0	3	3	3	3
Wegen							
Wegen/Bermen	0	0	0	0	0	0	0
Wegen							
Wegen/Schoonhouden wegen	0	0	0	0	0	0	0
Rationeel wegbeheer							
Rationeel wegbeheer/Beheer	1	21	0	21	21	1	1
Gladheidsbestrijding							
Gladheidsbestrijding/Beheer	45	55	0	55	55	55	55
Kabels en leidingen							
Kabels en leidingen/Beheer	116	53	0	53	53	53	53
Openbare verlichting							
Openbare verlichting/Beheer	9	14	0	14	14	14	14
Verkeersmaatregelen							

Verkeersmaatr./Verkeersveiligheid	12	3	0	3	3	3	3
Parkeren							
Parkeren/Parkeerbeleid	15	0	0	0	0	0	0
Parkeren							
Parkeren/Parkeergarage Dorpsstraat	50	108	-50	58	60	60	60
Parkeren							
Parkeren/Gehandicaptenparkeerplaats	9	4	0	4	4	4	4
Ondersteuning sportinstellingen							
Onderst. sportinstell./Combinatiefunctie	0	0	0	0	0	0	0
Ondersteuning sportinstellingen							
Ondersteuning sportinstell./Subs.	1	1	0	1	1	1	1
Sporthallen							
Sporthallen/Algemeen	0	1	0	1	1	1	1
Sporthallen							
Sporthal/Heuvelland	85	94	-4	90	90	90	90
Sporthallen							
Sportzaal/Biga	33	30	0	30	30	30	30
Sporthallen							
Sporthal/De Duffelt	85	56	29	85	54	54	54
Sporthallen							
Accom.de Til/Rietlanden 7	1	3	0	3	3	3	3
Zwembad							
Zwembad De Lubert	312	299	0	299	299	299	299
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden algemeen	3	3	0	3	3	3	3
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden BVC'12	6	0	0	0	0	0	0

Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden de Treffers	6	6	0	6	6	6	6
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden DVSG	1	1	0	1	1	1	1
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden Germania	1	1	0	1	1	1	1
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden Rood-Wit	1	1	0	1	1	1	1
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden VVLK Leuth	0	0	0	0	0	0	0
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden SC Millingen	20	2	0	2	2	2	2
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden SVO'68 Ooij	92	92	0	92	92	92	92
Sportvelden, inclusief opstallen							
Sportvelden DKV De Horst	0	0	0	0	0	0	0
Volksfeesten & Evenementen							
Volksfeesten&Evenementen/Evenementen	0	6	0	6	6	6	6
Volksfeesten & Evenementen							
Volksfeesten&Evenementen/Kermis	44	44	0	44	44	44	44
Monumentenzorg & Archeologie							
Monum.zorg&Archeologie/Monumenten	53	42	0	42	42	42	42
Monumentenzorg & Archeologie							
Monum.zorg&Archeologie/Archeologie	0	1	0	1	1	1	1
Natuurlijk groen							
Natuurlijk groen/Stedelijk groen	11	3	0	3	3	3	3
Natuurlijk groen							

Natuurlijk groen/Boombeheer	0	0	0	0	0	0	0
Kapvergunningen							
Kapvergunningen/Algemeen	1	2	0	2	2	2	2
Speeltuinen							
Speeltuinen/Algemeen	29	0	0	0	0	0	0
Natuur en landschap							
Natuur en landschap/Algemeen	2	3	0	3	3	3	3
Natuur en landschap							
Natuur en landschap/Projecten	707	0	0	0	0	0	0
Riolering							
Riolering/Beleid	26	0	0	0	0	0	0
Riolering							
Riolering/Hoofdrielen	26	21	0	21	21	21	21
Riolering							
Riolering/Huisaansluitingen	32	13	0	13	13	13	13
Rioolgemalen							
Rioolgemalen/Beheer	1	0	0	0	0	0	0
Rioolheffing							
Rioolheffing/Algemeen	3.107	3.380	0	3.380	3.549	3.727	3.914
Afval							
Afval/Algemeen	97	61	0	61	61	61	61
Afval							
Afval/Inzameling	0	6	0	6	6	6	6
Afval							
Afval/Aankoop materialen	337	375	-25	350	350	350	350
Afval							
Afval/Milieustraten	137	81	31	112	112	112	112
Afval							
Afval/Nedvang	592	596	-8	588	588	588	588

Afvalstoffenheffing							
Afvalstoffenheffing/Algemeen	2.695	2.758	45	2.803	2.781	2.774	2.768
Milieubeheer							
Milieubeheer/Beleid en uitvoering	0	3	0	3	3	3	3
Milieubeheer							
Milieubeheer/ODRN	0	0	24	24	0	0	0
Milieubeheer							
Milieubeheer/Duurzaamheid	55	48	0	48	48	48	48
Begraafplaatsen en crematoria							
Begraafplaats/Vossengraaf	0	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria							
Begraafplaats/Begraafplaatsrechten	55	45	0	45	45	45	45
Totaal Baten	10.408	8.452	45	8.497	8.590	8.741	8.923
Totaal programma	-9.168	-11.673	-750	-12.422	-12.038	-12.330	-12.397

Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota

Bedragen x € 1.000					
Omschrijving	2018	2019	2020	2021	Invest
Besluitvorming raad					
Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling:					
- Stimuleringslening duurzaamheid	-200	-	-	-	
- Subsidie energiebesparende maatregelen woningen	-300	-	-	-	
- Herstel trappen Koekeleklef	-15	-	-	-	
- Haalbaarheidsonderzoek vrijliggend fietspad rondom Leuth	-50	-	-	-	
Extra krediet vervanging bergingsvoorziening en wegdek Kwakkenberglaan/ Kon.Julianalaan	-	-7	-15	-15	-1.0
Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profitorganisaties	200	-	-	-	
Totaal besluitvorming raad	-365	-7	-15	-15	-1.0
Overige wijzigingen					
Brandweezorgplan basisbrandweezorg/ontwikkelingen VRGZ	-75	-33	-33	-33	

Scholenplan circulaire leefomgeving				
- Kosten scholenproject	-6	-6	-6	-6
- Bijdrage uit zwerfafvalgelden Nedvang	6	6	6	6
Ontvangstplicht bagger A-watergangen	-100	-	-	-
Verandering functie gebouwenbeheerder/vastgoedadviseur	-13	-8	-8	-8
Gunning onderhoud openbaar groen	-10	-10	-10	-10
Onderhoud Groenestraat Millingen aan de Rijn	-4	-	-	-5
Huurovereenkomst parkeerterrein	4	4	4	4
Plaagdierbestrijding	-15	-15	-15	-15
Afval	-98	-98	-98	-98
Aanpak ondermijningscriminaliteit Gelderland-Zuid via IGP	-9	-16	-16	-16
Bijdrage GGD	-19	-19	-19	-19
Sporthallen en zwembad	-12	-14	-14	-14
Bijdrage ODRN	15	-	-	-
Parkeergarage Dorpsstraat	-50	-49	-49	-49
Afrondingsverschillen	1	1	2	2
Totaal overige wijzigingen	-385	-257	-256	-261

Totaal mutaties programma 2	-750	-264	-271	-276	-1.0
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling

Tijdens de begrotingsbehandeling is een aantal moties aangenomen die directe financiële gevolgen hebben. Deze zijn verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om:

- Stimuleringslening duurzaamheid € - 200.000
- Subsidie energiebesparende maatregelen woningen € - 300.000
- Herstel trappen Koekeleklef € - 15.000
- Haalbaarheidsonderzoek vrijliggend fietspad Leuth € - 50.000

Het totale effect van de aangenomen moties is voor 2018 € 1.065.000. Deze extra lasten zijn deels gedekt uit het incidentele voordelige begrotingssaldo (€ 655.000) en voor het overige deel uit een bijdrage uit de vaste algemene reserve (€ 410.000). Zie ook programma Ons geld.

Extra krediet vervanging bergingsvoorziening en wegdek Kwakkenberglaan/ Koningin Julianalaan

De gemeenteraad heeft besloten een extra krediet van €1.035.000 beschikbaar te stellen voor vervanging en uitbreiding van de bergingsvoorziening en vervanging van het wegdek in de Kwakkenberglaan/ Koningin Julianalaan in Berg en Dal.

De kosten voor vervanging van het wegdek dekken we uit een vrijval uit de voorziening onderhoud wegen van € 270.000. Op grond van de regelgeving moeten we deze investering activeren. Daarom hebben we het bedrag van € 270.000 gestort in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten. Hierdoor zijn de kapitaallasten tijdens de looptijd van de investering volledig gedekt. (zie programma Ons Geld).

Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profitorganisaties

De gemeente Berg en Dal heeft als ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Om dit te bereiken hebben we naast onze inwoners en bedrijven ook de verenigingen en stichtingen nodig. Door sportaccommodaties en verenigings- en stichtingsgebouwen te verduurzamen besparen we op energie. Eén van de drempels om actie te ondernemen is het niet voorhanden hebben van middelen om te investeren. Daarom biedt de gemeente de Stimuleringslening aan. Verenigingen en stichtingen hebben de mogelijkheid om tegen een lage rente een lening af te sluiten voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. De raad heeft hiervoor een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn toegevoegd aan de reserve lopende projecten (zie ook programma Onze buurt).

Brandweezorgplan basisbrandweezorg en ontwikkelingen VRGZ

In de raadsvergadering van 8 februari 2018 heeft de raad besloten over enkele samenhangende voorstellen vanuit de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ), namelijk:

- het opgestelde Brandweezorgplan basisbrandweezorg
- de beoogde organisatieontwikkeling binnen de Gemeenschappelijke Regeling VRGZ
- het vragen van een extra financiële bijdrage aan de deelnemende gemeenten om de definitieve begroting 2018 van de VRGZ sluitend te krijgen.

Naast de eerder vastgestelde bijdrage voor onze gemeente van € 2.057.000 zijn de volgende extra bijdragen gevraagd:

• bijdrage in resterend dekkingstekort VRGZ	€ 13.466	incidenteel
• bijdrage in frictiekosten organisatieontwikkeling VRGZ	€ 28.834	incidenteel
• bijdrage in hogere cao-kosten VRGZ	<u>€ 32.871</u>	structureel
Totaal extra gemeentelijke bijdrage aan VRGZ in 2018	€ 75.171	

Scholenplan circulaire leefomgeving

Het college heeft besloten deel te nemen aan het regionale project 'Scholenplan circulaire leefomgeving'. We doen dit samen met Dar en de basisscholen in onze gemeente. Het doel is de infrastructuur en (gescheiden) afvalinzameling bij basisscholen aan te laten sluiten bij de huishoudelijke inzameling, de hoeveelheid afvalstoffen terug te dringen en de grondstoffen optimaal te scheiden. Hiermee verhogen we het bewustzijn en wordt afval scheiden een normaal gedachtegoed.

De kosten voor de coördinator educatie vanuit de Dar zijn voor onze gemeente € 6.183. Deze kosten kunnen we declareren uit de zwerfafvalgelden van Nedvang. Per saldo leidt dit dus niet tot een uitzetting van de begroting.

Ontvangstplicht bagger A-watervgangen

Waterschap Rivierenland gaat vanaf het najaar 2018 tot in het voorjaar 2019 een aantal A-watervgangen in onze gemeente baggeren in de kernen Groesbeek en Beek. Dit vindt plaats in een cyclus van 19 jaar. Voor de hiervoor vrijkomende bagger geldt dat de aanliggende perceelseigenaar de bagger moet ontvangen. Deze regeling is bekend als de zogenaamde 'ontvangstplicht' en komt voort uit de Waterwet. Het opslaan en verwijderen van bagger kost de gemeente naar verwachting € 100.000. We stellen voor deze kosten te dekken door een bijdrage uit de Algemene reserve (zie ook programma Ons geld).

Gunning onderhoud openbaar groen

Het college heeft het onderhoud van openbaar groen uitbesteed aan Dar. Het onderhoud valt duurder uit. De extra structurele kosten zijn € 10.000 per jaar. In 2018 dekken we deze meerkosten uit een bijdrage uit de Algemene reserve (zie ook programma Ons Geld).

Onderhoud Groenestraat Millingen aan de Rijn

Wij hebben de Groenestraat in Millingen aan de Rijn gekocht voor € 1 van de failliete Stichting Landwaard (voorheen Stichting Streekgala). In 2018 is een budget nodig van € 4.000 voor extra onderhoud. Vervolgens is eens per drie jaar € 5.000 nodig voor onderhoud vanaf 2021.

Huurovereenkomst parkeerterrein

We hebben een nieuwe huurovereenkomst afgesloten met Park Tivoli BV voor een parkeerterrein op gemeentegrond. Dit leidt tot een hogere huuropbrengst van € 3.600 per jaar.

Plaagdierbestrijding

Overlast door ratten, bijen, wespen en marters neemt toe. Door het verbod op het gebruik van vergif nemen daardoor ook de kosten voor het bestrijden van deze dieren toe.

Daarnaast nemen ook de kosten voor het bestrijden van de Eikenprocessierups toe. Wij mogen het biologische bestrijdingsmiddel niet gebruiken, omdat er veel beschermde vlindersoorten in onze gemeente zijn.

We verwachten dat de kosten met € 15.000 per jaar zullen stijgen.

Afval

De ramingen voor het onderdeel afval zijn bijgesteld op basis van de dienstverleningsovereenkomst 2017 met de Dar. Hierbij is rekening gehouden met indexering en aanpassing van aantallen en hoeveelheden. Dit leidt tot een uitzetting van de begroting van € 129.000. Daarnaast zijn de inkomsten die we ontvangen van Nedvang € 14.000 lager. Dit komt door aangepaste aantallen/ hoeveelheden afval.

Het aantal aansluitingen waarmee Dar rekent is toegenomen. Daarom zullen ook de inkomsten uit de afvalstoffenheffing stijgen met ongeveer € 45.000. Per saldo is het resultaat € 98.000 nadelig.

Aanpak ondermijningscriminaliteit in Gelderland-Zuid via IGP

De aanpak van ondermijningscriminaliteit (drugshandel, mensenhandel, witwassen enzovoort) is de komende jaren zowel landelijk, regionaal als lokaal een belangrijk veiligheidsthema. Het is hierbij belangrijk dat de lokale en regionale aanpak goed op elkaar aansluit. Daarom richten we een intergemeentelijk projectbureau (IGP) op voor alle gemeenten in Gelderland-Zuid. Daar bundelen we specifieke kennis, kunde en praktijkervaring op het thema ondermijning.

We moeten voor 2018 rekening houden met een gemeentelijke bijdrage van € 9.300. Vanaf 2019 is de bijdrage jaarlijks € 16.000. Het college heeft besloten om de kosten voor 2018 te dekken ten laste van de post onvoorzien (zie ook programma Ons geld).

Bijdrage GGD

De raad heeft in december 2017 ingestemd met de gewijzigde begroting 2018 van de GGD Gelderland-Zuid. Per 1 augustus 2017 is de nieuwe Cao voor gemeenteambtenaren ingegaan. Deze Cao geldt ook voor het personeel van de GGD. De lonen stijgen daardoor met 3,25%. In de begroting van de GGD was rekening gehouden met een stijging van 1%. Voor onze gemeente betekent dit een structureel hogere bijdrage van € 18.826 per jaar.

Sporthallen en zwembad

In de begroting 2018 zijn we ervan uitgegaan dat de kantine in sporthal De Duffelt verpacht zou zijn. De verpachting heeft nog niet plaatsgevonden. Daarom nemen we hiervoor in 2018 budget op. Dit leidt tot een voordeel van € 15.000.

Daarnaast zijn de contracten voor reclameborden in de sporthallen afgelopen. Het is nog niet duidelijk of we hiervoor nieuwe contracten af gaan sluiten. We ramen de opbrengst af. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 6.000.

We hebben voor de sporthallen en het zwembad het reserverings- en toegangssysteem Bspaas aangeschaft. De jaarlijkse kosten van het onderhoudsabonnement zijn € 8.350. Dit leidt tot een structurele uitzetting van de begroting. Daarnaast vindt in 2018 een afrekening plaats over de jaren 2016 en 2017. Dit leidt tot een eenmalige extra last van € 12.500.

Bijdrage ODRN

De bijdrage aan de ODRN stellen we met € 15.000 positief bij. Dit komt enerzijds doordat we een hogere bijdrage moeten betalen op basis van het werkplan 2018.

Anderzijds ontvangen we een bedrag terug op basis van de jaarrekening 2017 van de ODRN, doordat zij een positief rekeningresultaat hebben. Dit verwerken we in het boekjaar 2018. Deze bedragen verdelen we over het taakveld milieubeheer en het taakveld bouwen en wonen (zie ook programma Onze gemeente).

Parkeergarage Dorpsstraat

De exploitatie van de Parkeergarage Dorpsstraat is aangepast. Dit leidt per saldo tot hogere exploitatielasten van € 50.000. Daar staat een hogere bijdrage uit de reserve exploitatietekort Parkeergarage tegenover. Zie programma Ons geld.

Relevante beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Kaderrichtlijn water

Nationaal bestuursakkoord water

Waterwet

Wet milieubeheer

Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet

Wegenwet

Monumentenwet

Gemeentelijke kaders

Sociaal-maatschappelijke-visie

Nota accommodatiebeleid “ontmoeten en verbinden met accommodaties”

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Basisvisie groen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenstructuurplan

Landschapsonwikkelingsplan 2015

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsplan

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017

Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020

Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017

Erfgoedvisie Berg en Dal 2017

Verbonden partijen

- Dar N.V.
- Leisurelands
- Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
- Veiligheidsregio Gelderland Zuid
- Vitens NV

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pas geboren kind. Maar er wordt meer voor je geregeld. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouw-afspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma wordt duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

Daarnaast wordt in dit programma duidelijk dat de gemeente Berg en Dal ook actief is buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio.

Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Een sterke economie in de regio heeft namelijk tot gevolg dat in Berg en Dal de werkgelegenheid groeit.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Wanneer er te veel woningen in een buurgemeente gebouwd worden, is er een grote kans dat in andere gemeenten huizen leeg komen te staan. Dit willen we niet en daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel woningen elke gemeente mag bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/thuis	- Directe omgeving/dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Afnemende betrokkenheid - Minder regels, meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Wat willen we bereiken?

- 3.1 Onze inwoners weten ons te vinden en zijn tevreden over hoe ze worden geholpen.
- 3.2 We helpen onze inwoners om te doen wat ze willen, maar stellen grenzen als het nodig is.
- 3.3 In Berg en Dal werkt iedereen zo veel als mogelijk is.
- 3.4 We hebben een sterke lokale economie met volop werkgelegenheid.
- 3.5 De juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep.
- 3.6 We willen meer samenwerken met andere gemeenten en overheden als het belangrijk is voor Berg en Dal.
- 3.7 Toeristen bezoeken graag Berg en Dal.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1 Wij brengen paspoorten en identiteitsbewijzen op verzoek ook bij inwoners thuis.

Programmabegroting 2018

Op verzoek gaan we paspoorten en identiteitsbewijzen thuis of op het werk bezorgen. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Inmiddels is er een aantal gemeenten dat reisdocumenten laat bezorgen. Het gebruik hiervan door inwoners blijkt sterk afhankelijk van onder andere de prijs die zij daarvoor moeten betalen, de oppervlakte van de gemeente en de communicatie richting inwoners over de mogelijkheden. In 2018 onderzoeken we de kosten en mogelijkheden van een eventuele thuisbezorging van reisdocumenten.

3.1.2 Inwoners en ondernemers zijn tevreden over onze dienstverlening.

Programmabegroting 2018

We meten de tevredenheid van de inwoners over de telefonische dienstverlening. In 2018 willen we het veel beter doen dan in 2017. We scoren in 2018 een goed rapportcijfer. We richten het klantcontactcentrum (KCC) in. Zo kunnen we de meeste vragen van inwoners direct beantwoorden. Binnen het KCC gaat het gebruiken van social media een steeds belangrijkere rol spelen. We halveren de levertijd van de meest voorkomende producten door de werkprocessen opnieuw in te richten. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De telefonische dienstverlening is inmiddels onderzocht. We wachten op dit moment op de rapportage. We maken vorderingen als het gaat om de inrichting van het KCC. Zo is de bezetting aangepast, waardoor de gemiddelde wachttijd voordat inwoners ons aan de lijn krijgen is gedaald van 40 naar 15 seconden. Door de aanschaf van een Klant Contact Systeem kunnen we eenvoudige veel voorkomende vragen komend jaar sneller beantwoorden en grip houden op terugbelnotities. In de tweede helft van 2018 verwachten we dat het KCC kan beginnen met het beantwoorden van de eenvoudige en veelgestelde vragen via sociale media.

3.1.3 Het gemeentebestuur heeft meer contact met inwoners.

Programmabegroting 2018

Het gemeentebestuur gaat vaker op werkbezoek bij de ondernemers, instellingen en bij inwoners die bijzondere initiatieven hebben. Social media (internet) is een volwassen communicatiekanaal. We volgen sociale media zodat we snel op de hoogte zijn van bijzonderheden die spelen in onze gemeente. We gebruiken sociale media om met de inwoners te communiceren. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Mooie initiatieven vanuit onze samenleving bieden we een podium. Zo bezoekt de burgemeester of een ander collegelid regelmatig deze initiatieven om zijn/haar waardering over te brengen. Ook geven we aandacht aan de initiatieven via verschillende kanalen onder de titel 'Bijzonder Berg en Dal'. We hebben richtlijnen vastgesteld voor sociale media. Bijvoorbeeld: waar reageer je wel of niet op (gerichte en ongerichte vragen, opmerkingen, grove beledigingen)). Mede met de komst van het KCC worden vragen en opmerkingen via de sociale media hetzelfde opgepakt als telefoontjes, e-mails, mensen aan de balie etc. Vragen en opmerkingen over onze informatie pakken we direct op. We monitoren de sociale media dagelijks om te inventariseren wat er leeft bij onze inwoners. Via gebruiken de sociale media (net als via andere media) om inwoners en, ondernemers te informeren.

3.1.4 Wij maken onze informatie begrijpelijk.

Programmabegroting 2018

De brieven voor onze inwoners schrijven we in eenvoudige taal. Ook de teksten op de website van de gemeente gaan we gemakkelijk leesbaar maken. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Alle standaard formats van college- en raadsvoorstellen en van brieven worden in klare taal geschreven/aangepast. Voor nieuwe en oude medewerkers starten nog dit eerste half jaar de opleidingen Klare Taal. Ook zullen we een interne campagne over klare taal houden. Alle webteksten die worden geplaatst zijn in klare taal. Als een aangeleverde tekst niet voldoet aan de norm voor klare taal koppelen we dit terug aan diegene die de tekst geschreven heeft. Die persoon past de tekst aan en heeft weer wat geleerd voor de volgende keer.

3.1.5 Samen met ondernemers, initiatiefnemers en bewoners blijven we experimenteren met de nieuwe Omgevingswet.

Programmabegroting 2018

In 2021 wordt de Omgevingswet ingevoerd. We bereiden ons voor op de Omgevingswet door in vier gebieden te experimenteren en daar volgens de werkwijze van de Omgevingswet te gaan werken. Dat houdt in dat we één plan maken waarin alle zaken uit de omgeving (zoals woningen, verkeer, milieu, water, monumenten, gezondheid, openbare orde, enzovoorts) worden samengebracht. Zo krijgt iedereen makkelijker overzicht van de geldende regels in een bepaald gebied. In De Horst gaan we een dorpsagenda opstellen en tegelijkertijd werken volgens de werkwijze van de Omgevingswet. Dat houdt in dat we samen met inwoners, instellingen en bedrijven het plan gaan opstellen. In de loop van 2018 gaan we de experimenten tussentijds evalueren, zodat we leren wat wel en wat niet werkt. Op basis van de uitkomst vindt bijsturing plaats. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Alle vier de pilots zijn gestart. De aanpak is niet overal gelijk. De reden hiervoor is enerzijds omdat de rol van de gemeente verschilt in de afzonderlijke pilots. Anderzijds bestaat de behoefte om met deze pilots zo breed mogelijk ervaring op te doen. - Met betrekking tot de pilot Ooijse Graaf/Reemie hebben informatieavonden plaatsgevonden, zijn werkgroepen gestart en heeft meermaals overleg met doelgroepen plaatsgevonden. Een deel van het geplande woningbouwprogramma is al in uitvoering op basis van een eerder onherroepelijk geworden deelplan. De pilot is uiteindelijk samengevoegd met de pilot Reinier van Ooijplein, tot één pilot Ooij. De reden hiervoor is dat gewenste planoverstijgende ontwikkelingen van invloed zijn op beide pilots en dit vraagt om een integrale aanpak. Ook past deze schaal beter bij de uitvoering van de nog op stellen Kernagenda Ooij. - Met betrekking tot het woonrijp maken van de Rietlanden is een Voorlopig Ontwerp opgesteld en is al twee keer met de bewoners besproken. - De pilot Vijverhof loopt langs twee sporen. Het ene spoor is de herontwikkeling van het instellingsterrein. De gemeenten Berg en Dal en Nijmegen hebben gezamenlijk ruimtelijke en programmatische randvoorwaarden vastgelegd voor de herontwikkeling van het terrein. De eigenaar ZZG is nu bezig met een tender om een ontwikkelaar te selecteren voor het terrein. Het andere spoor is verbetering van de leefbaarheid voor de bewoners van de Vijverhof totdat de herontwikkeling begint. De verschillende betrokken partijen (ZZG, Oosterpoort, gemeente) hebben een projectgroep opgericht. De projectgroep pakt samen met de bewoners concrete acties op die de leefbaarheid op het terrein moeten bevorderen. Een goede communicatie richting de bewoners en omwonenden is hierbij van groot belang. - In de Horst zijn mede op advies van de Wijkraad, verkennende gesprekken gevoerd met de belangrijkste stakeholders uit het dorp. Uit deze gesprekken komt een duidelijk eerste beeld naar voren van de onderwerpen die in het dorp leven. In juni wordt een vervolgbijeenkomst ingepland met alle stakeholders om dit beeld met elkaar te delen. Daarnaast willen we in deze bijeenkomst met hen overleggen hoe we het proces om te komen tot een dorpsagenda het beste kunnen inrichten en wat hun rol daarin is. Voor een tussentijdse evaluatie is het nu nog te vroeg.

3.2.1 Wij bewaken de regels die we met elkaar hebben afgesproken in deze gemeente.

Programmabegroting 2018

In juni 2017 hebben wij het nieuwe beleid voor toezicht en handhaving vastgesteld. We gaan onze mensen inzetten waar dit het meest nodig is. Nadruk ligt dit jaar op de veiligheid in zorginstellingen, scholen en kinderdagverblijven en bij permanente bewoning van recreatiewoningen. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Op korte termijn stellen we geactualiseerd beleid inzake permanente bewoning vast. Hierover informeren we de raad. Er wordt volop gewerkt aan de aanpak zorginstellingen en scholen. Met VRGZ en ODRN werken we aan een duidelijkere opdrachtformulering, waarover dan periodiek kan worden gerapporteerd. Daarnaast brengen we op korte termijn de (wettelijke) toetsingskaders in beeld, zodat er minder op ad hoc basis beslist moet worden.

3.3.1 We helpen inwoners die een baan zoeken.

Programmabegroting 2018

We kijken waar we onze inwoners zonder baan bij kunnen helpen. Dat kan zijn: vrijwilligerswerk zoeken, werkervaring krijgen bij werkgevers, een taalcursus volgen, trainen bij solliciteren, schuldhulpverlening, psychologische hulp. We ondersteunen ook ondernemers bij de plaatsing van kandidaten. Wij doen dit samen met het regionaal Werkbedrijf (WBRN). (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Ons werkbedrijf is onze partner als het gaat om bemiddeling naar werk. Mocht bij iemand de afstand tot de arbeidsmarkt nog te groot zijn, dan kan die persoon terecht bij het lokale project Berg en Dal werkt. Door integraal te werken (Werkbedrijf; participatiecoaches; Sociaal team) worden met dit project successen geboekt. Inwoners komen uit hun isolement en doen weer mee, maar vooral ze doen er toe!!

3.3.2 We stimuleren inwoners die een bijstandsuitkering én een parttime baan hebben om meer te gaan werken.

Programmabegroting 2018

We maken meer werken aantrekkelijker. Inwoners met een bijstandsuitkering en een parttime baan, mogen een deel van het geld dat ze verdienen met het werk houden. Het verdiende geld wordt dus niet of minder gekort op de bijstandsuitkering. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De cijfers tot 01-04-2018 zijn nog niet bekend. We rapporteren met de gegevens van 31-12-2017. Van de 799 uitkeringsgerechtigden hebben 109 inkomsten uit deeltijdwerk. Voor sommigen is deeltijdwerk een goede opstap om later volledig aan het werk te gaan. Voor sommigen is deeltijdwerk het maximaal haalbare. Uitkeringsgerechtigden met deeltijdwerk voorzien in ieder geval voor een deel in de eigen bestaanskosten. Doordat de inkomsten uit deeltijdwerk worden gekort op de uitkering wordt er minder uitkering verstrekt. Voor de gemeente Berg en Dal betekent dit dat er in 2017 € 649.024,00 minder uitkering is verstrekt. Per situatie wordt er gekeken of de kandidaat in aanmerking kan komen voor een vrijlating van inkomsten. Het gaat nog steeds om maatwerk. De wet biedt hier voldoende ruimte voor.

3.3.3 Van de inwoners die bij de sociale werkvoorziening werken, werkt 70% bij reguliere bedrijven.

Programmabegroting 2018

Het gaat om inwoners die een plek hebben bij de sociale werkvoorziening. Van de groep mensen die daar werken, werkte 59% halverwege 2016 bij een regulier bedrijf. Eind 2018 willen we dit percentage hebben verhoogd naar 70%. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

In het eerste kwartaal van 2018 is het percentage dat werkt bij een regulier bedrijf toegenomen van 63,9% naar 64,7%. Het betreft groepsdetachering, individuele detachering en werken op locatie. De toename is vooral bij individuele detachering.

3.3.4 Alle inwoners met een uitkering zijn betrokken en doen mee.

Programmabegroting 2018

We weten wie deze inwoners zijn en bekijken samen met hen wat de mogelijkheden zijn om actief te worden in de samenleving. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Vanuit diverse invalshoeken kijken we of inwoners mee kunnen doen. Vanuit de participatiecoaches; vanuit de Sociale Teams; vanuit ons Werkbedrijf iedereen doet mee! De inwoners met een uitkering zijn bekend bij het WBRN (Werkbedrijf) of doen een tegenprestatie via de participatiecoaches.

3.4.1 We onderzoeken hoe we in de hele gemeente snelle en betrouwbare internetverbindingen kunnen aanleggen.

Programmabegroting 2018

Snelle en betrouwbare internetverbindingen worden steeds belangrijker voor bedrijven en inwoners. Daarom maken we een voorstel hoe we er (samen met bedrijven) voor kunnen zorgen dat er in de hele gemeente snelle en betrouwbare internetverbindingen zijn. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er lopen twee trajecten om de snelle en betrouwbare internetverbindingen te realiseren. Het eerste traject betreft de mogelijke aanleg van glasvezel door de partij NDIX rondom de Ooijse Bandijk en op bedrijventerrein de Bouwkamp. Na een vraagbundelingstraject onder de bewoners en de bedrijven bleek er voldoende animo te zijn om de business case rond te krijgen. Bij een recente gedetailleerde berekening van de kosten van de aannemer is echter gebleken dat deze hoger uitvallen. NDIX is met de aannemer hierover in gesprek. Daarnaast vraagt NDIX een tweede offerte op. Afhankelijk van de uitkomst van deze acties wordt een besluit genomen over de voortgang van het project.

3.4.2 We hebben aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden.

Programmabegroting 2018

Winkelgebieden hebben het moeilijk om aantrekkelijk te blijven voor de klant. Samen met de ondernemers gaan we de aantrekkelijkheid van de winkelgebieden vergroten. Dit doen we door de volgende zaken op te pakken. In Groesbeek is in 2017 een ondernemersfonds opgericht. Samen met de vereniging die dit fonds beheert, voeren we acties uit om de het winkelgebied Groesbeek aantrekkelijk te maken. Als in Beek of Millingen ook ondernemers zijn die meer samen willen werken, dan willen we dat ook ondersteunen. In Groesbeek zijn vrij veel leegstaande winkels. Samen met de provincie en de Bedrijven Investeringszone (BIZ) Centrum pakken we leegstand aan, zodat het kernwinkelgebied aantrekkelijker wordt.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In afstemming met BIZ Groesbeek Centrum en de Groesbeekse Ondernemers Vereniging hebben we een plan gemaakt om de leegstand in het winkelcentrum van Groesbeek aan te pakken. Een eerste actie, het afnemen van interviews bij pandeigenaren en winkeliers, wordt op dit moment uitgevoerd. Op basis van het beeld dat zo ontstaat kijken we naar mogelijke acties om de leegstand terug te dringen. BIZ Groesbeek Centrum is al begonnen en huurt vanaf dit jaar een centrummanager in. Deze manager zorgt voor extra activiteiten. Winkeliers en horeca-ondernemers in het centrum van Millingen willen werken aan een aantrekkelijker centrum nu de leegstand daar is toegenomen. Dit heeft de Millingse Ondernemers Vereniging (MOV) aangegeven. Er wordt een overleg ingepland met deze ondernemers om te komen tot een plan van aanpak en een soort visie.

3.4.3 Het lokale bedrijfsleven is dynamisch en vernieuwend.

Programmabegroting 2018

We stimuleren de bedrijven om met nieuwe ideeën te komen om de concurrentiemogelijkheden van de bedrijven te versterken. We verbeteren onze contacten met het Regionaal Centrum voor Techniek Gelderland, OostNV, en de Euregio. Zij kunnen helpen bij het verbeteren van de positie van onze ondernemers. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Als vervolg op Het Beste Idee van Berg en Dal gaan wij in 2018 innovatieve startende bedrijven en ZZP'ers op verschillende manieren ondersteunen. Zij zijn erg belangrijk voor de lokale economie en zorgen voor vernieuwing, vitaliteit en dynamiek. Zo gaan we een werkplek, een "broedplaats" voor ze creëren, subsidie aanbieden en een startersbijeenkomst organiseren. Hiervoor worden er o.a. gesprekken gevoerd met vastgoedeigenaren. Ook kunnen starters een subsidie aanvragen. Het project wordt naar verwachting in het 4e kwartaal van dit jaar gelanceerd met een startersbijeenkomst waarin de broedplaats wordt geopend en bij de opening het subsidieprogramma wordt opengesteld.

3.4.4 We hebben aantrekkelijke bedrijventerreinen.

Programmabegroting 2018

Op de bedrijventerreinen is circa 10% van de werkgelegenheid in Berg en Dal te vinden. We gaan de kwaliteit van de bedrijventerreinen verbeteren. Samen met ondernemers bepalen we of er behoefte is aan meer samenwerking op de bedrijventerreinen, bijvoorbeeld op het gebied van het beheer. In Groesbeek gaan we onderzoeken hoeveel behoefte er is om een parkeerplek voor vrachtwagens te realiseren. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Parkmanagement in de polder Met een aantal ondernemers van de bedrijventerreinen Lieskes Wengs, Molenveld en De Bouwkamp is meerdere malen gesproken over meer samenwerking in de vorm van parkmanagement. Er is gesproken over een aantal onderwerpen waarop deze samenwerking zich kan richten. Uit de gesprekken blijkt dat met name het groenonderhoud een thema is waarop eenvoudig meer samenwerking mogelijk is. Door de samenwerking eerst rondom dit thema goed vorm te geven is het mogelijk om draagvlak te creëren onder de ondernemers voor samenwerking op andere thema's (wellicht binnen een Bedrijven Investeringszone (BIZ)). Een voorbeeld is het opwekken en distribueren van duurzame energie. - Ontwikkeling Hulsbeek De verkoop van kavels op bedrijventerrein De Mies gaat goed. Daarom willen wij de locatie Hulsbeek ontwikkelen als nieuw bedrijventerrein. Regionaal hebben we reeds akkoord gekregen voor deze ontwikkeling. Met name lokale bedrijven krijgen hier de ruimte. - Onderzoek parkeerplek Hulsbeek We willen op het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Hulsbeek een gedeelte inrichten als parkeerplek voor vrachtwagens en touringcars, als daar behoefte aan is. In maart van dit jaar hebben wij een enquête uitgezet om te onderzoeken wat de behoefte is. Ook is in de enquête gevraagd of en hoe de gemeente daarvoor een terrein op de Hulsbeek zou kunnen inrichten. Medio mei zijn de resultaten bekend van dit onderzoek. - Onderzoek parkeerplek De Bouwkamp Begin dit jaar hebben wij van ondernemers op bedrijventerrein De Bouwkamp gehoord dat er een tekort is aan (vrachtwagen)parkeerplekken en ruimte voor vrachtwagens om te laden en lossen. Wij willen graag inzicht hebben in de omvang van dit probleem en zetten daarom een enquête uit medio mei. De resultaten van de enquête gebruiken wij om te bepalen welke oplossingen er mogelijk zijn.

3.4.5 Onze inwoners kunnen meer streekproducten kopen, eten en drinken.

Programmabegroting 2018

We gaan de samenwerking tussen boeren, voedselverwerkers en (super)markten starten. Zodat het voedsel dat hier verbouwd wordt steeds meer hier ook wordt gekocht, gegeten en gedronken (eten uit de eigen omgeving). (relatie met ambitie 3 en 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

In 2017 hebben wij samen met Heumen en ZLTO een projectplan uitgewerkt om de korte voedselketen te versterken. Heumen en Berg en Dal liggen nabij Nijmegen en kenmerken zich door unieke natuur en een gevarieerd landschap, wat bijdraagt aan de aantrekkingskracht voor toeristen en recreanten. De variatie in het aanbod van landbouwproducten is redelijk groot en de het aantal directe relaties tussen producenten en lokale afnemers is groeiende maar kent nog weinig samenhang. Het doel van het project is het oprichten van een samenwerkingsverband om samenwerking tussen producenten, afnemers, verwerkers, distributeurs en consumenten te verbeteren ten behoeve van een korte voedselketen. Dit projectplan hebben wij ingediend bij de provincie Gelderland om € 50.000,- subsidie te krijgen. Medio mei krijgen wij bericht of deze subsidie wordt toegekend. Als dit het geval is zal het project direct starten.

3.4.6 We onderzoeken of we langs Rijn en Waal nieuwe projecten mogelijk kunnen maken.

Programmabegroting 2018

In 2018 zijn en gaan we in gesprek met de provincie, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer om de mogelijkheden van het gebied langs Rijn-Waal te bespreken. We hebben het dan bijvoorbeeld over terreinen zoals het De Beijer terrein in de Millingerwaard, scheepswerf Bodewes en het Reomie terrein. Dit is een eerste stap. Vervolgens willen we de mogelijkheden bespreken met ondernemers en investeerders. (relatie met ambitie 3 en 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De scheepswerf in Millingen is inmiddels weer in bedrijf. Het bedrijf Gelria heeft hier een vestiging geopend. Verder zijn er nog geen ontwikkelingen te melden.

3.5.1 We helpen woningzoekenden met onvoldoende inkomen om een passende woning te vinden.

Programmabegroting 2018

We maken afspraken met de woningcorporaties over het bouwen en verkopen van huurwoningen. We verstrekken startersleningen aan starters die geen passende woning kunnen kopen. Als er van een soort woning te weinig zijn, maken we een plan om meer te gaan bouwen. (relatie met ambitie 1)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De jaarlijkse cyclus met corporaties en huurdersverenigingen over prestatieafspraken wordt in juni gestart. Het planproces voor het woningbouwproject Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn is begonnen. Er is sprake van een gestage stroom van aanvragen voor startersleningen, zonder dat er sprake is van een stortvloed. Medio half april was er € 79.000,-- toegekend en liepen er twee aanvragen.

3.5.2 De woningen in Berg en Dal zijn van goede kwaliteit. Mensen kunnen goed wonen en blijven wonen.

Programmabegroting 2018

We stimuleren het aanpassen van bestaande woningen. We gaan leningen verstrekken zodat mensen kunnen blijven wonen in hun huis door het verstrekken van blijversleningen. (relatie met ambitie 4)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is nog geen enkele aanvraag voor een blijverslening ingediend. Dit speelt niet alleen in Berg en Dal, maar in alle regiogemeenten (op dit moment is slechts 1 lening verstrekt in de hele subregio). Op subregionaal niveau willen we bekijken hoe we het gebruik ervan kunnen stimuleren.

3.6.1 Als opdrachtgever zijn wij duidelijk wat we van samenwerkingsverbanden verwachten.

Programmabegroting 2018

We zijn opdrachtgever voor samenwerkingsverbanden zoals de omgevingsdienst, de modulair gemeenschappelijke regeling, het Gemeenschappelijk Orgaan, enzovoorts. We gaan de opdrachten die we aan de samenwerkingsverbanden geven, kritisch doornemen en bekijken waar we de opdracht duidelijk kunnen maken. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

We nemen onze opdrachten naar samenwerkingsverbanden door en kijken we waar we duidelijker kunnen zijn. We starten met de MGR.

3.6.2 De sturing op samenwerkingsverbanden maken we efficiënter.

Programmabegroting 2018

We willen het planning en control proces vereenvoudigen. We willen hierin meer samen met andere gemeenten optrekken. We gaan kijken of we meer aan het college kunnen overlaten. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Samen met andere regiogemeenten hebben we gekeken of de P&C cyclus eenvoudiger kan. Conclusie was dat we het beste kunnen sturen bij de kaderbrief in november. Het plan is om dit te agenderen in de kring van secretarissen en later bij de griffierskring. Samen met een paar gemeenten uit de regio Rijk van Nijmegen nemen we interviews af bij GR-directeuren om te kijken hoe zij de samenwerking ervaren en waar het beter kan.

3.6.3 Wij willen onze informatievoorziening en digitale ontwikkeling op peil houden.

Programmabegroting 2018

Om de informatievoorziening en digitale ontwikkeling op peil te houden, willen we samenwerken met de gemeentes Heumen en Beuningen. Dit doen we omdat we daardoor minder kwetsbaar zijn en een hogere kwaliteit kunnen leveren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In april is het Regionaal Informatiebeleidsplan vastgesteld door de colleges van de samenwerkende gemeenten. Hierin staat beschreven hoe wij de samenwerking vorm willen gaan geven de komende jaren. Dit jaar worden in gezamenlijkheid de eerste stappen gezet, te beginnen met de aanstelling van de Chief Information Security Officer (CISO), de Information Security Officer (ISO) en de Functionaris Gegevensbescherming (FG).

3.6.4 Met partijen die voor ons taken uitvoeren, spreken we af dat de informatie en de diensten voor onze inwoners gemakkelijk verkrijgbaar zijn.

Programmabegroting 2018

We willen de gemeenteraad beter informeren over de partijen die taken voor ons uitvoeren. We willen onze bijdrage in de regio vergroten

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er is een kaart gemaakt met alle samenwerkingsverbanden van Berg en Dal: <https://www.bergendal.nl/samenwerkingsverbanden/>. Deze kaart willen we tijdens een themabijeenkomst aan uw raad presenteren. RvN@: wij zijn de coördinator gemeentelijke samenwerking. Doel: gemeenten meer gezamenlijk geluid geven richting RvN@. De griffierskring regelt voor eind september een regionale raadsbijeenkomst (Rijk van Nijmegen) over regionale samenwerking. Deze raadsbijeenkomst proberen we samen met de andere gemeenten voor te bereiden. We initiëren een overleg met de griffierskring en de secretarissenkring waarin we de verschillende acties in de regio op de verschillende platforms (raden, ambtelijk, bestuurlijk) bespreken. Het doel van dit overleg is: hoe kunnen we elkaar versterken?

3.6.5 We kunnen de regio beter vinden op thema's die wij belangrijk vinden.

Programmabegroting 2018

Wij zitten in verschillende regionale verbanden. Bijvoorbeeld in het Rijk van Nijmegen, de regio Arnhem-Nijmegen en de Euregio. Wij zijn nadrukkelijker betrokken bij wat deze regio's belangrijk vinden en kunnen de kansen die daar voor ons liggen beter benutten. (relatie met ambitie 5)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Tijdens de coalitieonderhandelingen is een overzicht gemaakt van alle bestuurlijke posities in de regio. Dit overzicht is als basis gebruikt om te bekijken welke bestuurlijke posities in de regio mogelijk zijn.

3.7.1 In de periode 2017-2020 stijgen de toeristische bestedingen met 4%.

Programmabegroting 2018

Ook het aantal toeristische bezoeken en overnachtingen willen we laten stijgen met 4%. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Wij hebben onvoldoende informatie om iets te kunnen melden over de cijfers van 2018. We zijn gestart met de voorbereidingen voor de jubileumjaren 2019/2020 (75 jaar Market Garden en bevrijding). Er zijn voor deze gedenkingen veel initiatieven in Berg en Dal gepland. Er is een projectleider benoemd die de initiatieven van Berg en Dal coördineert en uitvoert. Een interessante programmering trekt bezoekers aan en daardoor stijgen de overnachtingen en bestedingen. Om het aantal bezoekers te laten stijgen, richten we ons ook op de Duitse bezoeker. Uit onderzoek blijkt namelijk dat op de Duitse markt potentieel is voor Nederland. Wat doen we nu al:- RBT KAN (Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem-Nijmegen) heeft een module ontwikkeld voor ondernemers en frontofficemedewerkers in de toeristische sector met informatie over de Duitse gast; wat wel en niet doen. - Op 1 maart organiseerden we de goed bezochte informatiebijeenkomst en workshop Duitse gast voor (toeristische) ondernemers. - We bieden ondernemers de mogelijkheid aan om teksten voor de website, brochures, menukaarten of signing op locatie te vertalen.

3.7.2 We ondersteunen het initiatief van het Bevrijdingsmuseum om een nieuw museum te bouwen.

Programmabegroting 2018

Het Bevrijdingsmuseum wil een nieuw museum bouwen. Wij ondersteunen dit initiatief op verschillende manieren.

Stand van zaken Voorjaarsnota

In maart 2018 is met betrekking tot de beoogde nieuwbouw € 125.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een Definitief Ontwerp (DO) en het opstellen van de omgevingsaanvraag. Dit bedrag is een voorschot op de in 2014 voorwaardelijk door de gemeenteraad beschikbaar gestelde bijdrage van € 600.000. Daarnaast hebben we de museumdirectie ambtelijk geadviseerd over de meest gewenste procedurele aanpak en over enkele omgevingsaspecten.

3.7.3 Toeristen die zorg nodig hebben, kunnen op vakantie in onze gemeente.

Programmabegroting 2018

Toeristen die zorg nodig hebben, hebben de keuze uit verschillende vakantie arrangementen in Berg en Dal ("Zorgeloos op vakantie in het Rijk van Nijmegen"). (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

Er zijn verschillende stappen gezet die bijdragen aan het gewenste eindresultaat:• De arrangementen met dagattracties en verblijfsaccommodaties zijn bijna klaar en binnenkort te vinden en te boeken op de nieuwe website van RBT KAN. • Er is een "zorgmakelaar" geregeld die bemiddelt tussen de zorggast en de verblijfsaccommodatie en/of dagattractie. •

Op 24 april organiseerden we een kennisevent voor de Regio Rijk van Nijmegen; ondernemers en zorgpartijen uit de hele regio waren hier aanwezig en willen aan de slag met deze nieuwe doelgroep. • De fietstrein (draisine) is in mei aangepast zodat ook rolstoelen kunnen worden vervoerd. Bij de uitvoering van het wandelproject is er aandacht voor routes die ook geschikt zijn voor minder validen. Mooi voorbeeld daarvan is het dorpsommetje Heilig Landstichting dat bijna af is.

3.7.4 Wandelaars weten onze gemeente te vinden.

Programmabegroting 2018

We voeren het plan om wandelroutes te verbeteren uit. Dit levert een netwerk van wandelpaden op dat goed onderhouden is. Daarmee maken we kans maken op de titel "wandelmunicipaliteit van het jaar". (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

- Voor verbetering van de kwaliteit van wandelroutes –en paden is het belangrijk dat we zicht hebben op het netwerk en de grondeigenaren. We zijn bijna klaar met het digitaal vastleggen van deze info. Daarnaast hebben we een meldpunt voor klachten zodat we de wandelkwaliteit kunnen vasthouden.
- We hebben 10 bijzondere wandelroutes geselecteerd waarmee we wandelaars inspiratie bieden om op pad te gaan. De routes staan in een minimap die te vinden bij de VVV's en verblijfsaccommodaties.
- De website wandeleninbergendal.nl is in ontwikkeling. Hier is veel informatie te vinden over wandelen.
- Een aantal knelpunten in het wandelnetwerk is opgelost.
- In het najaar hebben we meegedaan aan een radiocampagne (landelijke en regionale zenders) om wandelen in Berg en Dal onder de aandacht te brengen.
- We werken met Staatsbosbeheer samen aan een nieuwe wandelkaart. Daarop staan de wandelmogelijkheden in het Rijk van Nijmegen. Deze kaart is landelijk te verkrijgen en ook online.

3.7.5 Toeristen weten waarom ze Berg en Dal moeten bezoeken.

Programmabegroting 2018

We ronden de huidige reclamecampagne over het toeristisch aanbod van Berg en Dal af. Deze campagne levert een duidelijke boodschap op voor toeristen waarom ze Berg en Dal moeten bezoeken. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

De eerste resultaten van deze campagne zullen in de eerste helft van 2018 zichtbaar worden.

3.7.6 Fietzers weten onze gemeente te vinden.

Programmabegroting 2018

Wij blijven jaarlijks ons fietsroutenetwerk verbeteren en uitbreiden. Dit ten behoeve van toerisme, maar ook voor verbetering van woon- werkverkeer. We gaan de fietsverbinding Dennenkamp – Driestenenpad/Gellelloan aanleggen in 2020. (relatie met ambitie 3)

Stand van zaken Voorjaarsnota

In samenwerking met diverse partijen en gemeenten in Nederland en Duitsland zijn er 2 recreatieve fietsroutes ontwikkeld met als thema “water als wapen”. In juni worden deze routes (met als aanvulling luisterkeien en panelen) onthuld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten	-11.008	-6.380	-251	-6.631	-6.342	-6.258	-6.274
Baten	6.998	1.688	65	1.753	1.254	1.304	1.354
Totaal programma	-4.010	-4.692	-186	-4.877	-5.087	-4.954	-4.919

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Bestuur	-1.737	-1.351	-82	-1.433	-1.396	-1.396	-1.396
Burgerzaken	-798	-831	-25	-856	-731	-615	-665
Economische havens en waterwegen	-3	-3	0	-3	-3	-3	-3
Openbaar vervoer	-107	-73	-2	-75	-75	-75	-75
Economische ontwikkeling	-143	-156	0	-156	-156	-156	-156
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-386	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-95	-82	-2	-84	-84	-84	-84
Economische promotie	-324	-372	0	-372	-362	-362	-362
Musea	-205	-49	0	-49	-49	-50	-49
Arbeidsparticipatie	-1.416	-1.513	0	-1.513	-1.551	-1.583	-1.551
Ruimtelijke ordening	-472	-412	-100	-512	-392	-392	-392
Grondexploitatie (niet- bedrijventerrein)	-3.604	-45	0	-45	-45	-45	-45
Wonen en bouwen	-1.718	-1.492	-40	-1.532	-1.498	-1.497	-1.496
Lasten	-11.008	-6.380	-251	-6.631	-6.342	-6.258	-6.274
Baten							
Bestuur	122	0	0	0	0	0	0

Burgerzaken	761	689	0	689	256	256	256
Economische havens en waterwegen	11	10	0	10	10	10	10
Openbaar vervoer	11	12	0	12	12	12	12
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	479	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	59	60	0	60	60	60	60
Economische promotie	315	269	0	269	269	269	269
Arbeidsparticipatie	82	40	0	40	40	40	40
Ruimtelijke ordening	17	48	0	48	48	48	48
Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	4.365	0	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	776	559	65	624	559	609	659
Baten	6.998	1.688	65	1.753	1.254	1.304	1.354
Totaal programma	-4.010	-4.692	-186	-4.877	-5.087	-4.954	-4.919

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Bestuurorganen							
Bestuursorganen/Gem.raad	-720	-336	0	-336	-336	-336	-336
Bestuurorganen							
Bestuursorganen/Raadsonderst.	-363	-197	-5	-202	-202	-202	-202
Bestuurorganen							
Bestuursorganen/Rekenkamerfunctie	-7	-6	0	-6	-6	-6	-6
Bestuurorganen							
Bestuursorganen/B&W	-497	-641	-77	-718	-681	-681	-681
Bestuurlijke samenwerking							
Best.samenwerking/Samenw.verbanden	-151	-171	0	-171	-171	-171	-171

Burgerzaken							
Burgerzaken/GBA	-390	-477	0	-477	-477	-477	-477
Burgerzaken							
Burgerzaken/Persoonsdocumentatie	-297	-237	-20	-257	-71	-71	-71
Burgerzaken							
Burgerzaken/Natural.en naamswijz.	-13	-20	0	-20	-20	-20	-20
Burgerzaken							
Burgerzaken/Burgerlijke stand	-32	-30	-5	-35	-35	-35	-35
Burgerzaken							
Burgerzaken/Huisn.&straatnaamgev.	-8	-11	0	-11	-11	-12	-11
Burgerzaken							
Burgerzaken/Verkiezingen	-58	-57	0	-57	-116	0	-50
Economische havens en waterwegen							
Econom.havens&waterwegen/Loswal	-3	-3	0	-3	-3	-3	-3
Openbaar vervoer							
Openbaar vervoer/Beheer	-57	-29	0	-29	-29	-29	-29
Openbaar vervoer							
Openbaar vervoer/Veerdiensten	-22	-22	-3	-25	-25	-25	-25
Openbaar vervoer							
Doelgroepen vervoer	-27	-22	0	-22	-21	-21	-21
Economische ontwikkeling							
Economische ontwikkeling/Algemeen	-143	-156	0	-156	-156	-156	-156
Fysieke bedrijfsinfrastructuur							
Fys.bedr.infr.str./Algemeen	0	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur							
Bedrijventerrein Mies Groesbeek	-374	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur							

Bedrijventerrein Lieskes Wengs Leuth	-6	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur							
Bedrijventerrein Bouwkamp Ooij	-6	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen							
Bedr.loket en bedrijfsreg./Beheer	-52	-55	0	-55	-55	-55	-55
Markten							
Markten/Beheer	-43	-27	-2	-29	-29	-29	-29
Economische promotie							
Economische promotie/Beheer	-18	-15	0	-15	-15	-15	-15
Toerisme							
Toerisme/Beleid & uitvoering	-307	-357	0	-357	-347	-347	-347
Musea							
Musea/Musea	-205	-49	0	-49	-49	-50	-49
Arbeidsparticipatie							
Arbeidsparticipatie/Algemeen	-63	-65	-3	-68	-65	-65	-65
Arbeidsparticipatie							
Arbeidsparticipatie/Re-integratie	-1.070	-1.361	-4	-1.365	-1.399	-1.431	-1.399
Arbeidsparticipatie							
Arbeidsparticipatie/Inburgering	-283	-86	7	-79	-86	-86	-86
Ruimtelijke ordening							
RO/Bestemmingsplannen	-404	-337	0	-337	-337	-337	-337
Ruimtelijke ordening							
Ruimtelijke ordening/Projecten	-68	-65	-100	-165	-45	-45	-45
Ruimtelijke ordening							
Ruimtelijke ordening/Planschade	0	-10	0	-10	-10	-10	-10
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Algemeen	-669	-11	0	-11	-11	-11	-11
Grondexploitatie							

Grondexploitatie/Centrum Groesbeek	-1.642	-34	0	-34	-34	-34	-34
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Ooijse Graaf	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/loc.Drulse Beek	-1.156	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Morgenbad	-74	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/P.v.Tielstraat	-3	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Hogeweg/Bremstr	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/locatie Hofei	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/loc.H#senhoff	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/loc.Hubertushof	2	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/J.Arntzstr.K'dom	-61	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/cpl.Algemeen	0	0	0	0	0	0	0
Bouwvergunningen							
Bouwvergunningen/Algemeen	-1.445	-1.307	-33	-1.340	-1.307	-1.307	-1.307
Bouwvergunningen							
Bouwvergunningen/Leges	0	-1	0	-1	-1	-1	-1
Woningbouw							
Woningbouw/Algemeen	-171	-151	-7	-158	-157	-157	-156
Stedelijke vernieuwing							

Stedelijke vernieuwing/Algemeen	-102	-32	0	-32	-32	-32	-32
Totaal Lasten	-11.008	-6.380	-251	-6.631	-6.342	-6.258	-6.274

Baten

Bestuurorganen

Bestuursorganen/Gem.raad	0	0	0	0	0	0	0
--------------------------	---	---	---	---	---	---	---

Bestuurlijke samenwerking

Best.samenwerking/Samenw.verbanden	122	0	0	0	0	0	0
------------------------------------	-----	---	---	---	---	---	---

Burgerzaken

Burgerzaken/GBA	35	31	0	31	31	31	31
-----------------	----	----	---	----	----	----	----

Burgerzaken

Burgerzaken/Persoonsdocumentatie	633	558	0	558	124	124	124
----------------------------------	-----	-----	---	-----	-----	-----	-----

Burgerzaken

Burgerzaken/Natural.en naamswijz.	19	28	0	28	28	28	28
-----------------------------------	----	----	---	----	----	----	----

Burgerzaken

Burgerzaken/Burgerlijke stand	73	72	0	72	72	72	72
-------------------------------	----	----	---	----	----	----	----

Economische havens en waterwegen

Econom.havens&waterwegen/Loswal	11	10	0	10	10	10	10
---------------------------------	----	----	---	----	----	----	----

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer/Beheer	0	0	0	0	0	0	0
-------------------------	---	---	---	---	---	---	---

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer/Veerdiensten	11	12	0	12	12	12	12
-------------------------------	----	----	---	----	----	----	----

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Fys.bedr.infr.str./Algemeen	0	0	0	0	0	0	0
-----------------------------	---	---	---	---	---	---	---

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Bedrijventerrein Mies Groesbeek	435	0	0	0	0	0	0
---------------------------------	-----	---	---	---	---	---	---

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Bedrijventerrein Lieskes Wengs Leuth	6	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur							
Bedrijventerrein Bouwkamp Ooij	38	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen							
Bedr.loket en bedrijfsreg./Beheer	31	31	0	31	31	31	31
Markten							
Markten/Beheer	29	29	0	29	29	29	29
Toerisme							
Toerisme/Beleid & uitvoering	315	269	0	269	269	269	269
Arbeidsparticipatie							
Arbeidsparticipatie/Algemeen	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie							
Arbeidsparticipatie/Re-integratie	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie							
Arbeidsparticipatie/Inburgering	82	40	0	40	40	40	40
Ruimtelijke ordening							
Ruimtelijke ordening/Projecten	17	45	0	45	45	45	45
Ruimtelijke ordening							
Ruimtelijke ordening/Planschade	0	3	0	3	3	3	3
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Algemeen	160	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Centrum Groesbeek	1.642	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Ooijse Graaf	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/loc.Drulse Beek	2.072	0	0	0	0	0	0

Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Morgenbad	75	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/P.v.Tielstraat	103	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Hogeweg/Bremstr	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/locatie Hofei	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/loc.H#senhoff	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/loc.Hubertushof	310	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/J.Arntzstr.K'dom	2	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/Bdr.terr.Mies	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie							
Grondexploitatie/loc.Bouwkamp Ooij	0	0	0	0	0	0	0
Bouwvergunningen							
Bouwvergunningen/Algemeen	-36	6	65	71	6	6	6
Bouwvergunningen							
Bouwvergunningen/Leges	736	553	0	553	553	603	653
Woningbouw							
Woningbouw/Algemeen	1	1	0	1	1	1	1
Stedelijke vernieuwing							
Stedelijke vernieuwing/Algemeen	76	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	6.998	1.688	65	1.753	1.254	1.304	1.354
Totaal programma	-4.010	-4.692	-186	-4.877	-5.087	-4.954	-4.919

Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Besluitvorming raad				
Geen besluitvorming op dit programma tot de Voorjaarsnota.				
Totaal besluitvorming raad	-	-	-	-
Overige wijzigingen				
Uitvoering APPA regeling 2018	-52	-	-	-
Rechtspositieregeling BABS 2018	-5	-5	-5	-5
Implementatie Omgevingswet	-100	-	-	-
Overeenkomsten Veerdiensten	-2	-2	-2	-2
Bijdrage bezwaar en beroep urgentie-verklaringen	-7	-7	-7	-7
Benoeming nieuwe wethouders	-25	-40	-40	-40
Accountantskosten	-5	-5	-5	-5
Bijdrage ODRN	32	-	-	-
Aanschaf nieuw kassasysteem Burgerzaken	-20	-	-	-
Onderhoud elektriciteitskasten markt	-2	-2	-2	-2
Totaal overige wijzigingen	-186	-61	-61	-61
Totaal mutaties programma 3	-186	-61	-61	-61

Uitvoering APPA regeling 2018

Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) is de gemeente verplicht om de integriteit van de (nieuwe) wethouders te toetsen. Hiervoor schakelen we een onafhankelijk bureau in. De kosten hiervan zijn € 4.000.

Daarnaast zijn wij verplicht om de re-integratie van oud-wethouders te regelen en de sollicitatieplicht te mandateren. Daarvoor bieden we twee partijen aan. De kosten zijn begroot op € 48.000.

Rechtspositieregeling BABS-en 2018

De rechtspositieregeling BABS-en(Buitengewoon Ambtenaar Burgerlijke Stand) moesten we nog harmoniseren. De rechtspositieregeling BABS gemeente Berg en Dal is per 1 januari 2018 vastgesteld door het college. Na overleg met de burgemeester en het Georganiseerd overleg (GO) is de vergoeding aangepast. De vergoeding sluit nu aan bij de vergoedingen die gebruikelijk zijn in de regio. Hierdoor hopen we ook nieuwe, jongere BABS-en te werven. De extra loonkosten bedragen circa € 5.000 per jaar.

Implementatie Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet (Ow) in werking. In aanloop naar de invoering van de nieuwe Omgevingswet moeten we ons voorbereiden op de komst van de nieuwe wetgeving. We hebben al diverse initiatieven genomen. In de reserve lopende projecten hebben we voor de invoering van deze wet € 100.000 gereserveerd. Dit bedrag willen we in 2018 inzetten voor het opstellen van een plan van aanpak en het opstellen van een Omgevingsvisie (zie ook programma Ons geld).

Overeenkomsten veerdiensten

Kievits veerdiensten onderhoudt twee veerverbindingen in onze gemeente. Het college heeft ingestemd met de aangepaste overeenkomsten voor de veren Millingen - Pannerden en Millingen - Doornenburg. Dit leidt tot een structurele meerlast van € 2.544 per jaar.

Bijdrage bezwaar en beroep urgentie-verklaringen

De gemeente Arnhem behandelt voor ons de bezwaar- en beroepszaken voor de urgentieverklaringen. De kosten hiervan zijn ongeveer € 7.000 per jaar.

Benoeming nieuwe wethouders

Op 17 mei zijn de nieuwe wethouders benoemd. De uitzetting van de formatie is totaal 0,4 fte. Dit leidt tot € 40.000 extra salariskosten per jaar. Voor 2018 is de uitzetting € 25.000 over de periode mei tot en met december.

Door de benoeming van de nieuwe wethouders is er een wachtgeldverplichting ontstaan voor de drie oud- wethouders. Wat de financiële gevolgen hiervan zijn is nu nog niet bekend. Dit zullen we verwerken in de Najaarsnota 2018.

Accountantskosten

De kosten voor de controle van de jaarrekening door de accountant stijgen door:

- indexering volgens de CPI (consumentenprijsindex) algemene besteding.
- de invoering van de vennootschapsbelasting (vpb) per 1 januari 2016. De accountant moet hiervoor aanvullende controlewerkzaamheden verrichten.
- dat de accountant het jaarverslag inhoudelijk moet beoordelen conform de regelgeving voor accountants.
- dat de accountant bij jaarrekening nieuwe onderdelen van het Bbv moet beoordelen (taakvelden, rente en overhead).

In totaal betekent dit een meerlast van € 5.000 per jaar.

Bijdrage ODRN

De bijdrage aan de ODRN stellen we met € 32.000 positief bij. Dit komt enerzijds doordat we een hogere bijdrage moeten betalen op basis van het werkplan 2018.

Anderzijds ontvangen we een bedrag terug op basis van de jaarrekening 2017 van de ODRN, doordat zij een positief rekeningresultaat hebben. Dit verwerken we in het boekjaar 2018. Deze bedragen verdelen we over het taakveld milieubeheer en het taakveld bouwen en wonen (zie ook programma Onze buurt).

Aanschaf nieuw kassasysteem Burgerzaken

Het huidige kassasysteem is zeer verouderd. Daarom gaan we een nieuw systeem aanschaffen. De aanschafkosten hiervan zijn € 20.000.

Onderhoud elektriciteitskasten markt

We hebben een groot aantal storingen in de elektriciteitskasten op de markt. Daarnaast moeten we voldoen aan een NEN-norm op installatieveiligheid. Daarom hogen we het budget voor onderhoud van de elektriciteitskasten op de markt op met € 2.000.

Relevante beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

De re-integratieverordening MGR

Re-integratieverordening-rijk-van-nijmegen

Nadere-regels-en-beleidsregels-re-integratieverordening-participatiewet-mgr-rijk-van-nijmegen

De financiële verordening MGR

Inkoopbeleid MGR

Het Werkbedrijf

Inrichtingsplan-module-werkbedrijf

Werkzoekenden

Werkzoekenden/veelgestelde-vragen

Sociaal Maatschappelijke Visie 2015

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Strategische visie Groesbeek 2015

Structuurvisie Groesbeek

Structuurvisie Millingen aan de Rijn

Structuurvisie Ubbergen

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV

Strategische agenda 2020 Euregio

Verbonden partijen

- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen
- Euregio (Rhein-Waal)
- Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen
- Grenzland Draisine GMBH
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

- Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen
- Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen

Ons geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief treasury en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we verwachten te betalen;
- welk bedrag we voor dingen, die we nog niet kunnen voorzien, hebben opgenomen in onze begroting.

Algemeen

Stand van zaken voorjaarsnota

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen binnen het programma Ons geld. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2018.

Onder het kopje 'Financiën' zijn wel mutaties opgenomen en toegenomen.

[Programma Ons Geld Programmabegroting 2018](#)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten	-11.705	-7.157	-519	-7.676	-5.616	-5.866	-5.985
Baten	64.067	63.226	4.493	67.719	65.636	65.770	65.541
Totaal programma	52.362	56.069	3.974	60.043	60.020	59.904	59.556

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Treasury	-5.085	-5.082	0	-5.082	-5.380	-5.636	-5.741
OZB woningen	-280	-249	-6	-256	-255	-255	-255
OZB niet- woningen	-124	-109	-6	-115	-110	-110	-110
Belastingen overig	-35	0	-300	-300	0	0	0
Algem. uitk. en ov. uitk. gem.fonds	-15	-13	410	396	227	227	227
Overige baten en lasten	0	375	83	458	426	426	426
Mutaties reserves	-6.167	-2.078	-700	-2.778	-524	-517	-532
Lasten	-11.705	-7.157	-519	-7.676	-5.616	-5.866	-5.985

Baten							
Treasury	6.082	6.111	116	6.227	6.418	6.703	6.829
OZB woningen	3.357	3.453	0	3.453	3.453	3.485	3.485
OZB niet-woningen	1.663	1.691	0	1.691	1.691	1.709	1.709
Belastingen overig	1	1	0	1	1	1	1
Algem. uitk. en ov. uitk. gem.fonds	48.908	50.519	333	50.851	50.622	51.220	51.720
Mutaties reserves	5.278	2.745	1.093	3.838	1.655	1.661	1.595
Resultaat rekening van baten en lasten	-1.222	-1.293	2.952	1.658	1.796	991	202
Baten	64.067	63.226	4.493	67.719	65.636	65.770	65.541
Totaal programma	52.362	56.069	3.974	60.043	60.020	59.904	59.556

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Treasury							
Treasury/Langlopende leningen	-909	-856	0	-856	-801	-749	-695
Treasury							
Treasury/Kortlopende leningen	-1	-10	0	-10	-10	-10	-10
Treasury							
Treasury/Beleggingen	-5	-8	0	-8	-8	-8	-8
Treasury							
Treasury/Kapitaallasten	-4.171	-4.208	0	-4.208	-4.560	-4.869	-5.027
Onroerend Zaakbelasting (OZB) woningen							
OZB woningen/Belasting	-280	-249	-6	-256	-255	-255	-255
Onroerend Zaakbelasting (OZB) niet-wonin							
OZB niet-woningen/Belasting	-124	-109	-6	-115	-110	-110	-110
Overige belastingen							

Overige bel./Baatbelasting	-35	0	0	0	0	0	0
Overige belastingen							
Overige bel./Overigen	0	0	-300	-300	0	0	0
Algemene uitkering en gemeentefonds							
Uitk.gemeentefonds/Algemeen	-15	-13	410	396	227	227	227
Overige baten en lasten							
Overige baten en lasten/Alg.	0	375	83	458	426	426	426
Mutaties reserves							
Mutaties reserves/Algemeen	-6.167	-2.078	-700	-2.778	-524	-517	-532
Totaal Lasten	-11.705	-7.157	-519	-7.676	-5.616	-5.866	-5.985

Baten

Treasury

Treasury/Langlopende leningen	360	350	0	350	319	285	248
-------------------------------	-----	-----	---	-----	-----	-----	-----

Treasury

Treasury/Kortlopende leningen	33	10	0	10	10	10	10
-------------------------------	----	----	---	----	----	----	----

Treasury

Treasury/Beleggingen	213	175	116	291	154	154	154
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Treasury

Treasury/Kapitaallasten	5.476	5.575	0	5.575	5.935	6.254	6.417
-------------------------	-------	-------	---	-------	-------	-------	-------

Onroerend Zaakbelasting (OZB) woningen

OZB woningen/Belasting	3.357	3.453	0	3.453	3.453	3.485	3.485
------------------------	-------	-------	---	-------	-------	-------	-------

Onroerend Zaakbelasting (OZB) niet-wonin

OZB niet-woningen/Belasting	1.663	1.691	0	1.691	1.691	1.709	1.709
-----------------------------	-------	-------	---	-------	-------	-------	-------

Overige belastingen

Overige bel./Baatbelasting	1	1	0	1	1	1	1
----------------------------	---	---	---	---	---	---	---

Algemene uitkering en gemeentefonds

Uitk.gemeentefonds/Algemeen	48.908	50.519	333	50.851	50.622	51.220	51.720
-----------------------------	--------	--------	-----	--------	--------	--------	--------

Mutaties reserves

Mutaties reserves/Algemeen	5.278	2.745	1.093	3.838	1.655	1.661	1.595
----------------------------	-------	-------	--------------	--------------	-------	-------	-------

Resultaat baten en lasten

Resultaat baten en lasten/Alg.	-1.222	-1.293	2.952	1.658	1.796	991	202
--------------------------------	--------	--------	--------------	--------------	-------	-----	-----

Totaal Baten	64.067	63.226	4.493	67.719	65.636	65.770	65.541
---------------------	---------------	---------------	--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Totaal programma	52.362	56.069	3.974	60.043	60.020	59.904	59.556
-------------------------	---------------	---------------	--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota

Omschrijving	2018	2019
--------------	------	------

Besluitvorming raad

1e begrotingswijziging	-300	-
Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling:		
- Aanpak extreme wateroverlast (reserve ingesteld)	-500	-
- Bijdrage uit vaste algemene reserve	410	-
Extra krediet vervanging bergingsvoorziening en wegdek Kwakkenberglaan/ Kon.Julianalaan	-	7
Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profitorganisaties	-200	-
Gemeentebrede uitrol project Passende Kinderopvang	36	36

Totaal besluitvorming raad	-554	43
-----------------------------------	-------------	-----------

Overige wijzigingen

Bijdrage Waarderingskamer	-	-5
Ontvangstplicht bagger A-watergangen t.l.v. Algemene reserve	100	-
Implementatie Omgevingswet t.l.v. Reserve lopende projecten	100	-
Buurtbemiddeling- voortzetting project t.l.v. stelpost nieuw beleid	7	15
Subsidie Toek Toek t.l.v. stelpost nieuw beleid	6	-
Bestrijding overlast jeugd door grotere inzet Maddogs t.l.v. stelpost nieuw beleid	25	-
Gunning onderhoud openbaar groen t.l.v. Algemene reserve	10	-
Bijdrage Munitax BAG-oppervlakte	-13	-2
Ontwikkelingen sociale zaken/ interne verzelfstandiging LTP	140	-
Dividend BNG	116	-
Algemene uitkering	502	1.642
Aanpak ondermijningscriminaliteit Gelderland-Zuid via IGP	9	-
Sociaal domein - Algemene uitkering	241	241

Inzet risicoreserve Jeugd & Wmo	263	-43
Hogere bijdrage uit reserve exploitatietekort Parkeergarage Dorpsstraat	70	69
Afrondingsverschillen	-	-

Totaal overige wijzigingen	1.576	1.917
-----------------------------------	--------------	--------------

Totaal mutaties programma 4	1.022	1.960
------------------------------------	--------------	--------------

1e begrotingswijziging

Tegelijk met de begrotingsbehandeling in november 2017 heeft de raad de 1e begrotingswijziging vastgesteld. Er is een amendement aangenomen om een eenmalig lastenverlichting van in totaal € 300.000 door te voeren.

Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling

Tijdens de begrotingsbehandeling is een aantal moties aangenomen die directe financiële gevolgen hebben. Deze zijn verwerkt in de begroting. Voor dit programma gaat het om:

- Aanpak extreme wateroverlast, hiervoor is een reserve ingesteld € - 500.000

Het totale effect van de aangenomen moties was voor 2018 € 1.065.000. Deze extra lasten zijn deels gedekt uit het incidentele voordelige begrotingssaldo (€ 655.000) en voor het overige deel uit een bijdrage uit de vaste algemene reserve (€ 410.000). Zie ook programma Onze buurt.

Extra krediet vervanging bergingsvoorziening en wegdek Kwakkenberglaan/ Kon.Julianalaan
De gemeenteraad heeft besloten een extra krediet van €1.035.000 beschikbaar te stellen voor vervanging en uitbreiding van de bergingsvoorziening en het vervangen van het wegdek in de Kwakkenberglaan/ Koningin Julianalaan in Berg en Dal.

De kosten voor vervanging van het wegdek dekken we uit een vrijval uit de voorziening onderhoud wegen van € 270.000. Op grond van de regelgeving moeten we deze investering activeren. Daarom hebben we het bedrag van € 270.000 gestort in de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten. Hierdoor zijn de kapitaallasten tijdens de looptijd van de investering volledig gedekt. (zie programma Onze buurt).

Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profitorganisaties

De gemeente Berg en Dal heeft als ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Om dit te bereiken hebben we naast onze inwoners en bedrijven ook de verenigingen en stichtingen nodig. Door sportaccommodaties en verenigings- en stichtingsgebouwen te verduurzamen besparen we op energie. Eén van de drempels om actie te ondernemen is het niet voorhanden hebben van middelen om te investeren. Daarom biedt de gemeente de Stimuleringslening aan. Verenigingen en stichtingen hebben de mogelijkheid om tegen een lage rente een lening af te sluiten voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. De raad heeft hiervoor een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn toegevoegd aan de reserve lopende projecten (zie ook programma Onze buurt).

Gemeentebrede uitrol project Passende Kinderopvang

De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de jeugdhulp. In 2017 is gestart met het project Passende Kinderopvang bij twee organisaties voor kinderopvang in onze gemeente. Bij die organisaties is een specialistische jeugdzorg professional beschikbaar. Zowel ouders als medewerkers van de kinderopvang ervaren deze inzet als positief. Daarom heeft de raad besloten om de Passende Kinderopvang in te voeren bij alle kinderopvang locaties in onze gemeente. De extra kosten van € 36.000 per jaar dekken we uit de stelpost sociaal domein (zie ook programma Inwoner).

Bijdrage Waarderingskamer

Tot en met 2018 is de gemeentelijke bijdrage aan de Waarderingskamer betaald ten laste van het Gemeentefonds. Vanaf 2019 moeten gemeenten dit zelf betalen en krijgen ze hiervoor een vergoeding via de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds. In onze begroting is wel de hogere inkomst geraamd, maar niet de uitgaaf. Voor Berg en Dal is de jaarlijkse bijdrage aan de Waarderingskamer € 5.000.

Ontvangstplicht bagger A-watergangen

Waterschap Rivierenland gaat vanaf het najaar 2018 tot in het voorjaar 2019 een aantal A-watergangen in onze gemeente baggeren in de kernen Groesbeek en Beek. Dit vindt plaats in een cyclus van 19 jaar. Voor de hiervoor vrijkomende bagger geldt dat de aanliggende perceelseigenaar de bagger moet ontvangen. Deze regeling is bekend als de zogenaamde 'ontvangstplicht' en komt voort uit de Waterwet. Het opslaan en verwijderen van bagger kost de gemeente naar verwachting € 100.000. We college heeft besloten deze kosten te dekken door een bijdrage uit de Algemene reserve (zie ook programma Onze buurt).

Implementatie Omgevingswet

In de reserve lopende projecten hebben we voor de invoering van de Omgevingswet € 100.000 gereserveerd. Dit bedrag willen we in 2018 inzetten voor het opstellen van een plan van aanpak en het opstellen van een Omgevingsvisie (zie ook programma Onze gemeente).

Buurtbemiddeling- voortzetting project

Het huidige project buurtbemiddeling liep tot 1 juni 2018. Deze buurtbemiddeling zetten we in om bewonersconflicten vroegtijdig te signaleren en op te lossen. Dit doen we met behulp van medebewoners. Het college heeft besloten om dit project voor 3,5 jaar voort te zetten. Voor 2018 is een aanvullend budget nodig van € 7.000 en vanaf 2019 € 15.000. De kosten dekken we uit de stelpost sociaal domein (zie ook programma Ons geld).

Subsidie Toek Toek

De Toek Toek is een succesvol burgerinitiatief dat bijdraagt aan de gemeentelijke doelstelling om mobiliteit in de kleine kernen te verbeteren. Aan de gemeente is verzocht om een financiële bijdrage te leveren voor de opstartperiode van twee jaar. Het college heeft besloten om eenmalig € 5.650 bij te dragen in de kosten. De kosten dekken we uit de stelpost sociaal domein. Per saldo leidt dit dus niet tot een uitzetting van de begroting.

Bestrijding overlast jeugd door grotere inzet Maddogs

Dit project zetten we voort in 2018. De kosten ramen we op € 25.000 en brengen we ten laste van de stelpost sociaal domein (zie ook programma Inwoner).

Gunning onderhoud openbaar groen

Het college heeft het onderhoud van openbaar groen uitbesteed aan Dar. Het onderhoud valt duurder uit. De extra structurele kosten zijn € 10.000 per jaar. In 2018 dekken we deze meerkosten uit een bijdrage uit de Algemene reserve (zie ook programma Ons Geld).

Bijdrage Munitax BAG- oppervlakte

De BAG is de Basisregistratie Adressen en Gebouwen. Vanaf 2022 dient de BAG-oppervlakte als basis voor de WOZ- taxatie. Dit betekent dat het vaststellen van de WOZ-waarde dan op een andere manier gebeurt en dit brengt extra kosten met zich mee. Voor onze gemeente betekent dit een extra bijdrage van € 11.000 in 2018, waarvan € 2.000 structureel.

Ontwikkelingen sociale zaken/ interne verzelfstandiging LTP

De evaluatie van de lokale toegangspoort (LTP) heeft geleid tot een plan van aanpak voor de afdeling sociale zaken. Onderdeel hiervan is het realiseren van een intern verzelfstandigde LTP en het verbeteren van de bedrijfsvoering. De kosten van dit project zijn geraamd op € 330.000. Hiervan dekken we € 190.000 uit bestaande begrotingsposten en € 140.000 door aanwending van de Algemene reserve.

Dividend BNG

We hebben over 2017 een hogere dividenduitkering ontvangen van de BNG. Dit leidt tot een voordeel van € 116.000.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is bijgesteld op basis van de maartcirculaire 2018, waarin het rijk het "interbestuurlijk programma" heeft verwerkt. (het IBP, dit zijn afspraken tussen gemeenten, provincies, waterschappen en rijk over de grote maatschappelijke opgaven voor Nederland). Het rijk gaat ervan uit dat de andere overheden ook hun bijdragen leveren aan deze maatschappelijke opgaven.

De bijstelling leidt tot een voordeel van € 502.000 in 2018 oplopend tot € 2.948.000 in 2021. Het grote voordeel wordt vooral veroorzaakt door een andere berekeningswijze van het zogenaamde accres. Het accres is de verandering van de algemene uitkering als gevolg van meer of minder uitgaven door het rijk zelf (gelijk de trap op en af).

Tegenover diverse voordelen met betrekking tot de algemene uitkering staan nadelen op andere begrotingsposten. Deze nadelen hebben we ook in de voorjaarsnota verwerkt.

Aanpak ondermijningscriminaliteit in Gelderland-Zuid via IGP

De aanpak van ondermijningscriminaliteit (drugshandel, mensenhandel, witwassen enzovoort) is de komende jaren zowel landelijk, regionaal als lokaal een belangrijk veiligheidsthema. Belangrijk hierbij is dat de lokale en regionale aanpak goed op elkaar aansluiten. Daarom richten we een intergemeentelijk projectbureau (IGP) op voor alle gemeenten in Gelderland-Zuid. Daar bundelen we specifieke kennis, kunde en praktijkervaring op het thema ondermijning.

We moeten voor 2018 rekening houden met een gemeentelijke bijdrage van € 9.300. Vanaf 2019 is de bijdrage jaarlijks € 16.000. Het college heeft besloten om de kosten voor 2018 te dekken ten laste van de post onvoorzien.

Sociaal domein- algemene uitkering

Op basis van de regionale inkoop- en productiecijfers verwachten we dat de uitgaven voor de nieuwe taken jeugd en wmo € 1.434.548 hoger uitvallen. Hier staat tegenover dat we van het rijk een prijscompensatie verwachten van 2%. Dit betekent dat we € 240.789 ontvangen via de algemene uitkering. Dit zal bekend worden gemaakt in de meicirculaire.

In de risicoreserve jeugd/wmo is nog € 263.371 beschikbaar om deel van de extra uitgaven te dekken. De mutaties op de rijksuitkering en de reserve verantwoorden we programma Ons geld.

Per saldo is sprake van een nadelig effect van € 930.388 op onze begroting.

Het tekort op het sociaal domein (uitgaven -/- rijksuitkering) bedraagt hierna ongeveer € 2,3 miljoen in 2018 en € 2,1 miljoen in volgende jaren.

Hogere bijdrage reserve exploitatietekort Parkeergarage Dorpsstraat

De exploitatie van de Parkeergarage Dorpsstraat is aangepast. Dit leidt tot hogere exploitatielasten van € 50.000 (zie programma Onze buurt). Daarnaast is in de berekening van de exploitatielasten bij het opstellen van de begroting 2018 per abuis geen rekening gehouden met de inzet van eigen personeel voor het beheer van de parkeergarage. Dit corrigeren we nu. Tegenover deze hogere toegerekende lasten staat een hogere bijdrage uit de reserve exploitatietekort Parkeergarage van per saldo € 70.000.

Relevante beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie rente van de commissie BBV

Notitie overhead van de commissie BBV

Notitie riolering van de commissie BBV

Notitie waardering vastgoed van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2017 (art. 212 GW)

Controleverordening Groesbeek 2015 (art. 213 GW)

Belastingverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Groesbeek 2015

Nota inkoopbeleid Berg en Dal 2016

Financieringsstatuut

Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing Groesbeek 2015

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

- Bank Nederlandse gemeenten
- Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Overhead

Vanaf 2017 worden de overheadkosten apart in de begroting verwerkt. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Algemeen

Stand van zaken Voorjaarsnota

De toerekening van overheadkosten aan projecten was te hoog. Dit corrigeren we nu in de Voorjaarsnota. Zie de toelichting bij de mutaties op programma Overhead onder het kopje Financiën. Verder zijn er geen nieuwe ontwikkelingen binnen het programma Overhead. Onderstaande link leidt naar de tekst van de begroting 2018. Onder het kopje 'Financiën' zijn de mutaties opgenomen en toegelicht.

[Programma Overhead Programmabegroting 2018](#)

Hieronder vindt u het actuele overzicht van overhead in cijfers.

Bedragen x € 1.000		
Overhead	Begroting primair 2018	Begroting na VJN 2018
1. Loonkosten overhead	-4.721	-5.135
2. ICT-kosten	-1.919	-1.947
3. Huisvestingskosten	-552	-622
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.670	-1.864
Totaal	-8.862	-9.568
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	668	286
Overhead ten laste van exploitatie	-8.194	-9.282

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000							
	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten	-8.128	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095
Baten	217	0	0	0	0	0	0
Totaal programma	-7.911	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095

Bedragen x € 1.000							
	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Lasten							
Overhead	-8.128	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095
Lasten	-8.128	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095

Baten							
Overhead	217	0	0	0	0	0	0
Baten	217	0	0	0	0	0	0
Totaal programma	-7.911	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Raming 2018 Primair	Mutatie t/m VJN	Raming 2018 na VJN	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
--	------------------	---------------------------	--------------------	--------------------------	----------------	----------------	----------------

Lasten

Ondersteuning organisatie

Overhead/Algemeen	-8.128	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095
Totaal Lasten	-8.128	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095

Baten

Ondersteuning organisatie

Overhead/Algemeen	217	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	217	0	0	0	0	0	0
Totaal programma	-7.911	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095

Toelichting verschillen Programmabegroting - Voorjaarsnota

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	Invest
--------------	------	------	------	------	--------

Besluitvorming raad

Geen besluitvorming op dit programma tot de Voorjaarsnota.

Totaal besluitvorming raad	-	-	-	-	
-----------------------------------	----------	----------	----------	----------	--

Overige wijzigingen

Aanschaf 'nieuw intranet'	-8	-8	-8	-8
Verhoging verzekeringspremies	-14	-14	-14	-14
Bijdrage A&O fonds	-14	-14	-14	-14
Bijdrage fonds GGU	-88	-88	-88	-88
Ontwikkelingen sociale zaken/ interne verzelfstandiging LTP	-140	-	-	-
Doorbelasting interne uren aan investeringen	-717	-717	-717	-717
Digitalisering bouw-en milieuvergunningen	-50			

Onderhoud audio-visuele middelen	-5	-5	-5	-5
Aanschaf Klant Contact Systeem (KCS)	-18	-8	-8	-8
Veranderingen Wet BAG	-15	-15	-	-
Arbomaatregelen	-20	-	-	-
Afrondingsverschillen	1	1	1	1

Totaal overige wijzigingen	-1.088	-868	-853	-853
-----------------------------------	---------------	-------------	-------------	-------------

Totaal mutaties Programma Overhead	-1.088	-868	-853	-853
---	---------------	-------------	-------------	-------------

Aanschaf 'nieuw intranet'

Het college heeft besloten om een nieuw intranet aan te schaffen. De extra jaarlijkse kosten zijn € 8.000. In de Kadernota 2018 was hiervoor € 15.000 opgenomen. Per abuis is dit niet verwerkt in de begroting 2018. Dit corrigeren we nu.

Verhoging verzekeringspremies

De fors stijgende schadelast voor wettelijke aansprakelijkheid in heel Nederland leidt tot forse verhoging van de verzekeringspremies. Voor onze gemeente betekent dit een extra last van € 14.000 per jaar.

Bijdrage A&O fonds

Tot 2018 is de gemeentelijke bijdrage aan het A&O fonds betaald ten laste van het Gemeentefonds. Vanaf 2018 moeten gemeenten dit zelf betalen en krijgen ze hiervoor een vergoeding via de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds. In onze begroting is wel de hogere inkomst geraamd, maar niet de uitgaaf. Voor Berg en Dal is de jaarlijkse bijdrage aan het A&O fonds € 13.500.

Bijdrage fonds GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering)

Tot 2018 is de gemeentelijke bijdrage aan het fonds GGU betaald ten laste van het Gemeentefonds. Vanaf 2018 moeten gemeenten dit zelf betalen en krijgen ze hiervoor een vergoeding via de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds. In onze begroting is wel de hogere inkomst geraamd, maar niet de uitgaaf. Voor Berg en Dal is de jaarlijkse bijdrage aan het fonds GGU € 88.000.

Ontwikkelingen sociale zaken/ interne verzelfstandiging LTP

De evaluatie van de lokale toegangspoort (LTP) heeft geleid tot een plan van aanpak voor de afdeling sociale zaken. Onderdeel hiervan is het realiseren van een intern verzelfstandigde LTP en het verbeteren van de bedrijfsvoering. De kosten van dit project zijn geraamd op € 330.000. Hiervan dekken we € 190.000 uit bestaande begrotingsposten en € 140.000 door aanwending van de Algemene reserve.

Doorbelasting interne uren naar investeringen

Onze organisatiekosten, waaronder de kosten van ons personeel, verdelen wij op basis van tijdbesteding. In het verleden werd deze tijdbesteding vooraf ingeschat en de werkelijke kosten werden achteraf op basis van tijdschrijven verdeeld.

Alle organisatiekosten werden op deze manier toegerekend aan de exploitatie of aan projecten. Bij toerekening aan de exploitatie werd het begrotingssaldo (overschot of tekort) beïnvloed. Bij toerekening aan projecten werden deze kosten onderdeel van de totale investering, en daardoor dus verdeeld over meerdere jaren.

Vanaf de begroting 2017 hebben we alle kosten van projecten als een investering gezien. Een deel van deze projectkosten valt in één jaar en kunnen we niet toerekenen aan een investering. Deze kosten kunnen we niet over meerdere jaren verdelen en komen dus in de exploitatie terecht. Dit moeten we corrigeren. Dit veroorzaakt een extra last in de exploitatie.

In 2018 hadden we in eerste instantie voor projecten een bedrag geraamd van € 1,2 miljoen. Hierbij was ervan uitgegaan dat deze kosten volledig aan de investeringen konden worden toegerekend. Dit blijkt nu echter slechts ca. € 500.000 te zijn. Dit betekent een jaarlijks nadeel van € 717.000.

Dit heeft verder geen gevolgen voor de formatie. De medewerkers voeren nog steeds werkzaamheden aan projecten uit, alleen worden deze anders verantwoord.

Digitalisering bouw- en milieuvergunningen

Voor het project digitalisering bouw- en milieuvergunningen moeten we in 2018 de laatste termijn van 30% nog betalen. Het gaat om een bedrag van € 50.000.

Onderhoud audio-visuele middelen

Voor het onderhoud van de audio-visuele middelen in de raadszaal en commissiekamer was in de begroting geen budget opgenomen. Hetzelfde geldt voor de reserveringsschermen van de vergaderlocaties.

Dit leidt tot hogere lasten van € 5.000 per jaar.

Aanschaf Klant Contact Systeem (KCS)

We gaan een Klant Contact Systeem (KCS) aanschaffen. Dat helpt het KlantContactCenter (KCC) om het klantcontact over alle kanalen beter en efficiënter af te handelen. De aanschafkosten zijn € 10.000. De jaarlijkse onderhoudskosten zijn € 7.500 per jaar.

Veranderingen Wet BAG

BAG staat voor Basisregistratie Adressen en Gebouwen. Met ingang van 1 juli 2018 gaat de Wet BAG veranderen (BAG 2.0). Pand- en objectafbakening zijn dan meer afgestemd op de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie). Hiervoor is het nodig om werkprocessen aan te passen. Ook systeemtechnisch moeten veranderingen doorgevoerd worden. Dit project loopt in 2018 en 2019. Hiervoor hebben we externe ondersteuning nodig. De kosten zijn € 15.000 per jaar.

Arbo- maatregelen

Veel bureaustoelen zijn van slechte kwaliteit of voldoen niet meer aan de Arbo-normen. Daarom moeten wij deze stoelen vervangen. De extra kosten hiervoor bedragen € 20.000.

Relevante beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

-

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. Er wordt ingegaan op de volgende onderdelen:

- de verwachte (geraamde) belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 16% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerende-zaakbelastingen (OZB), toeristenbelasting en forensenbelasting: de opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de lokale heffingen. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2018.

[Paragraaf Lokale heffingen Programmabegroting 2018](#)

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de exploitatiebegroting beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over het weerstandsvermogen en risicobeheersing. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf in de begroting 2018.

[Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing Programmabegroting 2018](#)

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft veel wegen, riolen, lichtmasten, speeltuinen en gebouwen in eigendom. Dit noemen we kapitaalgoederen.

De gemeente zorgt voor het onderhoud van kapitaalgoederen, dit is belangrijk om prettig en veilig te kunnen leven in de gemeente. Om de kapitaalgoederen goed te onderhouden is de manier van onderhoud beschreven in een beheerplan. Zo weten we wat de huidige kwaliteit is en wanneer er onderhoud uitgevoerd moet worden en wat dat zal gaan kosten.

Algemeen

De kwaliteit, kosten en planning van kapitaalgoederen staan beschreven in een beheerplan. In onze gemeente maken we beheerplannen voor:

- Openbare wegen
- Openbare verlichting
- Openbaar groen
- Speeltuinen
- Riolering
- Gebouwen
 - Sporthallen en zwembad
 - Gemeentehuis en gemeentewerven
 - Dorpshuizen en Kulturhusen
- Gemeentelijke Begraafplaatsen

In deze paragraaf beschrijven we hoe de kapitaalgoederen onderhouden en wat de kosten zijn.

Wetten en regels

Er bestaat geen algemene wet waarin staat hoe gemeenten om moeten gaan met het onderhoud van kapitaalgoederen. Dit is in verschillende wetten beschreven. Vanuit de provincie en waterschappen bestaan er wel specifieke wetten en regels.

Algemeen uitgangspunt is dat de gemeente verplicht is om te zorgen voor veiligheid op openbare plekken. Wij moeten aantonen door inspecties en onderhoud dat er zo veel mogelijk gedaan is om de veiligheid te behouden. Als we dit onvoldoende kunnen aantonen dan kan dit leiden tot het betalen van een schadevergoeding. De provincie toetst of er voldoende geld beschikbaar is voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen.

In het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)” staat wat wij moeten schrijven over onderhoud. Gemeentelijke regels voor het onderhoud aan onder andere onze gebouwen, wegen en riolen schrijven we op in beheerplannen.

In de tabel hieronder staan de beheerplannen van onze gemeente.

Beheerplan	Jaar	Planperiode	Inhoud
Onderhoudsplan Wegen	2015	2015-2018	BOR-rapportage betreffende wegen
Openbare verlichting	2015	2016-2020	Beleids- en beheerplan
Bomenstructuurplan	2013	2013-2025	
Lijst bijzondere houtopstanden	2013	2013-2020	
Vervangingsplan Speelvoorzieningen	2015	2015-2018	Onderhouds- en vervangingsplan speeltoestellen

Gemeentelijk Rioleringsplan	2015	2016-2020	Aanleg, beheer en onderhoud voorzieningen voor inzamelen en transport/verwerken van stedelijk afvalwater en hemelwater. Tevens wordt aangegeven hoe met grondwater moet worden omgegaan.
Gebouwen			Meerjarige onderhoudsinventarisatie gebouwen
- gemeentelijke gebouwen	2017	2018-2020	
- welzijnsaccommodaties	2017	2018-2020	
- binnensportaccommodaties	2017	2018-2020	

Alle voetpaden, fietspaden en autowegen waar iedereen gebruik van mag maken noemen we openbare wegen. Hieronder leggen we uit wie verantwoordelijk is voor de openbare wegen en aan welke wetten en regels we ons te houden hebben.

- Wegenlegger:

De meeste openbare wegen in Berg en Dal zijn eigendom van de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van al deze wegen.

Een paar grote wegen zijn van de provincie Gelderland, daar zijn zij verantwoordelijk voor. Wie er verantwoordelijk is voor welke weg staat in de wegenlegger. De nieuwe wegenlegger voor de gemeente Berg en Dal is in 2018 via de gemeentelijke website te lezen.

- Wegenwet, Wegenverkeerswet en convenant duurzaam veilig (1997):

In de Wegenwet staat dat de beheerder van de weg moet zorgen voor goed onderhoud van de openbare weg. Ook staat hierin dat we moeten zorgen dat de weg openbaar blijft.

In de Wegenverkeerswet staat dat wij moeten zorgen voor de veiligheid in het verkeer.

Samen met de politie leggen we de regels vast. Daarna plaatsen we verkeersborden. Het convenant duurzaam veilig (1997) is belangrijk hierbij. Dit zijn afspraken tussen het Rijk, provincies en gemeentes. In dit plan staan uitgangspunten voor het verkeersveilig gebruik en inrichten van de openbare ruimte.

Onderhoudsniveau

Wij vinden het belangrijk om de wegen goed te onderhouden. Iedere twee jaar worden de wegen geïnspecteerd. Daarnaast kunnen inwoners schade aan wegen doorgeven aan de gemeente. Kleine schades worden zo snel mogelijk gerepareerd.

Het is niet mogelijk om alle schades direct op te lossen, omdat daar geen geld voor is. Dit betekent soms dat er wat langzamer over een slechte weg gereden mag worden, zodat het wel veilig blijft.

Belangrijke wegen onderhouden we vaker. Ook fietspaden en voetpaden worden regelmatig onderhouden.

In het beheerplan staat welke wegen we belangrijk vinden. Deze onderhouden we op hoog niveau. In 2016 heeft de gemeenteraad bepaald wat de onderhoudsniveaus van elke weg zijn. We noemen dit het uitgebalanceerde onderhoudsniveau.

In de tabel hieronder ziet u welke kwaliteitsnorm we waar gebruiken.

Soort weg	Kwaliteitsnorm	Toelichting
Verhardingen in centrum (Mlg, Grb, Bk)	Hoog	Visitekaartje gemeente
Ontsluitingswegen (rijbanen/fietspaden)	Hoog	Representatie en verkeersveiligheid
Wegen op dijken langs de Rijn en de Waal	Hoog	Waterveiligheid, representatie

Binnen bebouwde kom

- Trottoirs en fietspaden	Minimaal basis	Comfort en veiligheid van personen
- Rijbanen en parkeerplaatsen	Laag	Lage snelheid; weinig risico

Buiten bebouwde kom, m.u.v. wijk-ontsluitingswegen	Laag (tijdelijk)	Eens per 40 jaar groot onderhoud
--	------------------	----------------------------------

Wij hebben bijna 2 miljoen m² aan wegen, fietspaden en voetpaden in de gemeente. Hiervan wordt:

- 29%	onderhouden op een	hoog niveau
- 15%	onderhouden op een	basisniveau
- 56%	onderhouden op een	laag niveau

In de tabel hieronder ziet u de hoeveelheid wegen die op elk niveau onderhouden worden.

Hoeveelheden x 1.000 m ²							
Hoeveelheden	Hoofd-structuur	Wijk-ontsluiting	Centrum	Bedrijven-terrein	Overige binnen kom	Overige buiten kom	Totaal
<u>Asfalt</u>							
Rijbanen	280	102	11	26	151	204	774
Fietspaden	44	3	0	1	15	4	67
Voetpaden	0	0	0	0	1	0	1
Parkeren en overig	1	0	0	0	3	0	4
<u>Straatstenen en tegels</u>							
Rijbanen	38	21	19	3	437	23	540
Fietspaden	23	0	0	1	6	0	30
Voetpaden	44	28	21	0	233	3	331
Parkeren en overig	22	6	10	6	125	3	172
Totaal	451	160	62	37	971	238	1.919

Financiën

Voor het onderhoud van wegen zetten we jaarlijks geld apart. We noemen deze spaarpot de "onderhoudsvoorziening wegen". Ieder jaar stoppen we € 1.343.000 in de onderhoudsvoorziening wegen. Het ene jaar geven we meer uit dan het andere jaar. Iedere vier jaar bekijken we of we voldoende geld apart zetten. In 2021 bepalen we dit opnieuw aan de hand van de dan uit te voeren weginspectie.

We schatten dat er op 1 januari 2018 nog € 576.000 in de spaarpot "onderhoudsvoorziening wegen" zit. In 2018 stoppen we er ook weer € 1.343.000 in.

Volgens de onderhoudsplanning 2018 gaan we € 1.803.000 uitgeven aan groot onderhoud. Zie de tabel hieronder.

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Bedrag 2018
Groot onderhoud	
- Kwakkenberglaan	270
- Nassaulaan	227
- Wylerbaan	125
- Merelweg	60

- Herwendaalseweg	500
- de Pals	205
- Wegkantverbetering (wegen buiten de bebouwde kom)	200
Grootschalig klein onderhoud volgens GBI-inspectie	216
Totaal 2018	1.803

Uit 2017:

- Stekkenberg	631
- Biesseltsebaan tussen Heumensebaan en spoor	50
- Meerwijkselaan	170
- Bernhardlaan- Beatrixlaan	125
- Hogewaldseweg	80
Totaal	1.056

Risico's

- De kwaliteit van de rijbanen in de oude woonwijken is laag. Dit is niet gevaarlijk, omdat hier langzaam gereden wordt.
- De kwaliteit van de wegen buiten de bebouwde kom is redelijk. Enkele wegen zijn slecht, deze blijven we repareren, want er wordt vaak hard gereden. Het risico is laag.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Groot onderhoud:

- Kwakkenberglaan Berg en Dal: dit werk is in voorbereiding. De eerste twee gesprekken met bewoners zijn gevoerd.
- Nassaulaan Ooij: dit werk is in voorbereiding.
- Wylerbaan Groesbeek: dit werk is in voorbereiding.
- Merelweg Beek: dit werk is in voorbereiding.
- Herwendaalseweg Groesbeek: de uitvoering start in september 2018.
- De Pals Millingen aan de Rijn: het werk is voorbereid en aanbesteed.
- Wegkantverbetering (wegen buiten de bebouwde kom): dit werk is in uitvoering.

Daarnaast vindt grootschalig klein onderhoud plaats volgens de GBI-inspectie. De onderhoudswerkzaamheden zijn in uitvoering.

In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 5.700 lichtmasten. Daarvan zijn er 2.700 ouder dan 30 jaar. Ongeveer 1.200 lichtmasten zijn vrij nieuw en hebben zuinige lampen.

Door de oude verlichting te vervangen, is:

- het veiliger op straat, want er zijn minder donkere, enge plekken;
- dit goedkoper en beter voor het milieu, want de lampen gebruiken minder stroom;
- het risico op ongelukken kleiner.

In Beek-Ubbergen, Ooij en Leuth is de verlichting nu nog slecht. Er staan te weinig lichtmasten en er zijn veel donkere plekken. Zoals beschreven in het beheerplan Openbare Verlichting zullen we daar in veel wijken oude lichtmasten en lampen vervangen. Tot 2030 willen we 300 masten per jaar vervangen.

Duurzaamheid wordt steeds belangrijker daarom gaan we in 2020 19% minder stroom gebruiken dan in 2013. In 2030 willen we nog maar de helft van de stroom gebruiken. Dat hebben de gemeenten in Nederland samen afgesproken. De oude lampen gebruiken veel stroom, daarom gebruiken we sinds 2013 LED-lampen. Deze gebruiken nog maar 16 Watt.

Financiën

Het vervangen van slechte lichtmasten kost € 256.000 per jaar. Als we in 2030 ook nog de helft van de energie willen besparen dan is het duurder. Dan kost het € 292.132. Omdat dit duurzaam is, kiezen we hiervoor.

Het vervangen van lichtmasten wordt betaald uit de voorziening "Openbare Verlichting". Jaarlijks wordt hier € 292.132 in gestort. We verwachten dat er op 1 januari 2018 nog € 137.000 in de voorziening zit. We zijn van plan om in 2018 € 292.000 uit te geven aan vervangingen.

In de tabel hieronder staat waar we dat gaan doen.

Bedragen x €1.000	
Omschrijving	Bedrag 2018
- Beek vogelbuurt	80
- Herwendaalsehoek e.o. (Grb)	80
- Ooij (Loeffen, Prinsen- en Prinsessenbuurt)	100
- Herwendaalseweg	32
Totaal	292

In het najaar van 2020 bekijken we of de jaarlijkse toevoeging moeten aanpassen voor de jaren 2021 tot 2025.

Ontwikkelingen

Het beheerplan Openbare Verlichting geldt van 2016 tot en met 2020. Hierin staat centraal dat:

- de Openbare Verlichting duurzaam is, zodat dit jaarlijks minder onderhoud kost en we minder stroom gebruiken;
- we nieuwe en slimme technieken snel gaan gebruiken bij de openbare verlichting.

In de woonwijken staan nu nog hoge en lage masten door elkaar. Hoge masten staan ver uit elkaar. Dat geeft veel schaduw als er ook bomen en auto's staan. Daarom plaatsen we nu lage lichtmasten van 4 meter hoog in de woonwijken. Deze staan dicht bij elkaar. Op deze masten zit een armatuur met LED-lamp die de omgeving goed verlicht. We verwachten dat de nieuwe armaturen langer dan 20 jaar meegaan.

Voor de hoofdwegen kiezen we voor hoge lichtmasten, want deze wegen zijn breder. Het licht van een lage lichtmast komt niet goed aan de overkant van de weg. LED-lampen voor hoge lichtmasten zijn op dit moment nog niet allemaal even goed en erg duur. De verwachting is dat deze in de toekomst beter en goedkoper worden. In de Pannenstraat, Dorpsstraat en Ottenhoffstraat in Groesbeek staan al wel nieuwe hoge masten met LED-lampen.

Hoge masten zijn duur, daarom vervangen we ze niet zomaar. Zijn ze nog sterk genoeg, dan laten we ze nog minstens 10 jaar staan. Daarna testen we ze opnieuw.

Oude lampen maken we eerst op. Vanwege de levensduur vervangen we ze iedere 3 jaar. LED lampen gaan 10 tot 12 jaar mee. Dat is vier keer langer dan oude lampen. De jaarlijkse kosten voor onderhoud en energie worden hiermee lager.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Eind dit jaar is geheel Ubbergen voorzien van LED verlichting. Bewoners zijn hier al over geïnformeerd. In de tweede helft van 2018 start het aanbrengen van LED lampen in de wijk Herwendaal (Groesbeek) en in Beek. Het parkeerterrein "de Lubert" (Groesbeek) is toegevoegd voor 2018.

Het stelsel aan leidingen, straatkolken en putten is een belangrijk onderdeel van onze dagelijkse hygiëne. Onder andere om deze reden zijn er nogal wat regels waar we ons in Nederland aan moeten houden. Hieronder vind je de belangrijkste.

- De Wet milieubeheer en de Waterwet vertellen ons wat de taak is van de gemeente. Wij hebben de zorgplicht voor:
 1. het inzamelen van ons afvalwater en afvoeren naar de waterzuivering;
 2. het inzamelen en verwerken van het regenwater;
 3. grondwatermaatregelen.
 - Het Nationaal Bestuursakkoord Water en het Bestuursakkoord Waterketen 2007. Hierin staan afspraken over de kwaliteit en hoeveelheid water (berging) binnen de grenzen van de gemeente.
 - Het bestuursakkoord water wil de doelmatigheid van het beheer en onderhoud vergroten door samenwerking tussen gemeenten en waterschap. Dit gaat vooral om het realiseren van:
 - o kostenbesparingen in het beheer;
 - o verhogen van kwaliteit van het beheer;
 - o verminderen van kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken.
- We zijn onder andere als één van de eerste gemeenten binnen Gelderland met het waterschap bezig om de aansturing van onze rioolgemaal efficiënter te maken. Ook hebben wij nauw overleg met de gemeente Nijmegen. Het rioolwater van onze kernen Berg en Dal en Heilig Landstichting lost op de riolering van Nijmegen.
- De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is erop gericht de kwaliteit van watersystemen te verbeteren:
 - o Door lozingen aan te pakken;
 - o Duurzaam gebruik van water te bevorderen;
 - o Verontreiniging van grondwater te verminderen.
 - De Keur- en Peilbesluit regels voor het onderhoud van watergangen en oevers.
 - Het Gelders Milieuplan (GMP-3) en het Waterhuishoudingsplan 3. Hierin ligt de nadruk op de kwaliteit van de leefomgeving en het anders omgaan met regenwater.
 - Eind 2009 is de nieuwe Waterwet van kracht geworden. Deze vervangt alle bestaande wetten op het gebied van waterbeheer in Nederland.

Taak van gemeente

De watertaak van de gemeenten is de laatste jaren steeds groter geworden. Naast de verantwoordelijkheid voor het inzamelen en transport van ons afvalwater hebben we zorgplicht voor:

- Transport, infiltratie en berging van regenwater in de dorpen;
- Grondwater.

Zorgplicht betekent dat we de burgers moeten helpen en adviseren. De gemeente is er niet alleen verantwoordelijk voor. Burgers, waterschap en de provincie hebben hun eigen taken.

Onderhoud

De gemeente Berg en Dal heeft veel riolering in beheer. In de kern Groesbeek is in de jaren 50 van de vorige eeuw begonnen met grootschalige aanleg. Deze wordt nu langzamerhand vervangen. In de andere dorpen wordt dat ongeveer 10 jaar later. In de tabel hieronder staat wat en hoeveel we beheren en onderhouden.

Object	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering, onderverdeeld in:	266 km
- Gemengde riolering + DWA (vuilwaterriool)	196 km
- Regenwaterafvoerriool (HWA)	52 km
- Infiltratie transportriool	8 km
- Transportriool	1 km
- Drainage	8 km
Bergbezinkvoorzieningen	5 st
Rioolgemalen	20 st
Persleidingen	1,6 km
Minigemalen	241 st
Drukriolering	80 km

In Groesbeek Noord zijn de riolen het oudste. In de huidige raadsperiode moeten we hier vier kilometer riolering vervangen. In 2018 staat als groot project de straat Stekkenberg op de planning. Iedere zeven jaar inspecteren we de riolering. Uit deze inspecties volgen de onderhoudsmaatregelen. Uit de inspecties van de laatste zeven jaren blijkt dat de oudere riolen ongeveer 60 jaar meekunnen. Daarna moeten we ze vervangen of “relinen” (renoveren).

Financiën

Het GRP Berg en Dal 2016-2020 is vastgesteld. Hiermee is de rioolheffing in de voormalige gemeenten Ubbergen en Millingen flink gedaald. De lagere rioolheffing in de voormalige gemeente Groesbeek is gelijk gebleven. Volgens de financiële prognose halen we in 2023 een kostendekkend niveau. De rioolheffing stijgt hiervoor met 5% per jaar vanaf 2014.

Voor het onderhoud van rioleringen is een voorziening riolering beschikbaar. De stand hiervan is per 1 januari 2018 € 1.135.426. De toevoeging 2018 bedraagt € 247.554. De voorziening gebruiken we wanneer onderhoudskosten hoger zijn dan de jaarlijkse inkomsten uit de rioolheffing. De investeringen in ons rioleringsnetwerk moeten we activeren en drukken door middel van de kapitaallasten op onze exploitatie. Zie hiervoor het Meerjaren investeringsplan (MIP).

Ontwikkelingen

Het klimaatbestendig maken van Nederland is een nieuwe uitdaging voor de overheid. We moeten hierbij denken aan:

- Voorkomen van wateroverlast;
- Terugdringen van verdroging;
- Hoogwaterveiligheid langs de Rijn en Waal;
- Verminderen van hittestress in woonkernen.

De komende jaren gaan we hierop extra capaciteit inzetten. Voor de eerste twee punten intensiveren we de samenwerking met het Waterschap.

Risico's

- Overlast door hevige regenbuien komt steeds vaker voor. Het rioolstelsel is ooit aangelegd om een regenbui van ongeveer 20 mm per uur te kunnen verwerken. De hevige regenbui van mei 2016 boven Breedeweg had een intensiteit van 55 mm/40 minuten. In Apeldoorn is in 2010 zelfs 100 mm/2 uur gevallen. Hierdoor blijft water op straat staan en in enkele gevallen is water in gebouwen gestroomd.
- De openbare ruimte is nog niet volledig ingericht op het opvangen en wegleiden van regenwater. In de afgelopen jaren is hieraan vooral in het centrum van Beek en in het centrum van Groesbeek hard gewerkt. De grootste knelpunten in de gemeente zijn in

beeld en worden de komende jaren aangepast. De prioriteit voor de kern Breedeweg is hoger geworden.

Buien komen echter op wisselende plaatsen met wisselende intensiteiten voor. In de toekomst kan een zware bui op een onbekende plaats een nu nog onbekend probleem gaan veroorzaken. De komende jaren gaan we meer kennis van het watersysteem vergaren:

- Met moderne rekentechnieken, krachtige computers en eigen meetgegevens gaan we nieuwe modellen voor de Berg en Dalse rioleringsystemen doorrekenen.
- Er is een onderhoudsachterstand in het rioleringsstelsel van Groesbeek Noord. Instortingsgevaar en lekkage in de bodem zijn niet ondenkbaar. Daarom investeren we hier de komende jaren flink in. Het risico is aanvaardbaar, omdat in dit gebied geen sprake is van veel zwaar vrachtverkeer.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

- Project vervangen riolering Stekkenberg is in april gestart. De planning is dat het werk met kerst 2018 gereed is.
- Voor Groesbeek Noord en voor Beek stellen wij een nieuw basis rioleringsplan op volgens de meest moderne technieken. Eind 2018 is dit plan gereed.
- Oplossingen voor de wateroverlast in de Wilgstraat en bij de buurtsuper in Breedeweg zijn concreet. We zijn nu in gesprek met de betrokken grondeigenaren. We hebben mondelinge overeenstemming met Waterschap Rivierenland over de waterafvoer.
- Maatregelen om de wateroverlast uit het Keteldal en Filosofendal in Beek aan te pakken zijn in voorbereiding. De verwachting is dat uitvoering in het 2e kwartaal van 2019 zal zijn.

Wij laten het onderhoud aan ons gemeentelijk groen op hoge A-kwaliteit onderhouden. Dit heeft als voordeel dat de groenperken ook vaker uitgeharkt worden. Daarmee wordt ook het zwerfvuil uit de groenvakken verwijderd. Samen met goed licht van de straatverlichting en vlakke trottoirs zorgt dit voor een fijne woonomgeving.

Als we de groenvakken vernieuwen, planten we niet meer voor de standaard bodembedekkers. We kiezen voor meer gras, want dat is veel goedkoper en ziet er veel verzorgder uit. Ook kiezen we vaker voor vaste planten die meer kleur brengen in het straatbeeld.

Financiën

Voor het onderhoud van het groen hebben we een contract met DAR uit Nijmegen. DAR voert het onderhoud in de zomer uit met 20 medewerkers van het werkbedrijf. In de winter zijn dit 10 medewerkers. Daardoor kost het contract voor groenonderhoud ons extra geld. Onze financiële bijdrage aan het werkbedrijf is hierdoor wel lager. Daarnaast ontvangen we inkomsten uit dividend van de DAR. Zie hiervoor de paragraaf "Verbonden partijen".

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

De groenbestekken zijn aanbesteed en in uitvoering. Het werk wordt conform contracten uitgevoerd. Wij houden toezicht op de uitvoering.

Er zijn ruim 20 medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt actief in het openbaar groen.

Wij dienen speeltuinen goed te onderhouden. Het risico op ongelukken willen wij zo klein mogelijk houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen van toepassing.

Een specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleren wij zelf dezelfde speeltoestellen nog drie keer per jaar.

Als er iets kapot is, dan maken we het meteen. Onderhoud van toestellen en valondergronden kosten veel geld, maar wij willen er niet teveel geld aan uitgeven. We noemen dit efficiënt. Onze ervaring is dat speeltoestellen ongeveer 15 jaar gebruikt kunnen worden. Na 15 jaar zien we dat de kwaliteit snel achteruit gaat. Dit leidt tot opmerkingen van de inspecteur en hogere onderhoudskosten.

Wij kiezen er voor om alle speeltoestellen op een plek tegelijk te vervangen. Hierdoor kunnen we met het volledige budget een totaal nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een plan voor de speeltuin. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen ze het leukste vinden.

Op sommige plekken in de gemeente zijn veel speelplekken dicht bij elkaar. Soms kiezen we er dan voor om één speeltuin helemaal weg te halen. Het budget dat voor die speelplek begroot is, gebruiken wij om een andere speeltuin in de buurt groter en leuker te maken. Of we maken een nieuwe speelplek op een plek waar er vraag naar is.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Speeltoestellen worden in principe na 15 jaar vervangen. Een en ander is afhankelijk van materiaal en gebruik. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten actualiseren wij het onderhouds- en vervangingsplan.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen slecht zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingsschema. Dit schema leggen wij eens in de drie jaar voor aan het college.

Er zijn ook speelplekken in de gemeente die door de inwoners zelf worden beheerd (bewonersinitiatieven). Denk bijvoorbeeld aan de Speelplek in Ooij of de Torteltuin in Beek. Hier werken inwoners samen aan het beheer van de ruimte en worden verschillende activiteiten opgepakt waar men elkaar ontmoet, met elkaar speelt, enzovoorts. De gemeente ondersteunt deze initiatieven waar nodig. Bijvoorbeeld door een structurele subsidie.

De gemeente Berg en Dal kent onderstaand areaal:

Omschrijving	Aantal
Speelplekken	76
Speeltoestellen	± 300
Overige speelvoorzieningen	35

Financiën

Voor het vervangen van de speeltoestellen is een spaarpot gemaakt. Deze noemen we de "voorziening speeltuinen". De geraamde stand hiervan is per 1 januari 2018 € 69.281. Het bedrag dat we jaarlijks toevoegen is € 48.093.

In 2018 vervangen wij speeltoestellen op de volgende plekken:

- Bisschop Hamerplein (Berg en Dal)
- Profetenlaan (Heilig Landstichting)

Risico's

Onderhoud voeren wij direct uit na de inspectie. De inspectie wordt gedaan volgens de eisen in het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen. Hiermee verlagen we de kans op letsel van onze spelende kinderen.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

- Voor het Hamerplein (Berg en Dal) is een ontwerp gekozen. Dit hebben kinderen gedaan met verkiezingen. 118 kinderen en het kinderparlement van de school hebben de keuze gemaakt. In juli 2018 zal de nieuwe speeltuin klaar zijn.

- Uit de meest recente inspectie blijkt de speeltuin aan de Profetenlaan (Heilig Landstichting) nog in goede staat te zijn. Daarom is vervanging van toestellen verschoven naar een later tijdstip. Het vervangen van goede toestellen is kapitaalvernietiging.

Wij voeren planmatig onderhoud uit aan onze gebouwen. Iedere drie jaar voeren we inspecties uit en maken een onderhoudsplanning. Hiermee bepalen we de jaarlijkse toevoeging aan de onderhoudsvoorzieningen. Daadwerkelijk onderhoud voeren wij overigens pas uit na een actuele inspectie. Bij deze inspectie beoordelen wij of het geplande onderhoud echt noodzakelijk is of dat het nog uitgesteld kan worden.

Financiën

Op het gebied van groot onderhoud hebben we de voorziening "Onderhoud gebouwen" gevormd. Het saldo van deze voorzieningen bedraagt per 1 januari 2018 € 1.520.282. De geraamde toevoeging 2018 bedraagt in totaal € 348.398. Volgens de planning geven we in 2018 € 245.762 uit voor het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en monumenten.

Onze gebouwen onderhouden we sober en doelmatig. Alleen het gemeentehuis onderhouden we nog op hoog kwaliteitsniveau; dit is ook nodig gezien de open en transparante structuur van het gebouw. De kwaliteit van de gebouwen is gemiddeld goed te noemen.

De onderhoudsplanning 2018-2020 stellen we eind 2018 opnieuw vast. Het onderhoudsprogramma vanaf 2018 wijzigt hierdoor licht. De dotaties wijzigen per 2019.

De onderhoudskosten die voor 2018 gepland zijn staan in de volgende tabel.

	2018	Opmerkingen
Gemeentelijke gebouwen		
Gemeentehuis (Grb)	34.127	
Voormalig gemeentehuis Beek	-	
Gemeentewerf/kantoor brandweer (Grb)	17.503	
Gemeentewerf (Beek)	-	
Trouwzaal Zalmkerkje (Mlg)	833	
Totaal gemeentelijke gebouwen	52.463	
Welzijnsaccommodaties		
Kulturhus den Ienloop (Mlg)	18.512	
De Mallemolen (Grb)	19.730	
Kloosterstraat 7-9 Maddogs/Wilhelmina (Grb)	32.789	
Jeugdsoos/Duivenvereniging (Ooij)	892	
De Ubburch (Ubb)	48.185 *	Functie gebouw onzeker
Total welzijnsaccommodaties	120.108	
Sportaccommodaties		
Sporthal Heuvelland (Grb)	30.101	
Sportzaal BIGA (Grb)	11.392	
Sporthal De Duffelt (Mlg)	8.511	

Zwembad De Lubert (Grb)	-
Totaal sportaccommodaties	50.004

Begraafplaatsen

Dienstgebouw De Heselenberg (Grb)	4.509
Dienstgebouw (Mlg)	-
Ontvangstgebouw Heselenberg (Grb)	-
Drenkelingenbegraafplaats (Mlg)	18
Aula algmene begraafplaats (Mlg)	1.901
Totaal begraafplaatsen	6.428

Kunstwerken en objecten

Waco-glider (Grb)	2.500
Stadsmuur Kasteelhof (Grb)	8
Uitkijkplateau's Romeins waterwerk (BenD)	2.900
NH toren (Grb)	344
Kunstwerken/monumenten	10.755
Trafohuis (Ubb)	252
Totaal kunstwerken en objecten	16.759

Totaal onderhoud	245.762
-------------------------	----------------

Ontwikkelingen

- De Kulturhusen Leuth en Kekerdome zijn nog niet opgenomen in dit overzicht.
- Voormalig gemeentehuis Beek is nog niet definitief verkocht. Tot zolang onderhouden wij het gebouw.
- Voor zwembad “de Lubert” is de afgelopen zeven jaar geen geld meer toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening. Het onderhoud is echter wel doorgegaan. De onderhouds-voorziening voor dit gebouw is nu bijna leeg. Met ingang van 2018 storten we jaarlijks € 30.000 in de voorziening.

Risico's

Uit de risico-inventarisatie voor de Arbo-wet volgt dat we meer moeten investeren voor veiligheid op bijvoorbeeld daken. De kosten zullen hierdoor geleidelijk oplopen.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

In juni gaan we elektrotechnische en werktuigbouwkundige werkzaamheden aanbesteden. Na de aanbesteding maken we een contract voor 3 jaar.

De in de tabel genoemde onderhoudswerkzaamheden zijn in voorbereiding. Het moment van realisatie is lastig in tijd weer te geven.

Financiering

Op grond van het BBV, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, moeten we een paragraaf financiering opstellen. In deze paragraaf staat hoe wij de risico's op het geld dat we uitlenen en lenen beheersen. De risico's die we moeten beheersen zijn koersrisico's en renterisico's.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de financiering. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2018.

[Paragraaf Financiering Programmabegroting 2018](#)

Bedrijfsvoering

Omdat wij de dienstverlening blijven ontwikkelen krijgt ook de ontwikkeling van de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2018 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Algemeen

De ambities zijn hierbij richting gevend in ons doen en laten. We streven naar goede dienstverlening en hier is onze bedrijfsvoering ook op gericht. In deze paragraaf gaan we vertellen hoe we dit doen. Uiteraard tegen de juiste prijs/kwaliteitsverhouding.

Personeel

‘Hier wordt gewerkt’

Medewerkers zijn de succesfactor en het visitekaartje van onze gemeente en organisatie. Wij willen onze inwoners goede diensten leveren. Dat is waar wij voor staan. De ‘tevreden inwoner’ is daarvoor ons symbool geworden. Wij werken met elkaar aan een organisatie die goede dienstverlening levert en veranderingen aan kan. Om dit te kunnen doen, is ons personeel samen met onze organisatie steeds in ontwikkeling.

De samenstelling van de organisatie

In 2017 zijn er een aantal veranderingen doorgevoerd die invloed hebben gehad op de samenstelling van de organisatie. Zo zijn we van zes naar vijf afdelingen gegaan. Daardoor hebben we een kleiner managementteam gekregen. Ook is de directie teruggegaan van twee naar één persoon. Daarom gaan we in 2018 het functieboek van de organisatie evalueren.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

De ontwikkelingen in de organisatie gaan verder. In 2017 is er onderzoek gedaan naar de lokale toegangspoort (LTP). Naar aanleiding van de evaluatie wordt de afdeling Sociale Zaken, en daarmee de LTP, gereorganiseerd. Omdat dit een ingrijpende verandering is in de samenstelling van de organisatie, is ervoor gekozen om het functieboek niet in zijn geheel te evalueren in 2018.

Formatie

Voor 2018 is de geraamde formatie 187 fte*. Dit is ongeveer vijf fte meer dan de raming van 2017. Deze toename komt onder andere door een aantal nieuwe (wettelijke) taken voor onze gemeente, bijvoorbeeld meer privacy en informatiebeveiliging. Ook zijn er nieuwe functies ontstaan doordat we meer aandacht geven aan bepaalde onderwerpen, zoals duurzaamheid en samenwerking in de regio.

** FTE's zijn uren omgerekend naar een volledige arbeidsplaats.*

Wij vinden het belangrijk dat de formatie aansluit bij de omvang van onze gemeente. Om dit te monitoren is er in 2017 een vergelijkingsonderzoek uitgevoerd. Hierbij is de omvang van het takenpakket en onze formatie vergeleken met andere gemeenten die een vergelijkbare grootte hebben. De uitslagen van dit onderzoek zijn eind 2017 gepresenteerd.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

De nieuwe wettelijke taken zorgen voor nieuwe functies. Er wordt onderzocht of samenwerking met buurgemeentes een mogelijkheid is om deze functies in te vullen.

Flexibele schil

De totale formatie is afgestemd op de omvang van de taken die de gemeente uitvoert. Om goed in te kunnen spelen op externe ontwikkelingen en niet voortdurend een beroep te hoeven doen op extra (belasting)gelden, is een flexibele organisatie nodig. Een gedeelte van de formatie (± 15 fte) is daarom flexibel (is de flexibele schil). Hiervan is voor 2018 nog circa 30% beschikbaar. Op deze manier creëren we een moderne organisatie.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Aan het begin van 2018 was nog ongeveer 30% van de flexibele schil beschikbaar. Na de eerste vier maanden is er nog 18% beschikbaar. Dit is inclusief de reservering voor de trainees.

Resultaatgedreven werken

De samenleving is aan het veranderen, de rol van onze gemeente verandert ook en dat heeft ook invloed op onze medewerkers. Om goed op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen werken wij resultaatgedreven. Deze manier van werken zorgt ervoor dat alle medewerkers een betere dienstverlening verzorgen richting onze inwoners. Resultaat gedreven werken is een manier van werken en sturen waarbij:

- het doel helder is;
- de medewerker weet welke resultaten hij of zij moet halen om dat doel te realiseren; en
- het management ruimte en verantwoordelijkheid geeft aan de medewerker om zelf te bepalen hoe dat resultaat tot stand komt. Hierbij maakt de medewerker gebruik van zijn of haar vakmanschap.

We willen een betrouwbare partner zijn voor onze inwoners en bedrijven. Het college maakt daarvoor beleid en formuleert duidelijke doelstellingen. Het college en onze organisatie gaan aan de slag om deze doelstellingen te realiseren voor alle inwoners. Dat betekent concrete resultaten leveren. Hier draagt het resultaatgedreven werken aan bij.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van resultaatgedreven werken.

Mobiliteitsbeleid

We willen een goede werkgever zijn. Daarvoor werken we in 2018 het mobiliteitsbeleid verder uit. Dit beleid biedt alle medewerkers mogelijkheden om actief met hun loopbaan en ontwikkelkansen aan de slag te gaan. Het hanteren van een mobiliteitsbeleid draagt bij aan duurzaam inzetbare medewerkers.

De belangrijkste redenen om in te zetten op mobiliteit zijn:

- Een laag percentage aan doorstroom in 2016 en 2017;
- effecten van ontwikkelingen om ons heen, zoals de digitalisering;
- een hoog gemiddeld aantal jaren dienstverband.

De juiste mens op de juiste plek is waar het om draait.

Door gebruik te maken van een mobiliteitsbeleid denken wij dat medewerkers beter in staat zijn om te bepalen of ze nog op de juiste plaats in de organisatie zitten. Als medewerkers op een voor hun betere plek in de organisatie zitten komt dit het werkplezier en de productiviteit ten goede. Ook kan dit een positief effect hebben op de balans tussen werk en privé, wat resulteert in medewerkers die gelukkiger zijn.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Arbeidsmobiliteit (en daarmee loopbaanontwikkeling) is een onderwerp wat steeds belangrijker wordt in de organisatie. We werken het loopbaanbeleid uit. Een opleidingsplan gaat hier onderdeel van uitmaken.

Gezond en Fit

De scheiding tussen werk en privé wordt steeds kleiner. Om die reden voelen wij ons als werkgever betrokken bij de gezondheid van onze medewerkers. Een andere reden is dat een goede balans tussen werk en privé de kans op gezonde en fitte medewerkers verhoogt. Wanneer wij gezonde medewerkers in dienst hebben zullen zij productiever zijn. Met activiteiten rondom gezond & fit willen we hier aan bijdragen. Het gaat hierbij niet alleen om sportieve activiteiten, maar ook om bewustwording van gezonde voeding en een gezonde leefstijl. Ook dit zal bijdragen aan gezonde en fitte medewerkers.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Gezond en fit heeft in 2018 een goede start gehad. Zo hebben we alle medewerkers de mogelijkheid gegeven om deel te nemen aan een gezondheidscheck en leefstijlonderzoek. Daarnaast organiseren collega's verschillende activiteiten, zoals workshops of het deelnemen aan hardlooppwedstrijden.

Natuurlijk verloop

Vanaf 2018 gaan 26 medewerkers binnen vijf jaar met pensioen. Met het vertrek van deze medewerkers ontstaan er vacatures. Bij iedere vacature kijken we of en op welke manier de functie opnieuw ingevuld moet worden. De komende jaren is kennisoverdracht erg belangrijk. Dit moeten wij doen om bestaande kennis niet te laten verdwijnen uit de organisatie. Op deze manier blijft de kwaliteit van onze dienstverlening richting de burgers op peil.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) adviseert gemeenten maatregelen te treffen tegen het verdwijnen van kennis die oudere medewerkers hebben. Ook is het in de nieuwe cao opnieuw benoemd.

De gemeente Berg en Dal biedt medewerkers boven de 60 jaar de mogelijkheid om gebruik te maken van het generatiepact. Het generatiepact houdt in dat we oudere medewerkers de mogelijkheid geven om minder te gaan werken. Hierdoor ontstaat er ruimte om jonge medewerkers (onder de 30 jaar) aan te nemen. Een extra voordeel is dat oudere medewerkers - totdat ze met pensioen gaan - hun kennis geleidelijk kunnen overdragen aan de jongere medewerkers. Het generatiepact binnen de gemeente Berg en Dal loopt tot 1 januari 2019. In 2018 evalueren we de regeling en beoordelen we of we de regeling voortzetten. Er doen nu 15 medewerkers mee met het generatiepact.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Afgelopen jaar zijn er 3 deelnemers van het generatiepact met pensioen gegaan. Dit jaar starten er 5 nieuwe deelnemers met het generatiepact.

Diversiteit

‘Hier wordt gewerkt!’ We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Het personeelsbestand van de organisatie kenmerkt zich door diversiteit. Talenten doen er toe, niet geslacht, leeftijd, herkomst of handicap.

In de hele organisatie maken we ruimte voor werkervaringsplaatsen en banen die onder de banenafpraak vallen. Ook statushouders voorzien wij vaker van een werkervaringsplaats of taalstage. Hierin lopen wij in de regio voorop. Een taalstage is een combinatie tussen oriëntatie op de arbeidsmarkt en ontwikkeling van de Nederlandse taal. Iedereen verdient een kans om aan het werk te zijn en om zijn of haar plaats op de arbeidsmarkt te versterken. Wij vinden als gemeente dat wij een voorbeeld zijn. Onze missie is niet voor niets: *“iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen”*. Dit geldt ook voor onze organisatie.

We werken aan verjonging door onder andere stages en traineeships beschikbaar te stellen. Dit heeft als gevolg dat wij soms banen, werkplekken of opdrachten creëren voor stagiairs en trainees.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Vorig jaar en dit jaar hebben we deelgenomen aan het regionale traineeship. Op dit moment voert een trainee de tweede opdracht uit. Omdat dit goed bevalt, is besloten om ook de volgende periode deel te nemen aan het regionale traineeship. Deze volgende periode start begin 2019.

Medewerkersonderzoek

'We doen het samen'. De omgeving vraagt veel van ons als organisatie en onze medewerkers. Hier passen we ons op aan; medewerkers volgen trainingen, de formatie stellen we bij als dat nodig is, procedures en regelingen worden herschreven of geschrapt als het kan. In mei 2017 heeft er een medewerkersonderzoek plaatsgevonden. Hiermee is duidelijk geworden hoe het met de organisatie gaat, welke zaken goed lopen en welke knelpunten en oplossingen de medewerkers zelf constateren. Hiermee zijn we direct aan de slag gegaan. In 2019 willen we een nieuw medewerkersonderzoek houden om te meten of er hogere scores worden gegeven in vergelijking met het onderzoek dat in 2017 is gehouden.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Uit het medewerkersonderzoek is een aantal verbeterpunten naar voren gekomen waar een hoge prioritering aan gegeven is. Deze verbeterpunten zijn door 4 werkgroepen opgepakt en uitgewerkt.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Regiegemeente

Wij hebben gekozen voor een groeipad naar een regiegemeente. Bij een regiegemeente doen we niet meer al het werk zelf, maar is onze invloed wel zichtbaar. Wij richten ons vooral op het stellen van kaders (ontwikkeling van beleid "in eigen huis"), het voeren van regie op processen en de uitvoering van kerntaken. Uitvoeringstaken laten we steeds meer aan partners over, waarbij sommige taken zijn afgestoten en andere taken onder verantwoordelijkheid en regie van de gemeente worden uitgevoerd. We controleren hierbij op prijs en kwaliteit. In de afgelopen jaren zijn tal van mogelijkheden van uitbesteding en regionale samenwerking onderzocht en aangegaan.

- We nemen deel aan de belastingsamenwerking in Beuningen, via het belastingkantoor Munitax,
- Daarnaast is de brandweer gaan deelnemen in de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ),
- Ook zijn de Wabotaken ondergebracht bij de Omgevingsdienst regio Nijmegen (ODRN).
- In 2016 is de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) gestart, hieronder valt het Werkbedrijf en de samenwerking op het gebied van ICT (iRvN). Onze

medewerkers van het cluster Werk en het cluster ICT zijn per 1 april 2016 in dienst van deze nieuwe organisatie gekomen.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Met de gemeentes Heumen en Beuningen werken we samen op het gebied van informatievoorziening en digitale ontwikkeling. We hebben met Heumen en Beuningen een Regionaal Informatie Beleidsplan opgesteld. Mede als gevolg hiervan zijn in gezamenlijkheid een Chief Information Security Officer (CISO) en een Information Security Officer (ISO) geworven. De Functionaris Gegevensbescherming verwachten we op korte termijn aan te kunnen stellen.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten functioneren. Dit sluit aan bij onze ambitie "Zichtbaar en betrouwbaar". Hierbij is ook aandacht voor één van de actiepunten uit het raadsprogramma 2015-2018, het verminderen en vereenvoudigen van regels (deregulering).

Het accountantskantoor Baker Tilly Berk controleert onze administratieve organisatie en adviseert hierover. Deze adviezen bespreken wij regelmatig in de auditcommissie, dit is één van onze raadscommissies. Op basis van de bevindingen van de accountant maakt het college jaarlijks een plan op, waarin we aangeven hoe we omgaan met deze adviezen dit doen wij in de bedrijfsvoeringsagenda. De belangrijkste agendapunten voor 2018 blijven de ontwikkelingen in het sociaal domein en dan met name de te leveren zorg aan volwassenen en jeugdigen.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

De nog openstaande aanbevelingen van de accountant volgen we zoveel mogelijk op. De opdracht van de huidige accountant loopt tot en met de jaarrekening 2018. Dit jaar starten we met de aanbesteding voor een nieuwe opdracht met een accountantskantoor.

De interim-controle 2018 vindt plaats in het najaar van 2018. De managementletter die hieruit volgt, bespreken we eind dit jaar met de auditcommissie. Dan bespreken we ook de acties die we hebben genomen om de aanbevelingen en opmerkingen van de accountant op te volgen.

Klant contactcentrum (KCC)

Ontwikkeling KCC

De teams telefonie/receptie en de frontoffice van Burgerzaken vormen samen het KCC van de gemeente Berg en Dal. Het KCC is, via alle kanalen, de eerste toegang van klanten met hun vragen. Het KCC is in ontwikkeling. Nu nog sturen we veel klantvragen door in de organisatie. Het is de bedoeling dat het KCC zo veel mogelijk eenvoudige klantvragen zelf afhandelt. Op deze manier krijgt de klant snel antwoord en belasten we de afdelingen niet met eenvoudige vragen.

In 2018 gaan we verder met het inrichten en ontwikkelen van het KCC en het opleiden van de medewerkers. De organisatie gaat aan de slag om de veel voorkomende eenvoudige producten in beeld te brengen en over te dragen aan het KCC. Het is van belang dat informatie over werkprocessen en activiteiten voor alle KCC-medewerkers beschikbaar is. Op deze manier kan het KCC invulling kunnen geven aan de 'eerstelijns' dienstverlening van de gemeente.

Telefonische bereikbaarheid

In 2017 bleek uit onderzoek dat er veel te verbeteren is in de telefonische dienstverlening van de gemeente. In de 2^e helft van 2017 is sterk ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid. Nu blijven we zelf alert op onze bereikbaarheid. Begin 2018 onderzoeken we nogmaals via een extern bureau de bereikbaarheid. Dit doen wij om met de resultaten het niveau van dienstverlening opnieuw een stap hoger te brengen.

Servicenormen

In het dienstverleningsconcept is het onderzoeken en monitoren van de kwaliteit van de dienstverlening uitgangspunt. Om vast te stellen welke kwaliteit we nastreven en in hoeverre die ook wordt gehaald, gaan we in 2018 servicenormen afspreken.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Kwaliteit

In het dienstverleningsconcept is het onderzoeken en monitoren van de kwaliteit van de dienstverlening uitgangspunt. Dit gaan we in 2018 onder andere doen via een maandelijks telefonisch kwaliteitsonderzoek. Om vast te stellen welke kwaliteit we nastreven en of die wordt gehaald, gaan we in 2018 servicenormen afspreken.

Informatievoorziening

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente wil een betrouwbare partner zijn voor inwoners en bedrijven. Wij gaan daarom zorgvuldig om met gegevens van inwoners en organisaties. Dat is ook belangrijk nu we steeds vaker werken met digitale informatie. Digitale informatie is eenvoudig te kopiëren en te verspreiden. Om te voorkomen dat vertrouwelijke informatie in verkeerde handen valt, is aandacht nodig voor de beveiliging van informatie. Daarom zijn er landelijke veiligheidseisen opgesteld, de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Onze gemeente moet aan deze veiligheidseisen voldoen. Ze gaan bijvoorbeeld over de beveiliging van informatiesystemen, maar ook over de toegang tot het gemeentehuis.

Vanaf juli 2017 moeten gemeenten volgens een nieuwe methode jaarlijks verantwoording afleggen over de informatiebeveiliging. Dit doen zij aan de gemeenteraad en aan het rijk. Deze methode heet ENSIA. Het doel van ENSIA is dat beter gecontroleerd kan worden of de gemeente informatiebeveiliging op orde heeft. En om tegelijkertijd de verantwoordingslast voor gemeenten te beperken. De verantwoording richt zich op de normenkaders van BIG, DigiD, BAG, BGT, BRP, PUN en SUWI. De gemeente is al vanaf medio 2017 aan de slag met ENSIA. Onze inzet is dat we blijven voldoen aan de eisen voor deze normenkaders.

De gemeente moet ook aan privacywetgeving voldoen. Er komt een nieuwe privacywet. Deze heet de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en gaat in op 25 mei 2018. Deze wet vervangt de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De wet zal inwoners meer mogelijkheden geven. Bijvoorbeeld om te bepalen welke gegevens de gemeente namens hen mag gebruiken en op welke wijze. Ook verplicht de wet gemeenten om een Functionaris Gegevensbescherming te benoemen. Deze functionaris gaat toezicht houden op de naleving van de wet door de gemeente. De gemeente moet er voor zorgen dat de werkafspraken en processen op de nieuwe wet voorbereid zijn wanneer deze in werking treedt.

Onze gemeente heeft in mei 2016 een projectorganisatie opgericht om te voldoen aan de wetgeving en richtlijnen voor informatiebeveiliging en privacy. Deze projectorganisatie werkt aan het voldoen aan de BIG, ENSIA en AVG. Er wordt ook gewerkt aan bewustwording bij de medewerkers van onze organisatie. In 2018 zal de projectorganisatie haar

werkzaamheden overdragen aan de interne organisatie. In samenwerking met Beuningen en Heumen wordt deze interne organisatie ingericht binnen het samenwerkingsverband BHBD (Beuningen, Heumen en Berg en Dal). Met de drie gemeenten geven wij invulling aan de functies Chief Information Security Officer (CISO), Information Security Officer (ISO) en Functionaris Gegevensbescherming (FG).

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Onze gemeente heeft zich in het voorjaar van 2018 voornamelijk gericht op het voldoen aan de verantwoordingsmethode ENSIA en de voorbereiding op de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming). We werken ook continu aan bewustwording bij de medewerkers van onze organisatie. In het voorjaar van 2018 draagt de projectorganisatie voor informatiebeveiliging en privacy haar taken over aan vaste medewerkers die zijn aangesteld door de gemeente. Deze medewerkers gaan hun taken uitvoeren voor de gemeenten Berg en Dal, Heumen en Beuningen. Op deze wijze is er meer kennis en tijd beschikbaar om de taken goed uit te kunnen voeren.

Documentaire informatie voorziening (DIV)

Het hebben en het snel kunnen delen van informatie is belangrijk voor onze (interne en externe) dienstverlening. We doen er veel aan om goede informatie beschikbaar te hebben en om deze informatie op een goede manier te beheren en te archiveren. Dat gebeurt nog steeds met analoge én digitale dossiers. Maar steeds vaker gaat het om digitale informatie.

In de landelijke Archiefregeling staat dat het beheer van het archief moet voldoen aan bepaalde eisen. Bijvoorbeeld dat informatie toegankelijk, vindbaar, uitwisselbaar, authentiek, betrouwbaar, volledig en integer hoort te zijn. Op dit gebied zijn in 2015 uit een nulmeting een aantal tekortkomingen gesignaleerd. Deze zijn vertaald in een actieplan. In 2018 gaan we verder met het uitvoeren van de actiepunten. Er is dan ook een 'kwaliteitsmedewerker' DIV benoemd die zich volledig kan richten op het inrichten en uitvoeren van een kwaliteitssysteem voor DIV.

In 2018 zijn alle bouw- en milieuvergunningen (van 1900 tot heden) digitaal beschikbaar en voor iedereen raadpleegbaar via onze website.

We blijven samenwerken met het Regionaal Archief Nijmegen. In 2018 evalueren we deze samenwerking. We betrekken daarbij het gegeven dat in het gemeentekantoor meer archiefruimte beschikbaar komt vanwege digitalisering en vernietiging van analoge dossiers.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Medio 2018 is het beleidsplan 2018-2020 DIV gereed. Daarin staan duidelijk de kaders, ontwikkelingen en doelstellingen voor het documentair informatiebeheer binnen de gemeente Berg en Dal. Dit beleidsplan is opgesteld vanuit de dienstverlening aan de klant, maar gaat ook om het voldoen aan wettelijke eisen, zoals de Archiefwet.

Er komen steeds meer digitaliseringsverzoeken vanuit de organisaties in de gemeente Berg en Dal. Zij hebben veel papieren archieven, foto's en films. Vaak zitten deze in ordners en soms zelfs in schoenendozen. De organisaties hebben steeds meer de behoefte om hun materiaal digitaal te bewaren en beschikbaar te stellen aan het publiek. Hun vraag is dan ook of de gemeente één platform kan faciliteren om deze historische documenten te digitaliseren, bewaren en te tonen. Dan kunnen inwoners vanuit thuis onze historie bekijken. Dit onderzoeken we in 2018.

In 2018 zijn alle bouw- en milieuvergunningen (van 1900 tot heden) digitaal beschikbaar en voor iedereen raadpleegbaar via onze website. Ook zijn deze beschikbaar bij de ODRN. Daarmee zetten we een belangrijke stap naar een goede dienstverlening aan de inwoner van Berg en Dal.

Gegevensbeheer

De gemeente beheert een aantal belangrijke basisregistraties. In een basisregistratie is een set van gegevens opgenomen, die op een betrouwbare en veilige manier kunnen worden ingezien. Voorbeelden zijn de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), de Basisregistratie Kadaster (BRK) en het Handelsregister (KvK). Veel van de verschillende basisregistraties zijn onderling gekoppeld. Dit maakt het mogelijk om gegevens eenvoudiger te beheren en uitwisselen tussen gemeenten en andere overheidsinstanties in Nederland. Het koppelen van de basisregistraties heeft langer geduurd dan verwacht. In 2018 gaan we de koppelingen van onze interne systemen verbeteren en het binnengemeentelijk gebruik van de gegevens verder faciliteren.

Met ingang van 1 juli 2018 gaat de Wet BAG veranderen (BAG 2.0). Processen worden meer afgestemd op de BGT en systeemtechnisch vinden er ook een aantal wijzigingen plaats. We moeten werkprocessen hierdoor aanpassen. Naast het gebruik van gegevens zal het stimuleren van “terug melden” verder worden uitgewerkt. Het doel hiervan is kwaliteitsverbetering van de verschillende basisregistraties.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Er is een start gemaakt met de kwaliteitsverbetering van de gebruiksoppervlakten die in de BAG zijn geregistreerd. Dit project voeren we gezamenlijk met belastingkantoor Munitax uit en zullen we begin 2020 afronden. De systeemtechnische veranderingen worden in 2019 doorgevoerd.

Een van de koppelingen die we gaan leggen is tussen de BGT en de applicatie van Openbare Ruimte. Door deze koppeling maken we herhaaldelijk tekenwerk overbodig en borgen we dat iedereen binnen de gemeente uit dezelfde informatiebron werkt.

Digitale dienstverlening

Landelijk is vastgesteld welke diensten gemeenten digitaal kunnen regelen en hoe we dat het beste kunnen aanpakken. Voor gemeenten zijn twee notities beschikbaar: “Overheidsbrede dienstverlening 2020” en “Digitale Agenda 2020”. Wij sluiten zo veel mogelijk aan bij deze landelijke doelstellingen en hanteren een maat die passend is voor Berg en Dal. We volgen de landelijke ontwikkelingen van KING/VNG ‘Samen organiseren’ op de voet. Onze doelstelling is om de informatievoorziening zo veel mogelijk collectief te organiseren in plaats van individueel.

We digitaliseren onze dienstverlening en bedrijfsvoering steeds meer. Ook stimuleren we inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we bieden. Onze gemeentelijke website is daarbij erg belangrijk. Daarom zorgen we er voor dat de informatie op de website leesbaar, actueel en volledig is.

Door de digitalisering kunnen inwoners steeds vaker zelf bepalen waar en wanneer ze iets willen regelen.

Ook in de komende jaren gaan we verder met het aanbieden en uitbreiden van de digitale diensten via de website. We blijven de digitale formulieren die we al hebben verbeteren. Verder kunt u als inwoner steeds meer informatie vinden op de website Mijn.overheid.nl. Dit is uw persoonlijke website voor al uw overheidszaken. De gemeente verstuurt al een aantal brieven digitaal via MijnOverheid. Dit worden er steeds meer.

Wie niet mee kan komen met de digitalisering helpen we bij ons aan het loket.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening.

Inkoop en aanbesteding

Wij hebben onze inkoopregels vastgelegd in ons inkoopbeleid. Al onze inkopen en aanbestedingen doen we volgens ons inkoopbeleid. Ons uitgangspunt is dat we inkopen op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding.

Onze inkoopregels passen ook bij een professionele aanpak van de inkoop. Wij willen een betrouwbare opdrachtgever zijn, die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt. Via ons inkoopbeleid geven we ook aandacht aan:

- lokale werkgelegenheid en economie;
- duurzaamheid;
- het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (social return);
- het verminderen van administratieve rompslomp.

Om onze doelstellingen te halen, gaan wij verder met het ontwikkelen van de 'inkoop-functie'. Het gaat om de volgende onderdelen:

- Het meenemen van onze doelstellingen in de Planning en control cyclus;
- Het verder inrichten en monitoren van een systeem voor contractbeheer;
- Het opstellen en beheren van een aanbestedingskalender;
- Het opstellen en beheren van inkoopjablonen;
- Het ondersteunen van de organisatie met inzet van onze inkoopmedewerker en inkoopadviseur.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

De inkoopregels inclusief doelstellingen zijn vertaald in een inkoopstartnotitie. Bij opdrachten boven de € 50.000 moet de in koper deze startnotitie invullen. Onze inkoopadviseur ondersteunt daarbij.

Voor zover wij kunnen overzien is alles opgenomen in het overzicht "monitoring beleidsuitgangspunten". Wij zoeken ook actief binnen collegevoorstellen naar

inkoopstartnotities. Deze werkwijze is niet wenselijk en we moeten kijken hoe we dit het beste vorm kunnen geven.

Het vullen van het contractbeheersysteem is voor het grootste gedeelte gereed. Het is een proces dat nog extra aandacht nodig heeft zodat het voor iedereen werkzaam wordt.

Verbonden partijen

Wij spreken van een Verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan partijen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen over de verbonden partijen. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de begroting 2018.

[Paragraaf Verbonden partijen Programmabegroting 2018](#)

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt in artikel 9.2 aangegeven dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De verplichte paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Stand van zaken Voorjaarsnota 2018

De voortgang bij deze Voorjaarsnota is gelijk aan de jaarrekening 2017. Onderstaande link leidt naar de tekst van de paragraaf van de jaarrekening 2017.

[Jaarverslag 2017 Paragraaf Grondbeleid](#)

Tegelijkertijd met deze Voorjaarsnota behandelt de gemeenteraad ook de actualisatie van de grondexploitaties. Het raadsvoorstel is openbaar, maar de inhoudelijke rapportage is vertrouwelijk.

Financiële begroting

Overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de baten en lasten per programma en algemene dekkingsmiddelen. Dit levert een raming op van het saldo van de rekening van baten en lasten. Vervolgens zijn een aantal toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves geraamd. Dit resulteert in het resultaat van de rekening van baten en lasten.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting	Mutatie	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2018	t/m	2018	2019	2020	2021
	Primair	VJN	na VJN			
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Inwoner	-31.511	-1.950	-33.461	-33.791	-33.497	-33.144
Ons geld	56.695	629	57.324	57.092	57.770	58.291
Onze buurt	-11.673	-750	-12.422	-12.038	-12.330	-12.397
Onze gemeente	-4.692	-186	-4.877	-5.087	-4.954	-4.919
Overhead	-8.194	-1.088	-9.282	-9.104	-9.124	-9.095
Saldo rekening baten en lasten	626	-3.344	-2.718	-2.927	-2.135	-1.265
Toevoeging reserves	-2.078	-700	-2.778	-524	1.661	1.595
Onttrekking reserves	2.745	1.093	3.838	1.655	-517	1.595
Resultaat rekening baten en lasten	1.293	-2.952	-1.658	-1.796	-991	-202

Incidentele baten en lasten

Voor een goed beeld van de financiële positie van de gemeente is het ook nodig om inzicht te hebben in de incidentele baten en lasten. Hieronder staat het overzicht van de incidentele baten en lasten.

Bedragen
x € 1.000

	2018	2019	2020	2021
Programma Inwoner				
Bijdrage reorganisatiekosten Breed	-15	-	-	-
Kosten scholing VVE taalniveau 3F	-24	-	-	-
Rijksbijdrage scholing VVE taalniveau 3F	24	-	-	-
Inhuur projectleider transformatie dure naar goedkope zorg	-100	-	-	-
Subsidie Toek Toek	-6	-	-	-
Totaal programma Inwoner	-121	-	-	-

Programma Onze Buurt

Afkoopsom en bijdrage veldverlichting BVC'12	-68	-	-	-
Eenmalige extra bijdrage frictiekosten lokale omroep	-12	-	-	-
Bijdrage GGD	-32	-	-	-
Vervanging AED's	-	-	-24	-
Versnelling inzet energiebesparende maatregelen	-300	-	-	-
Stimulering duurzaamheid	-200	-	-	-
Herstel trappen Koeklek	-15	-	-	-
Onderzoek vrijliggend fietspad Leuth	-50	-	-	-
Kosten ontvangplicht bagger A-watgangen	-100	-	-	-
Onderhoud Groenestraat Millingen aan de Rijn	-4	-	-	-5

Totaal programma Onze Buurt	-781	-	-24	-5
------------------------------------	-------------	----------	------------	-----------

Programma Onze Gemeente

Kadernota Toerisme: van trots naar topbestemming	-	-15	-	-
Uitvoering APPA regeling 2018	-52	-	-	-
Implementatie Omgevingswet	-100	-	-	-
Aanschaf nieuw kassasysteem Burgerzaken	-20	-	-	-

Totaal programma Onze Gemeente	-172	-15	-	-
---------------------------------------	-------------	------------	----------	----------

Programma Ons geld

Extra geld rijk herindeling (gestort in algemene reserve)	1.571	-	-	-
Lastenverlichting	-300	-	-	-
Inzet stelpost nieuw beleid t.b.v subsidie Toek Toek	6	-	-	-
Inzet post onvoorzien t.b.v. aanpak ondermijningscriminaliteit	9	-	-	-

Totaal programma Ons geld	1.286	-	-	-
----------------------------------	--------------	----------	----------	----------

Programma Overhead

Interne verzelfstandiging LTP	-140	-	-	-
Digitalisering bouw- en milieuvergunningen	-50	-	-	-
Veranderingen Wet BAG	-15	-15	-	-

Totaal programma Overhead	-205	-15	-	-
----------------------------------	-------------	------------	----------	----------

Totaal exploitatie	7	-30	-24	-5
---------------------------	----------	------------	------------	-----------

Reserves

Storting in algemene reserve	-1.571	-	-	-
Bijdrage reserve attributen sportcomplexen	25	-	-	-
Bijdrage risicoreserve jeugd&wmo	1.320	-	-	-

Bijdrage egalisatiereserve ODRN	101	-	-	-
Storting in reserve aanpak extreme wateroverlast	-500	-	-	-
Bijdrage reserve lopende projecten t.b.v. implementatie Omgevingswet	100	-	-	-
Bijdrage algemene reserve beklemd	409	-	-	-
Bijdrage algemene reserve t.b.v. kosten ontvangplicht A-watervgangen	100	-	-	-
Bijdrage algemene reserve t.b.v. onderhoud openbaar groen	10	-	-	-
Bijdrage algemene reserve t.b.v. interne verzelfstandiging LTP	-140	-	-	-

Totaal reserves	-146	-	-	-
------------------------	-------------	----------	----------	----------

Totaal	-139	-30	-24	-5
---------------	-------------	------------	------------	-----------

Financieel MeerjarenPerspectief

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

	<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2018	2019	2020	2021
FMP na vastgestelde Kadernota 2018	158	-211	-930	-1.157
Ontwikkeling saldo	1.135	148	767	1.277
Actueel FMP	1.293	-63	-163	120
<i>waarvan incidenteel</i>	956	28	-24	0
<i>structureel</i>	337	-91	-139	120
FMP in primaire begroting 2018	1.293	-63	-163	120
 Totaal 1e begrotingswijziging	 -300	 53	 107	 106
FMP na 1e begrotingswijziging	993	-10	-56	226
 Totaal besluitvorming	 -655	 0	 27	 26
Totaal mutaties Voorjaarsnota	-1.996	-1.786	-962	-454
FMP na Voorjaarsnota 2018	-1.658	-1.796	-991	-202
<i>waarvan incidenteel</i>	-139	-30	-24	-5
<i>structureel</i>	-1.519	-1.766	-967	-197

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Voorjaarsnota 2018
Datum B&W-vergadering	5 juni 2018
Datum raadsvergadering	5 juli 2018
Datum carrousel:	-
Portefeuillehouder:	S. Fleuren
Ambtenaar:	J. de Haan
Telefoonnummer:	14024
E-mailadres:	j.d.haan@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-18-66070
Documentnummer:	VB/Raad/18/00646

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Akkoord te gaan met de voorjaarsnota 2018, inclusief de mutaties op de reserves.
2. Het tekort voor 2018 te dekken door aanwending van de algemene reserve. Mocht bij het opstellen van de jaarrekening 2018 blijken dat dit saldo zich niet voordoet dan zal de aanwending niet plaatsvinden.
3. De begrotingsbedragen 2018 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen.
4. De dekking van de tekorten 2019 tot en met 2021 mee te nemen bij de Kadernota 2019.

1. Inleiding

In de programmabegroting 2018 zijn de ambities, doelen en resultaten beschreven. In deze voorjaarsnota rapporteren we over financiële afwijkingen en de inhoudelijke voortgang; hoe ver zijn we met het behalen van de afgesproken resultaten en komen we hiermee dichterbij onze doelstellingen (en ambities).

Wij bieden de voorjaarsnota digitaal aan via een webversie op ons portal

<https://programmavan.bergendal.nl/>.

Op 28 juni is er een technische toelichting van deze voorjaarsnota, samen met een technische toelichting van de jaarrekening 2017 en de kadernota 2019.

2. Beoogd effect

Op grond van de Financiële Verordening Berg en Dal 2017 informeren wij u door middel van een tussentijdse rapportage over de realisatie van de begroting. De eerste rapportage over 2018 is de voorjaarsnota.

3. Argumenten

N.v.t.

4. Kanttekening

We rapporteren naar de toestand van eind april

De informatie in de voorjaarsnota is gebaseerd op de informatie die eind april bij ons bekend was. Nieuwe mutaties en ontwikkelingen verwerken wij in de najaarsnota.

Waar vindt u de stand van zaken van de resultaten in de webversie?

Bij het onderdeel “wat gaan we daarvoor doen” van elk programma noemen we per onderwerp eerst de te behalen resultaten uit de begroting en daarna de stand van zaken van het voorjaar 2018. Bij de paragrafen presenteren we deze informatie op dezelfde wijze. Bij elk programma vermelden we ook welke budgetten we aanpassen, met hoeveel, en geven we een toelichting.

5. Financiële onderbouwing

De voorjaarsnota laat het volgende FinancieelMeerjarenPerspectief (FMP) zien:

2018: - € 1.658.000

2019: - € 1.796.000

2020: - € 991.000

2021: - € 202.000

De grootste nadelen worden veroorzaakt door het sociaal domein, bijstand, doelgroepenvervoer, en een actualisatie van de inzet van ambtelijke uren.

De grootste voordelen worden veroorzaakt door de algemene uitkering uit het gemeentefonds en het dividend van de BNG.

Voor een nadere specificatie van het FMP verwijzen wij u naar onderstaande tabel:

Specificatie FinancieelMeerjarenPerspectief

Hieronder vindt u de specificatie van het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP).

Bedragen x € 1.000

	2018	2019	2020	2021
FMP Programmabegroting 2018	1.293	-63	-163	120
Besluitvorming				
1e begrotingswijziging	-300	53	107	106
Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling:				
- Verkoop of sloop dorps huis De Ubburch	-	-	27	27
- Stimuleringslening duurzaamheid	-200	-	-	-
- Subsidie energiebesparende maatregelen woningen	-300	-	-	-
- Herstel trappen Koekeleklef	-15	-	-	-
- Haalbaarheidsonderzoek vrijliggend fietspad rondom Leuth	-50	-	-	-
- Aanpak extreme wateroverlast (reserve ingesteld)	-500	-	-	-
- Bijdrage uit vaste algemene reserve	410	-	-	-
Extra krediet vervanging bergingsvoorziening en wegdek Kwakkenberglaan/ Kon.Julianalaan				
- kapitaallasten investering	-	7	15	15
- dekking extra kapitaallasten t.l.v. reserve dekking kapitaallasten	-	-7	-15	-15
Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profitorganisaties				
- overheveling budget naar reserve	200	-	-	-
- Dotatie aan reserve lopende projecten	-200	-	-	-
Gemeentebrede uitrol project Passende Kinderopvang				
- Kosten project Passende Kinderopvang	-36	-36	-36	-36
- Dekking tlv stelpost nieuw beleid/sociaal domein	36	36	36	36
Totaal besluitvorming	-955	53	134	133
Nieuwe ontwikkelingen				
Buurtbemiddeling- voortzetting project				
- Kosten project	-7	-15	-15	-15
- dekking kosten t.l.v. stelpost nieuw beleid/ sociaal domein	7	15	15	15
Subsidie Toek Toek				
- subsidie Toek Toek	-6	-	-	-
- dekking subsidie t.l.v. stelpost nieuw beleid/ sociaal domein	6	-	-	-
Hogere bijdrage Munitax i-kwijtschelding	-10	-5	-5	-5

Bestrijding overlast jeugd door grotere inzet Maddogs t.l.v. stelpost nieuw beleid				
- kosten bestrijding overlast jeugd	-25	-	-	-
- dekking kosten t.l.v. stelpost nieuw beleid/ sociaal domein	25	-	-	-
Bijstand	-106	-106	-106	-106
Doelgroepenvervoer	-323	-348	-348	-348
				-
Sociaal domein, onderdelen jeugd en Wmo	-1.435	-1.384	-1.373	1.373
				3
Sociaal domein, mutaties maartcirculaire				
- groei ruimte Wmo/ jeugd	-	-76	-61	-68
- verlaging abonnementstarief Wmo	-	-300	-300	-300
- toename aanvragen Wmo voorzieningen	-	-200	-200	-200
- effect belastingmaatregel leerlingenvervoer/ Wmo	-	-80	-80	-80
Brandweezorgplan basisbrandweezorg/ontwikkelingen VRGZ	-75	-33	-33	-33
Scholenplan circulaire leefomgeving				
- Kosten scholenproject	-6	-6	-6	-6
- Bijdrage uit zwerfafvalgelden Nedvang	6	6	6	6
Ontvangstplicht bagger A-watergangen				
- kosten ontvangstplicht bagger A-watergangen	-100	-	-	-
- dekking kosten ontvangstplicht t.l.v. Algemene reserve	100	-	-	-
Verandering functie gebouwenbeheerder/vastgoedadviseur	-13	-8	-8	-8
Gunning onderhoud openbaar groen				
- Meerkosten gunning onderhoud openbaar groen	-10	-10	-10	-10
- dekking meerkosten gunning t.l.v. Algemene reserve	10	-	-	-
Onderhoud Groenestraat Millingen aan de Rijn	-4	-	-	-5
Huurovereenkomst parkeerterrein	4	4	4	4
Plaagdierbestrijding	-15	-15	-15	-15
Afval	-98	-98	-98	-98
Aanpak ondermijningscriminaliteit Gelderland-Zuid via IGP				
- bijdrage IGP	-9	-16	-16	-16
- dekking kosten t.l.v. stelpost onvoorzien	9	-	-	-
Bijdrage GGD	-19	-19	-19	-19
Sporthallen en zwembad	-12	-14	-14	-14
Parkeergarage Dorpsstraat				
- exploitatiekosten	-50	-49	-49	-49
- hogere bijdrage uit reserve exploitatietekort	70	69	69	23
Parkeergarage				
Uitvoering APPA regeling 2018	-52	-	-	-
Rechtspositieregeling BABS 2018	-5	-5	-5	-5

Implementatie Omgevingswet				
- kosten implementatie Omgevingswet	-100	-	-	-
- dekking kosten t.l.v. Reserve lopende projecten	100	-	-	-
Overeenkomsten Veerdiensten	-2	-2	-2	-2
Bijdrage bezwaar en beroep urgentie-verklaringen	-7	-7	-7	-7
Benoeming nieuwe wethouders	-25	-40	-40	-40
Accountantskosten	-5	-5	-5	-5
Bijdrage ODRN	47	-	-	-
Aanschaf nieuw kassasysteem Burgerzaken	-20	-	-	-
Onderhoud elektriciteitskasten markt	-2	-2	-2	-2
Bijdrage Waarderingskamer	-	-5	-5	-5
Bijdrage Munitax BAG-oppervlakte	-13	-2	-2	-2
Ontwikkelingen sociale zaken/ interne verzelfstandiging LTP				
- Projectkosten	-355	-	-	-
- dekking deel projectkosten binnen bestaande budgetten bedrijfsvoering	215	-	-	-
- dekking deel projectkosten t.l.v. Algemene reserve	140	-	-	-
Dividend BNG	116	-	-	-
Algemene uitkering	502	1.642	2.382	2.948
Sociaal domein - Algemene uitkering	241	241	241	241
Inzet risicoreserve Jeugd & Wmo	263	-43		
Aanschaf 'nieuw intranet'	-8	-8	-8	-8
Verhoging verzekeringspremies	-14	-14	-14	-14
Bijdrage A&O fonds	-14	-14	-14	-14
Bijdrage fonds GGU	-88	-88	-88	-88
Doorbelasting interne uren aan investeringen	-717	-717	-717	-717
Digitalisering bouw- en milieuvergunningen	-50	-	-	-
Onderhoud Audio- Visuele middelen	-5	-5	-5	-5
Aanschaf Klant Contact Systeem (KCS)	-18	-8	-8	-8
Veranderingen Wet BAG	-15	-15	-	-
Arbo- maatregelen	-20	-	-	-
Afrondingsverschillen	1	-1	-1	-2
Totaal nieuwe ontwikkelingen	-1.996	-1.786	-962	-455
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota 2018	-2.951	-1.733	-828	-322
Actueel FMP	-1.658	-1.796	-991	-202

Ons voorstel is om het tekort voor 2018 te dekken door de aanwending van de algemene reserve. Mocht bij het opstellen van de jaarrekening 2018 blijken dat dit tekort zich niet voordoet, dan zal de aanwending niet plaatsvinden.

Wat betreft de tekorten voor 2019 tot en met 2021 stellen wij u voor om deze mee te nemen bij de kadernota 2019. In deze kadernota zullen ook andere voorstellen voor 2019 en volgende jaren worden gedaan waaraan financiële consequenties zijn verbonden. Ook het coalitieakkoord hebben we meegenomen in deze kadernota. Als alle financiële mutaties voor de komende jaren inzichtelijk zijn, dan is het pas mogelijk om een integrale afweging te maken.

6. Communicatie

Na vaststelling zullen wij de voorjaarsnota 2018 toezenden aan de provincie, zodat zij op de hoogte is van de financiële ontwikkelingen van deze gemeente.
De webversie van de voorjaarsnota is voor iedereen toegankelijk.

7. Aanpak/uitvoering

In de voorjaarsnota lichten we dit per onderwerp toe.

Burgemeester en wethouders van gemeente Berg en Dal	
De secretaris,	De burgemeester,
E.W.J. van der Velde	mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

Bijlage ter inzage griffier

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 juni 2018.

b e s l u i t :

1. Akkoord te gaan met de voorjaarsnota 2018, inclusief de mutaties op de reserves.
2. Het tekort voor 2018 te dekken door aanwending van de algemene reserve. Mocht bij het opstellen van de jaarrekening 2018 blijken dat dit saldo zich niet voordoet dan zal de aanwending niet plaatsvinden.
3. De begrotingsbedragen 2018 overeenkomstig de voorgaande beslispunten te wijzigen.
4. De dekking van de tekorten 2019 tot en met 2021 mee te nemen bij de Kadernota 2019.

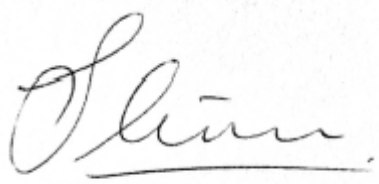
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 5 juli 2018.

De raadsgriffier,

J.A.M. van Workum

De voorzitter,

mr. M. Slinkman

Specificatie FinancieelMeerjarenPerspectief

Hieronder vindt u de specificatie van het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP).

Bedragen x € 1.000

	2018	2019	2020	2021
FMP Programmabegroting 2018	1.293	-63	-163	120

Besluitvorming

1e begrotingswijziging	-300	53	107	106
Aangenomen moties tijdens begrotingsbehandeling:				
- Verkoop of sloop dorps huis De Ubburch	-	-	27	27
- Stimuleringslening duurzaamheid	-200	-	-	-
- Subsidie energiebesparende maatregelen woningen	-300	-	-	-
- Herstel trappen Koeklek	-15	-	-	-
- Haalbaarheidsonderzoek vrijliggend fietspad rondom Leuth	-50	-	-	-
- Aanpak extreme wateroverlast (reserve ingesteld)	-500	-	-	-
- Bijdrage uit vaste algemene reserve	410	-	-	-
Extra krediet vervanging bergingsvoorziening en wegdek Kwakkenberglaan/ Kon.Julianalaan				
- kapitaallasten investering	-	7	15	15
- dekking extra kapitaallasten t.l.v. reserve dekking kapitaallasten	-	-7	-15	-15
Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profitorganisaties				
- overheveling budget naar reserve	200	-	-	-
- Dotatie aan reserve lopende projecten	-200	-	-	-
Gemeentebrede uitrol project Passende Kinderopvang				
- Kosten project Passende Kinderopvang	-36	-36	-36	-36
- Dekking tlv stelpost nieuw beleid/sociaal domein	36	36	36	36

Totaal besluitvorming	-955	53	134	133
------------------------------	-------------	-----------	------------	------------

Nieuwe ontwikkelingen

Buurtbemiddeling- voortzetting project				
- Kosten project	-7	-15	-15	-15
- dekking kosten t.l.v. stelpost nieuw beleid/ sociaal domein	7	15	15	15
Subsidie Toek Toek				
- subsidie Toek Toek	-6	-	-	-
- dekking subsidie t.l.v. stelpost nieuw beleid/ sociaal domein	6	-	-	-
Hogere bijdrage Munitax i-kwijtschelding	-10	-5	-5	-5
Bestrijding overlast jeugd door grotere inzet Maddogs t.l.v. stelpost nieuw beleid				
- kosten bestrijding overlast jeugd	-25	-	-	-

- dekking kosten t.l.v. stelpost nieuw beleid/ sociaal domein	25	-	-	-
Bijstand	-106	-106	-106	-106
Doelgroepenvervoer	-323	-348	-348	-348
Sociaal domein, onderdelen jeugd en Wmo	-1.435	-1.384	-1.373	-1.373
Sociaal domein, mutaties maartcirculaire				
- groei ruimte Wmo/ jeugd	-	-76	-61	-68
- verlaging abonnementstarief Wmo	-	-300	-300	-300
- toename aanvragen Wmo voorzieningen	-	-200	-200	-200
- effect belastingmaatregel leerlingenvervoer/ Wmo	-	-80	-80	-80
Brandweezorgplan basisbrandweezorg/ontwikkelingen VRGZ	-75	-33	-33	-33
Scholenplan circulaire leefomgeving				
- Kosten scholenproject	-6	-6	-6	-6
- Bijdrage uit zwerfafvalgelden Nedvang	6	6	6	6
Ontvangstplicht bagger A-watergangen				
- kosten ontvangstplicht bagger A-watergangen	-100	-	-	-
- dekking kosten ontvangstplicht t.l.v. Algemene reserve	100	-	-	-
Verandering functie gebouwenbeheerder/vastgoedadviseur	-13	-8	-8	-8
Gunning onderhoud openbaar groen				
- Meerkosten gunning onderhoud openbaar groen	-10	-10	-10	-10
- dekking meerkosten gunning t.l.v. Algemene reserve	10	-	-	-
Onderhoud Groenestraat Millingen aan de Rijn	-4	-	-	-5
Huurovereenkomst parkeerterrein	4	4	4	4
Plaagdierbestrijding	-15	-15	-15	-15
Afval	-98	-98	-98	-98
Aanpak ondermijningscriminaliteit Gelderland-Zuid via IGP				
- bijdrage IGP	-9	-16	-16	-16
- dekking kosten t.l.v. stelpost onvoorzien	9	-	-	-
Bijdrage GGD	-19	-19	-19	-19
Sporthallen en zwembad	-12	-14	-14	-14
Parkeergarage Dorpsstraat				
- exploitatiekosten	-50	-49	-49	-49
- hogere bijdrage uit reserve exploitatietekort	70	69	69	23
Parkeergarage				
Uitvoering APPA regeling 2018	-52	-	-	-
Rechtspositieregeling BABS 2018	-5	-5	-5	-5
Implementatie Omgevingswet				
- kosten implementatie Omgevingswet	-100	-	-	-
- dekking kosten t.l.v. Reserve lopende projecten	100	-	-	-
Overeenkomsten Veerdiensten	-2	-2	-2	-2
Bijdrage bezwaar en beroep urgentie-verklaringen	-7	-7	-7	-7
Benoeming nieuwe wethouders	-25	-40	-40	-40
Accountantskosten	-5	-5	-5	-5

Bijdrage ODRN	47	-	-	-
Aanschaf nieuw kassasysteem Burgerzaken	-20	-	-	-
Onderhoud elektriciteitskasten markt	-2	-2	-2	-2
Bijdrage Waarderingskamer	-	-5	-5	-5
Bijdrage Munitax BAG-oppervlakte	-13	-2	-2	-2
Ontwikkelingen sociale zaken/ interne verzelfstandiging LTP				
- Projectkosten	-355	-	-	-
- dekking deel projectkosten binnen bestaande budgetten bedrijfsvoering	215	-	-	-
- dekking deel projectkosten t.l.v. Algemene reserve	140	-	-	-
Dividend BNG	116	-	-	-
Algemene uitkering	502	1.642	2.382	2.948
Sociaal domein - Algemene uitkering	241	241	241	241
Inzet risicoreserve Jeugd & Wmo	263	-43		
Aanschaf 'nieuw intranet'	-8	-8	-8	-8
Verhoging verzekeringspremies	-14	-14	-14	-14
Bijdrage A&O fonds	-14	-14	-14	-14
Bijdrage fonds GGU	-88	-88	-88	-88
Doorbelasting interne uren aan investeringen	-717	-717	-717	-717
Digitalisering bouw- en milieuvergunningen	-50	-	-	-
Onderhoud Audio- Visuele middelen	-5	-5	-5	-5
Aanschaf Klant Contact Systeem (KCS)	-18	-8	-8	-8
Veranderingen Wet BAG	-15	-15	-	-
Arbo- maatregelen	-20	-	-	-
Afrondingsverschillen	1	-1	-1	-2
Totaal nieuwe ontwikkelingen	-1.996	-1.786	-962	-455
Totaal mutaties t/m Voorjaarsnota 2018	-2.951	-1.733	-828	-322
Actueel FMP	-1.658	-1.796	-991	-202

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Algemene uitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente mag zelf bepalen hoe het geld aan uitgegeven wordt. Iedere gemeente krijgt een bepaald bedrag, het gemeentefonds.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontbreekt, wordt betaald, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend en niet bij het jaar van ontvangst of betaling.
BCF	Afkorting voor BTW-Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de BTW die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW-Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een toekomstig jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld besteden aan vooraf vastgestelde taken die bepaald zijn door het Rijk.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen hebben betrekking op specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarreserve van het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	De manier waarop de gemeente haar ruimtelijke doelstellingen wil bereiken. Dit omvat onderwerpen horen hierbij: volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringsplan zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen om de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, riolering, gebouwen, stoplichten, lantaarnpalen, openbaar vervoer, speeltuinen, apparaten en machines die bezit zijn van de gemeente.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Programma	Een programma is een verzameling van onderwerpen met een bepaald thema. Berg en Dal kent 5 programma's: 1. Inwoner, 2. Onze buurt, 3. Onze gemeente, 4. Onze regio, 5. Overhead. In een programma staan beschreven: doelen, verwacht resultaat, activiteiten.
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners verricht. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin een gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de gemeente.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.

Subsidieplafond

Overzicht van het maximale bedrag aan subsidie dat het College kan geven

Toelichting afkortingen

Afkorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
3 D's	3 decentralisaties: van AWBZ naar Wmo, jeugdzorg en Participatiewet
Abw	Algemene bijstandswet
AH	AfvalstoffenHeffing
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGO	Bijzonder Georganiseerd Overleg
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BL	(afdeling) Beleid
BMO	(afdeling) Bestuur en Management Ondersteuning
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BNP	Bruto Nationaal Product
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOR	Bijzondere OndernemingsRaad
BOR	Bestuurlijk Overleg Regiogemeenten
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	(afdeling) Bedrijfsvoering
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenregeling
CER	(Regeling) Compensatie eigen risico
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
Daeb	Diensten van algemeen economisch belang
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging

DNB	De Nederlandse Bank
DV	(afdeling) Dienstverlening
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EZ	Economische Zaken
FLO	Functioneel Leeftijds Ontslag
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief
FPU	Flexibele Pensioen Uitkering
Fte	Fulltime equivalent
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GNN	Gelders NatuurNetwerk
GO	Georganiseerd Overleg
GO	Gemeenschappelijk Orgaan
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandsbeleid
GR	Gemeenschappelijk regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALTernatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
I&A	Informatisering & Automatisering
I/D-baan	Instroom-/Doorstroombaan
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IV3	Informatie Voor Derden
IZA	Instituut Zorgverzekering Ambtenaren
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
KAB	KABinet
KAN	Knooppunt Arnhem Nijmegen
KCA	Klein Chemisch Afval
KI	KapitaalLasten
KvK	Kamer van Koophandel
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
LOGA	Landelijk Overleg Gemeentelijke Arbeidsvoorwaarden

M+E gemalen	Mechanische en elektrische gemalen
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MPG	Meerjaren Prognose Grondexploitaties
MUG	Millingen – Ubbergen – Groesbeek
N	Nadelig
NCW	Netto Centrale Waarde
NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden
NIM	Nijmeegs Instituut voor Maatschappelijk werk
NUP-bouwstenen	Nationaal UitvoeringsProgramma dienstverlening en e-overheid
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OPR	(afdeling) Openbare ruimte
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
Pfo	Portefeuillehouderoverleg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RGV	RecreatieGebieden op de Veluwe
RH	Rioolheffing
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RIO	Regionaal Indicatie Orgaan
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROA	Regeling Opvang Asielzoekers
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
SAN	Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer
SEV	Sociaal Economische Versterking
Sisa	Single information single audit
SMV	Sociaal Maatschappelijke Visie
STER	Stichting Toerisme En Recreatie
SVB	Sociale Verzekerings Bank
SZ	(afdeling) Sociale Zaken

SWG	Stichting Welzijn Groesbeek
TOP	Toeristisch OverstapPunt
TOP	Tijdelijke Opslag Depot
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
V	Voordelig
VCP	VerkeersCirculatiePlan
VJN	VoorJaarsNota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRGZ	VeiligheidsRegio Gelderland-Zuid
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTU	Voorbereiding Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepaling omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet Arhi	Wet Algemene regels herindeling
Wet BUIG	Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WI	Wet Inburgering
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNO	Werkvoorzieningsschap Nijmegen en Omstreken
WNV	Werk naar Vermogen
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWNV	Wet Werk Naar Vermogen